

Bulletin slovenskej advokácie

NEPREHLIADNITE!

**Povinné platby
a poistenie advokátov**

**VLOŽENÁ PRÍLOHA
List advokátom**

**Vybrané aspekty
elektronického
podpisovania
a elektronickej
kontraktácie**

**Ochrana
vlastníckeho práva
účelovej komunikácie
z pohľadu aplikačnej praxe**

**Úskalia inštitútu
spolupracujúceho
obvineného**

**Právo odsúdeného
na právnu pomoc
v disciplinárnom konaní**

Vydáva Slovenská advokátska komora
Kolárska 4, 813 42 Bratislava
IČO: 30 795 141

Vychádza osem ráz do roka
(4 riadne čísla a 4 dvojčísla)
Náklad 5 000 ks

Redakčná rada

JUDr. Jozef Brázdil (predseda)
JUDr. Peter Kerecman, PhD. (podpredseda)
prof. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
prof. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.
doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.
doc. JUDr. Marek Kordík, LL.M., PhD.
doc. JUDr. Ondrej Laciak, PhD.
prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.
JUDr. Soňa Mesiarkinová
JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
JUDr. Ondrej Mularčík
prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
JUDr. Eva Sihelníková, PhD.
JUDr. Alexander Škrinár, CSc.
prof. JUDr. Marek Števec, PhD.
JUDr. Andrea Tomlainová, PhD., LL.M.

Redakcia

Výkonná redaktorka:
PhDr. Nadá Ondrišová (02 204 227 28)
ondrisova@sak.sk
Administrácia:
Darina Stračinová (02 204 227 26)
darina.stracinova@sak.sk

Vizuálna koncepcia:
Ing. Ladislav Blecha
Predtlačová príprava:
Helondia, s. r. o., Bratislava
Tlač:
Printhall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:
Darina Stračinová (02/204 227 26)
darina.stracinova@sak.sk

reg. č. MK SR: 4161/10
ISSN 1335-1079

Uzávierka odbornej časti: 21. 11. 2022
Uzávierka redakčnej časti: 28. 11. 2022
Číslo bolo zverejnené 2. 12. 2022

AKTUÁLNE

- 4 **ROZHOVOR**
Mojím cieľom je ochrana identity, integrity a autority
advokátskeho povolania
JUDr. Martin Puchalla, PhD.
- 6 **DISKUSIA**
Ústavnoprávny prieskum prvoinštančného uznesenia,
ktoré predchádza konečnému rozhodnutiu
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNA TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 8 Vybrané aspekty elektronického podpisovania a elektronickej kontraktácie
2. časť: Elektronická kontraktácia
JUDr. Martin Friedrich, JUDr. Martina Semanová
- 16 Ochrana vlastníckeho práva účelovej komunikácie
z pohľadu aplikačnej praxe
Mgr. Martin Bratko
- 21 Úskalia inštitútu spolupracujúceho obvineného
JUDr. Karin Vrtíková, PhD.
- 30 Právo odsúdeného na právnu pomoc v disciplinárnom konaní
JUDr. Adam Puškár

JUDIKATÚRA

- 39 Porušenie práva na spravodlivý súdny proces
nedostatočným odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu
- 41 Sarkazmus v súdnej sieni a sloboda prejavu advokáta

ADVOKÁCIA

SAK

- 44 Správy a udalosti
- 46 Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
- 47 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 48 Koncipientske okienko
- 50 Správy z regiónov
- 53 Návšteva klienta vo výkone trestu odňatia slobody
za účelom prejednávania obhajoby

ZAHRANIČIE

- 56 Konflikt záujmov pri zastupovaní dlžníka a ručiteľa úveru
- 58 25. október – Európsky deň advokátov
- 62 Výber z medzinárodného diania
- 68 YOUNG EUROPEAN LAWYERS CONTEST 2022
Finále európskej súťaže koncipientov v Trieri a v Luxemburgu

ZAUJÍMAVOSTI

- 70 **LITERATÚRA**
Advokácia a notárstvo v ústavnom štáte
JUDr. PhDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA
- 72 Sedemdesiat rokov od tragickej smrti advokáta Vladimíra Clementisa
1. časť
JUDr. Peter Kerecman, PhD.

Pokyny pre autorov príspevkov

1. Do redakcie (**ondrisova@sak.sk**) treba poslať rukopis v elektronickej podobe (Microsoft Word), **ktorý doteraz nebol publikovaný v inom periodiku. Odborný a vedecký článok nesmie byť popisný a svojim obsahom musí byť prínosom k riešeniu aktuálnych problémov právnej praxe.**
 2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, prípadne vedeckú hodnosť, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
 3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pred vlastný text treba pripojiť krátky úvod (**perex**) objasňujúci výber témy. Dlhý text je vhodné členiť medzitulkami.
 4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb je potrebné uviesť akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, prípadne vedeckú hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
 5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorky a bez bodky. Pri citovaní treba uvádzať bibliografické údaje podľa nasledovnej schémy:
Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: Názov diela. Prípadný podtitul. Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
 6. Autor pripojí krátku **anotáciu v rozsahu do 600 znakov** vrátane medzier, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí preklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
 7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu o svojom aktuálnom odbornom pôsobení** a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Pripojí tiež **fotografiu 290 × 343 pixelov** (rozmer 25 × 29 mm pri rozlíšení 300 dpi), ktorá bude spolu s informáciou uverejnená na prvej strane príspevku v graficky odčlenenej plôške.
 8. **Maximálny odporúčaný rozsah** odborného a vedeckého článku je 34 000 znakov vrátane medzier, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier. Rozsah poznámok pod čiarou nesmie prekročiť 25 % rozsahu textu. K recenzii je potrebné dodať scan obálky knihy, pričom od jej vydania by mal uplynúť maximálne 1 rok.
 9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie. Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultujete s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok do viacerých čísiel. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku. **Redakčná rada posudzuje anonymizované články.**
 10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzitulky, vykonať v rukopise potrebné štylistické, jazykové a technické úpravy.
 11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
 12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.
 13. **Všetky príspevky sú povinne recenzované.**
Recenzné konanie sa riadi princípmi anonymného, objektívneho posudzovania príspevkov, rešpektu k názorom autorov a takej pomoci autorom, ktorá umožní publikovanie príspevkov po ich úprave, prepracovaní alebo doplnení.
Recenzenti sú určení redakčnou radou Bulletinu slovenskej advokácie v počte zodpovedajúcom povahe príspevku. Vedecký alebo odborný príspevok však posudzujú vždy najmenej dvaja recenzenti. Posudzovatelia postupujú v recenznom konaní podľa všeobecne platných zásad na posudzovanie príspevkov zasielaných do vedeckých a odborných právnických časopisov, **postupujú objektívne a nestranné na základe vopred stanovených hodnotiacich kritérií so zohľadnením náročnosti spracovania témy, aktuálnosti, odbornej úrovne a používania odbornej terminológie, formálneho spracovania, použitia vedeckých metód spracovania, vedeckého prínosu a primeranosti rozsahu.**
Kvalita príspevku sa posudzuje najmä podľa jeho originalnosti a dôležitosti pre poznanie a rozvoj práva. Záver o chýbajúcej originalnosti alebo bezvýznamnosti príspevku musí byť podložený odkazom na už uverejnené práce alebo na skutočnosti, z ktorých vyplýva, že príspevok neprináša žiadne poznatky pre vedu alebo prax.
Recenzenti predložia recenzné posudky redakčnej rade v lehote, ktorá zodpovedá zložitosti posudzovaného textu alebo v rovnakej lehote navrhnú jeho úpravu, prepracovanie alebo doplnenie.
Požiadavky na úpravu, prepracovanie alebo doplnenie príspevku sa autorom zasielajú výlučne v mene redakčnej rady. Na úpravu, prepracovanie alebo doplnenie príspevku sa autorovi určí primeraná lehota. Po jej uplynutí redakčná rada posúdi, do akej miery autor splnil určené požiadavky a podľa výsledku rozhodne, ako naloží s príspevkom.
Po recenznom konaní o publikovaní všetkých príspevkov rozhoduje redakčná rada. Výsledok recenzného konania nezaväzuje redakčnú radu; redakčná rada však zásadne vychádza z jeho výsledku.
-

Vážené kolegyně, vážení kolegovia, milí čitatelia,

svoj krátky príhovor som rozdelil do dvoch rovín. V prvej sa zmienim o *Bulletine slovenskej advokácie* ako našom stavovskom časopise, v druhej sa zamyslím nad súčasným smerovaním advokácie.

Určite ste zaregistrovali informáciu o rozhodnutí Predsedníctva SAK, že od roku 2023 bude *Bulletin* vychádzať v zníženej periodicite šesťkrát do roka v zníženej náklade, ktorý sa kvantifikuje podľa objednávok advokátov. Výzvu na nahlásenie odberu v printovej podobe komora zverejnila na svojej webovej stránke a v *Bulletine* s možnosťou vyznačenia preferencie do konca novembra 2022. Dôvodom opatrenia je zámer prejsť čiastočne do online priestoru pri súčasnom kladení dôrazu na zachovanie odbornej úrovne časopisu a zefektívnení vynakladania prostriedkov z rozpočtu SAK. Nemožno opomenúť aj ekologický aspekt printovej formy. Stručne povedané, posielanie periodika poštou všetkým advokátom v pôvodnom formáte a v rozsahu, na aký boli zvyknutí, sa v priebehu času ukázalo ako finančne náročné. Rozhodnutiu predchádzala diskusia s redakčnou radou, ktorá nesúhlasila s navrhovaným riešením, ale musí ho rešpektovať. Argumentmi chcela zmeniť rozhodnutie predsedníctva, na druhej strane si uvedomuje, že časť advokátskej obce – najmä generácie mladšia – printovú formu nepovažuje za nutnú. Pri práci uprednostňuje rýchle informácie z online priestoru. Súhlasím aj s ekologickou motiváciou rozhodnutia vzhľadom na zistenie, že niektorým advokátom sa časopis hromadí v kanceláriách bez úžitku. Samozrejme, nikoho nemožno do čítania stavovského časopisu nútiť. V čase písania úvodníka nedisponujem výsledkom z hľadiska počtu objednávok printovej alebo online verzie. Z môjho pohľadu je však časopis, ktorý možno vziať do ruky, nenahraditeľný.

Ako predseda redakčnej rady som spojený s *Bulletinom* už od jeho zrodu celých 29 rokov. Pamätám si, ako ťažko sme ho rozbiehali; v začiatkoch tiež vychádzalo šesť čísiel ročne. Verím, že sa podarí aj pri zníženej periodicite zachovať v ročnom priereze 34 odborných článkov. Časť informácií, ktoré v súčasnosti tvoria obsah ostatných rubriek, napr. *Aktuálne*, *Rozhovor*, *Diskusia*, *Judikatúra*, *SAK*, *Zahraničie*, *Zaujímavosti*, *Literatúra*, nebude možné uverejniť a mali by sa v časovom slede objaviť na webovej stránke. Som presvedčený, že napriek všetkým zmenám si časopis zachová vysoko profesionálnu úroveň vďaka autorom, ktorí budú ďalej posilať príspevky na publikovanie. To, či sa printová forma úplne nevytratí, záleží aj na Vás, kolegyně a kolegovia. *Bulletin* je v súčasnosti odborný recenzovaný časopis pre právnu vedu a prax. O tento štatút nechce prísť, pretože podľa môjho názoru ide o „vlajkovú loď“ Slovenskej advokátskej komory, jedinú fyzicky uchopiteľnú hodnotu, ktorú advokáti dostávajú.

V druhej rovine by som rád spomenul smerovanie advokácie. V dnešnej dobe oceňujeme jej postavenie ako nezávislej profesie. Počas reálneho výkonu povolania a v rámci pôsobenia v orgánoch komory – bez ohľadu na režim – som bol svedkom snáh aspoň čiastočne nezávislosť obmedziť. Proces môže nastať nenápadne v malých krokoch. Nedá mi nepovedať, že k takýmto snahám prispievajú niekedy aj samotní advokáti, hoci každý sa má pri výkone profesie správať tak, aby štátna moc nemala dôvod nezávislosť advokácie spochybňovať. V prípade niektorých obhajob práca advokátov zaváňa nadpracou, advokát sa však nesmie dať vtiahnuť do trestnej veci či obhajovať iba pasívne, čo nahráva orgánom činným v trestnom konaní. Minca má dve strany – médiá a verejná mienka majú dnes veľkú moc a stáva sa, že advokáti sú za dôsledný výkon povolania prenasledovaní a znevažovaní iba preto, že masa verejnosti má iné predstavy o postupoch v trestnom procese a jeho výsledkoch.

Uplynul ďalší rok. Čakajú nás príjemné vianočné sviatky, oslava Silvestra a príchod nového roka. Vám, Vaším rodinám a priateľom, ako aj všetkým čitateľom *Bulletinu* želim všetko najlepšie do nadchádzajúcich dní a teším sa na stretnutia na stránkach nášho časopisu.

JUDr. Jozef Brázdil
predseda redakčnej rady BSA

ROZHOVOR

Mojím cieľom je ochrana identity, integrity a autority advokátskeho povolania

Členovia Predsedníctva SAK zvolili na mimoriadnom rokovaní 29. septembra 2022 za nového predsedu Slovenskej advokátskej komory **JUDr. Martina Puchallu, PhD.**, s ktorým sa rozprávame o aktuálnych témach zo sveta advokácie a justície.

■ Čo Vás motivovalo a viedlo ku kandidatúre na funkciu predsedu SAK?

V orgánoch komory pôsobím dlhé roky, najprv ako člen disciplinárnej komisie, neskôr ako člen predsedníctva komory, pred zvolením do funkcie predsedu ako podpredseda, mám teda prehľad o všetkých zásadných činnostiach komory. Zá-

roveň aktívne vykonávam advokáciu, dobre poznám všetky úskalia reálneho života advokáta. Mal som preto pocit, že svoje skúsenosti z rôznych úrovní pôsobenia v rámci komory aj z advokátskej praxe dokážem kontinuálne a komplexne zúročiť.

■ Aké sú Vaše priority, ak by ste mali zohľadniť celé funkčné obdobie až do nadchádzajúcej konferencie v roku 2025?

Dôveru, ktorú mi kolegovia v predsedníctve dali, si veľmi vážim. Mám ambíciu nadviazať na predchádzajúce aktivity v oblasti posilňovania statusu komory ako modernej mienkotvornej inštitúcie. Slovenská advokátska komora má v odborných kruhoch aj vo verejnosti dlhodobo budovaný štandard, z môjho pohľadu dobrú pozíciu. Chcem sa zasadiť o to, aby bola táto pozícia udržaná, mojím cieľom je ochrana identity, integrity a autority advokátskeho povolania. Prax ukazuje, že komora priebežne čelí pokusom o oslabenie jej stavovskej samosprávy, v praxi nie sú výnimočné ani postupy smerujúce k zasahovaniu do kľúčových princípov advokácie – nezávislosti a mlčanlivosti, okrem iného napríklad pri prehliadkach priestorov advokátskych kancelárií. V svetle atribútu slobodnej advokácie som pripravený dôrazne obhajovať a chrániť postavenie komory aj advokátov v súlade so zásadami morálky, etiky a ľudskosti so zreteľom na ochranu práv klientov. Nemenej dôležitým aspektom môjho mandátu je aj zlepšenie efektivity služieb poskytovaných advokátom komorou pri výkone jej kompetencií.

■ Ktorým zásadným úlohám a výzvam bude čeliť SAK v najbližších rokoch?

Tém je veľa – okrem iného zásahy do dôvernosti komunikácie medzi advokátom a klientom zo strany orgánov činných

v trestnom konaní, nevyhnutná úprava trestnoprávných kódexov, ochrana právneho štátu a kultivovanie právneho prostredia, neoprávnené a neodborné poskytovanie právnych služieb a „osvetová“ činnosť v radoch verejnosti s poukazom na riziká využívania služieb pokútников, ochrana advokátskej samosprávy, úniky informácií z trestných konaní do médií, ochrana osobnostných práv advokátov a klientov, kriminalizácia výkonu advokátskeho povolania a s tým spojené limity trestného stíhania advokátov, samozrejme, vždy s prihliadnutím na zásadu rovnosti pred zákonom a zásadu spravodlivého procesu.

■ V ktorých oblastiach si advokácia vyžaduje zvýšenú pozornosť jej stavovských orgánov?

V zoznamoch vedených Slovenskou advokátskou komorou je v súčasnosti zapísaných viac ako 5 600 advokátok a advokátov a viac ako 2 500 budúcich kolegyň a kolegov vykonávajúcich koncipientsku prax. Za zásadné považujem kontinuálne vzdelávanie s akcentom na etický rozmer výkonu povolania a hodnotový rebríček. Nikoho z nás netešia podané sťažnosti a začaté disciplinárne konania, nehovoriac o začatých trestných stíhaniach. Pod ochranou advokátov v rámci výkonu samosprávy si netreba predstavovať nadmernú benevolenciu a dôvodné porušenia, ktorých sa advokáti dopustia, je potrebné sankcionovať.

■ Čo by mohlo prispieť k zlepšeniu verejnej mienky a k zvýšeniu popularity advokátskeho povolania?

Je dôležité prijateľným a zrozumiteľným spôsobom prezentovať širokej verejnosti aj študentom práva podstatu výkonu advokátskeho povolania, a to aj v kontexte pôsobenia ostatných justičných zložiek. Verejná mienka sa niekedy stavia do pozície pomyselných váh bohyne spravodlivosti. Nedá sa nevšimnúť si tlak verejnej mienky na prijímanie rozhodnutí, ktoré sa laikom javia ako správne, nie vždy sú však v súlade so zákonom. Rozhodovanie musí sledovať líniu konzistentnosti a súladnosti s právom bez ohľadu na to, či sa v postavení subjektu, o ktorom sa rozhoduje, ocitnem ja, ktorýkoľvek kolega, resp. ktorákoľvek kolegyňa, prípadne ktorýkoľvek občan. Súčasťou profesionálneho výkonu advokácie je aj potrebná úcta k súdnym rozhodnutiam.

■ Považujete za vhodné, aby sa SAK intenzívnejšie angažovala v oblasti štátnej normotvorby?

Už viackrát som sa vyjadril, že viac ako zmeny zákonov potrebujeme ich lepšie uplatňovanie, teda predvídateľnejšiu aplikáciu existujúceho práva, a to v súlade s domácou i zahraničnou judikatúrou. Slovenská advokátska komora prostredníctvom svojich poradných orgánov spracúva kvalitné pripomienky k predkladaným návrhom legislatívnych predpisov. Považujem za mimoriadne dôležité, aby hlas advokácie na týchto fórach zaznieval, keďže je to hlas z praxe.

■ Vyhlásenie publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie pre rok 2023

Redakčná rada *Bulletinu slovenskej advokácie*
v spolupráci s Predsedníctvom Slovenskej advokátskej komory

vyhlásila pre rok 2023

XXII. ročník publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie pre študentov právnických fakúlt, advokátskych koncipientov a mladých advokátov do 35 rokov.

Konkrétnu **tému si účastníci súťaže zvolia** sami. Podmienkou je aktuálnosť témy z teórie alebo praxe slovenského, európskeho alebo medzinárodného práva. Súťažný príspevok nesmie mať popisný charakter.

Príspevky v rozsahu maximálne 34 000 znakov (vrátane medzier, literatúry, CV aj textu pod čiarou) treba poslať e-mailom na adresu ondrisova@sak.sk alebo darina.stracinova@sak.sk.

Termín uzávierky je **30. novembra 2023**.

Článok bude zaradený do súťaže v tom roku, v ktorom bude publikovaný. Porota zložená z členov redakčnej rady *Bulletinu slovenskej advokácie* publikované príspevky vyhodnotí do konca decembra 2023. Pre autorov sú pripravené finančné ceny, porota má právo cenu neudelieť, resp. zvýšiť odmenu. Ceny prvým trom autorom budú odovzdané na tradičnom Novoročnom stretnutí právnikov v januári 2024.

DISKUSIA

Ústavnoprávny prieskum prvoinštančného uznesenia, ktoré predchádza konečnému rozhodnutiu

Námety na nové témy, krátke glosy alebo poznámky do diskusnej rubriky zasielajte na e-mailovú adresu office@sak.sk. Vaše podnety publikačne spracuje **JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.**

Až do účinnosti Civilného sporového poriadku sme boli zvyknutí, že každé uznesenie súdu prvého stupňa v občianskom súdnom konaní možno napadnúť odvolaním, pokiaľ to zákon v § 202 ods. 2 a 3 OSP nevyklučuje. Nový civilný sporový kódex pravidlo o všeobecnej prípustnosti odvolania proti prvoinštančnému uzneseniu zrušil a sporovým stranám umožňuje napadnúť takéto rozhodnutie odvolaním iba v prípade, ak to zákon pripúšťa (§ 355 ods. 2 CSP).

Zároveň bol zavedený systém sťažnosti proti uzneseniu súdu prvej inštancie vydanému súdnym úradníkom (§ 239 a nasl. CSP) a tzv. následný odvolací prieskum právoplatného prvoinštančného uznesenia, ktoré predchádzalo konečnému rozhodnutiu, v zmysle § 365 ods. 2 a § 389 ods. 2 CSP. Účelom týchto zmien bola pravdepodobne snaha o zrýchlenie a zefektívnenie procesného postupu súdu, keďže pôvodná široko koncipovaná prípustnosť odvolania s devolutívnym účinkom mala do značnej miery za následok predlžovanie súdnych sporov (nezriedka účelové).

Na druhej strane však vznikla výrazná množina uznesení súdu prvej inštancie, ktoré sú *ex lege* vylúčené z bezprostredného odvolacieho prieskumu a ich prípadný následný odvolací prieskum je podmienený splnením podmienok podľa § 365 ods. 2 CSP. Toto ustanovenie umožňuje odôvodniť odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré meritórnemu rozhodnutiu predchádzalo, má vadu podľa § 365 ods. 1 CSP (odvolacie dôvody), ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Pokiaľ odvolací súd vyhodnotí, že vada v rozsahu niektorého z odvolacích dôvodov je v právoplatnom uznesení daná a že mala vplyv na meritórne rozhodnutie, obidve rozhodnutia zruší v režime § 389 ods. 2 CSP.

Keďže taxatívny výpočet uznesení, proti ktorým zákon odvolanie pripúšťa (§ 357 CSP) je pomerne krátky, je advokát spravidla často konfrontovaný s uznesením, proti ktorému odvolanie nemožno podať. To vylučuje aj úvahy o prípad-

nom dovolaní (§ 419 CSP). Prirodzene teda vyvstáva otázka, či je proti takémuto uzneseniu súdu prvej inštancie prípustná ústavná sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy SR a teda či možno počas neskončeného súdneho sporu na súde prvej inštancie dosiahnuť ústavnoprávny prieskum procesného uznesenia, ktoré tento súd vydal.

Riešenie nie je celkom jednoznačné a z dôvodu odlišných názorov jednotlivých senátov Ústavného súdu SR si vyžiadalo zjednotenie prostredníctvom plenárneho uznesenia v zmysle § 13 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZÚS“), ktoré bolo prijaté 9. 11. 2022 pod sp. zn. PLz. ÚS 3/2022.

Je potrebné zdôrazniť, že v konaní pod sp. zn. II. ÚS 203/2021 ústavný súd prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu, ktoré spĺňa vyššie uvedené kritériá. Išlo o uznesenie, ktorým bolo rozhodnuté o neprípustnosti vstupu intervenienta do konania na strane žalovaného (§ 83 CSP). Proti takémuto uzneseniu nemožno podať odvolanie; v dôsledku čoho žalovaný a subjekt domáhajúci sa intervencie uplatnili svoje právo na ústavnoprávny prieskum prostredníctvom sťažnosti. Tej ústavný súd vyhovel nálezom zo dňa 11. 11. 2021 č. k. II. ÚS 203/2021-63, napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a na strane intervenienta konštatoval porušenie základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 Ústavy SR) a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 Dohovoru). Vo vzťahu k žalovanému navyše konštatoval aj porušenie základného práva na rovnosť účastníkov v konaní (čl. 47 ods. 3 Ústavy SR).

Iný senát Ústavného súdu SR dospel za takmer identických okolností k opačnému záveru a po prijatí ústavnej sťažnosti žalovaného na ďalšie konanie pod sp. zn. III. ÚS 598/2021 predložil plénu ústavného súdu návrh na zjednotenie právnych názorov podľa § 13 ZÚS. Ťažiskovou otázkou bolo posúdenie, či ustanovenie § 365 ods. 2 CSP vytvára pre sporovú stranu efektívny priestor pre uplatnenie právnych prostried-

kov na ochranu jej základných práv a slobôd. V prípade pozitívnej odpovede by bol totiž ústavnoprávny prieskum vylúčený v zmysle § 132 ods. 2 ZÚS, a to vzhľadom na subsidiaritu právomoci ústavného súdu.

Zjednodušene povedané, ak síce sporová strana nemá bezprostredne k dispozícii odvolanie alebo iný opravný prostriedok proti prvoinštančnému uzneseniu, avšak toto uznesenie možno následne za podmienok vymedzených v § 365 ods. 2 CSP napadnúť v rámci odvolacieho konania proti rozhodnutiu vo veci samej s kasačnými dôsledkami (§ 389 ods. 2 CSP), ide o plnohodnotný prostriedok nápravy, ktorý má pred ústavnoprávnym prieskumom prednosť, resp. musí byť vyčerpaný.

S uvedenou konklúziou sa stotožnilo aj plénum Ústavného súdu SR a vyššie spomínaným uznesením zo dňa 9. 11. 2022 č. k. PLz. ÚS 3/2022-13 rozhodlo, že „Ak v zmysle § 365 ods. 2 CSP možno odvolanie strany proti rozhodnutiu vo veci samej odôvodniť aj vadou právoplatného uznesenia súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej a ktorého vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej, potom odvolanie strany proti rozhodnutiu vo veci samej je právnym prostriedkom podľa § 132 ods. 2 ZÚS, ktorý podľa § 55 písm. d) ZÚS vylučuje prípustnosť ústavnej sťažnosti strany proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktorým bolo rozhodnuté o prípustnosti vstupu intervenienta do konania.“

Vo všeobecnosti možno pozitívne hodnotiť prístup samotného Ústavného súdu SR, ktorý pri detekcii možného názorového odklonu, resp. rozporu medzi názormi jednotlivých senátov, bezodkladne inicioval zjednocujúce rozhodnutie pléna. Z jeho uznesenia zároveň implicitne vyplýva dôležitý záver, že neprípustnosť takejto ústavnej sťažnosti sa nevzťahuje na „opomenutého“ intervenienta, ktorý nemá možnosť uplatniť § 365 ods. 2 CSP. Nie je totiž podľa § 359 ani § 360 ods. 1 alebo 2 CSP oprávnený napadnúť rozhodnutie vo veci samej odvolaním, pretože nie je sporovou stranou ani intervenientom (ods. 40 uznesenia).

Komplexnosť riešenia, ktoré v tomto prípade zvolil ústavný súd, je však do istej miery otázna. Vychádza totiž z predpokladu všeobecnej prípustnosti následného odvolacieho prieskumu právoplatného uznesenia prostredníctvom § 365 ods. 2 CSP. Takýto prieskum je ale *pro futuro* viacnásobne podmienený. Zákonné kritérium, v zmysle ktorého musí mať uznesenie vadu v rozsahu odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 CSP, ktorá mala vplyv na odvolaním napadnuté meritórne rozhodnutie, si uvedomoval aj ústavný súd. Táto podmienka je racionálna a adekvátna.

Reálna prax však vyžaduje aj splnenie ďalších troch podmienok, ktoré zo zákona priamo nevyplývajú. Prvou z nich je to, že konanie na súde prvej inštancie bude skončené rozhodnutím vo veci samej. Inak neprichádza aplikácia § 365 ods. 2 CSP do úvahy. Za aktuálneho stavu teda nemožno jednoznačne konštatovať, že žalovaný bude mať k dispozícii možnosť odvolacieho prieskumu sporného uznesenia, pretože prvoinštančné konanie môže skončiť aj nemeritórne (typicky zastavením). Vo vzťahu k danej alternatíve je zároveň potrebné pripustiť, že ústavnoprávne relevantný zásah

Sledujte SAK na LinkedIn!

Dôležité informácie a aktuálnosti z diania v advokácii a na komore: [linkedin.com/company/sak-sk](https://www.linkedin.com/company/sak-sk)

do základných práv alebo slobôd je bezmäla vylúčený, resp. veľmi málo pravdepodobný.

Druhá podmienka, ktorá musí byť splnená, je už omnoho zásadnejšia. Následný odvolací prieskum právoplatného uznesenia na báze § 365 ods. 2 CSP totiž môže iniciovať iba odvolateľ. To za daných okolností znamená, že súd prvej inštancie by musel žalobe aspoň sčasti vyhovieť. Ak by žalobu zamietol, nemá žalovaný možnosť podať odvolanie (§ 359 CSP) a dosiahnuť cez § 365 ods. 2 CSP preskúmanie vecnej správnosti sporného uznesenia, ktoré zamietavému rozsudku predchádzalo. V konečnom dôsledku to súčasne môže viesť k absurdnému záveru, keď odvolací súd na základe odvolania žalobcu napadnutý rozsudok zmení a bez preskúmania sporného uznesenia žalobe vyhovie konečným rozsudkom.

Z hľadiska efektívnej súdnej ochrany je nevyhnutné posudzovať prvoinštančné a odvolacie konanie ako jeden celok. Ak ústavný súd odmieta ústavnoprávny prieskum súdneho rozhodnutia pre nevyčerpanie dostupných prostriedkov nápravy (princíp subsidiarity a § 132 ods. 2 ZÚS), musí ísť o procesný prostriedok, ktorý mal alebo bude mať sťažovateľ nepochybne k dispozícii. Aktuálny stav súdneho sporu, vyplývajúci zo spisu ÚS SR sp. zn. III. ÚS 598/2021, neumožňuje jednoznačne prijať záver o dostupnosti takejto prednostnej alternatívy pre žalovaného. Na jej vylúčenie bude totiž postačovať zamietnutie žaloby súdom prvej inštancie a tým dosiahnutie čiastkového (nezriedka len zdanlivého) úspechu žalovaného, ktorý bude v celom rozsahu negovaný prípadným konečným revíznym rozhodnutím odvolacieho súdu.

Tretia podmienka je determinovaná objektívnym právom, teda aktuálnou právnou úpravou. Ani za splnenia všetkých vyššie uvedených kritérií totiž nebude mať sporová strana k dispozícii efektívny prostriedok nápravy, ak túto možnosť zákon následne nepripustí. Pokiaľ sa ústavný súd (do značnej miery bezprecedentne) odvoláva na to, že sťažovateľ nevyčerpal prostriedok nápravy, ktorý síce nemal k dispozícii, ale ktorý mu zo stavu *de lege lata* do budúcnosti vyplýva, nepriamo sa spolieha na zachovanie súčasného právneho stavu. Legislatívnou zmenou, napríklad v podobe zrušenia § 365 ods. 2 CSP bez adekvátnej náhrady, môže byť totiž pôvodná alternatíva pre sporovú stranu úplne vylúčená aj v prebiehajúcom spore. Princíp bezprostrednej aplikability procesnoprávných noriem to umožňuje. Za daných okolností by nikdy nenastal dôvod, pre ktorý ústavný súd odmietol konať, a z pohľadu sťažovateľa by retrospektívne ani nikdy nastať nemohol. ■

Vybrané aspekty elektronického podpisovania a elektronickej kontraktácie

2. časť

Elektronická kontraktácia

JUDr. Martin Friedrich

JUDr. Martina Semanová

Cieľom druhej časti tohto článku je objasniť pojem elektronickej kontraktácie a predstaviť možnosti uzatvárania kontraktov medzi spotrebiteľmi a podnikateľmi prostredníctvom digitálneho spôsobu komunikácie. Poukazujeme na jednotlivé obchodnoprávne prvky uzatvárania elektronických zmlúv a vymedzujeme jednotlivé zmluvné typy a ich vymožitelnosť. Autori sa tiež venujú judikatúre, ktorá sa týka elektronickej kontraktácie z pohľadu spotrebiteľského práva. Zároveň autori upozorňujú na to, že napriek praktickému rozmachu elektronickej kontraktácie možno nájsť na európskej a slovenskej úrovni len skromné množstvo judikatúry, ktorá by sa venovala otázke elektronických podpisov pri elektronickej kontraktácii.

Elektronická kontraktácia

Právna úprava elektronického uzatvárania zmlúv spočíva na rovnakých právnych princípoch a vychádza z rovnakého právneho základu ako samotné klasické záväzkové právo. Legislatívny rámec je daný v súkromnoprávných kódexoch a to občianskeho zákonníka (zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník) a obchodného zákonníka (zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník). Nad právny rámec už uvedený v rámci časti venujúcej sa elektronickým podpisom, je na účely tohto článku významná najmä smernica 2000/31/ES Európskeho parlamentu a Rady z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (smernica o elektronickom obchode). Ochrana spotrebiteľa je na európskej úrovni regulovaná aj inými právnymi normami.¹

Na vnútroštátnej úrovni je relevantný zákon č. 22/2004 Z. z. o elektronickom obchode a o zmene a doplnení zákona č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 284/2002 Z. z., (ďalej len „zákon o elektronickom obchode“), ktorý upravuje vzťahy medzi poskytovateľom služieb informačnej spoločnosti a ich príjemcom, ktoré vznikajú pri ich komunikácii na diaľku, počas spojenia elektronických zariadení elektronickou komunikačnou sieťou a spočívajú na elektronickom spracovaní, prenose, uchovávaní, vyhľadávaní alebo zhromažďovaní dát vrátane textu, zvuku a obrazu, vykonáva sa ním dohľad nad dodržiavaním zákona, a zabezpečuje medzinárodnú spoluprácu v elektronickom obchode. Autori dodávajú, že smernica nebola transponovaná komplexne.

Dôležitý je tiež zákon č. 102/2014 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytnutí služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo mimo prevádzkových priestorov predávajúceho a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zákon taxatívne vymedzuje situácie, kedy sa zmluva uzavretá medzi predávajúcim a spotrebiteľom považuje za zmluvu uzavretú mimo prevádzkových priestorov. Dôraz je kladený na proces dojednávania podstatných náležitostí zmluvy a nie na finálny moment jej uzavretia. Ochrana je spotrebiteľom pri týchto zmluvách garantovaná z dôvodu, že spotrebiteľia sa mimo prevádzkových priestorov môžu potenciálne

1 Šcerba, T.: Elektronická kontraktácia v právni praxi, 4.2 Relevantná právotvorba v prostredí Európskych spoločenstiev, Masarykova univerzita, Právnická fakulta, <https://is.muni.cz/elportal/estud/praf/-ps09/kontraktace/web/-pages/pravny-ramec.html#pravotvorba2>, zobrazené dňa 15. 2. 2022

cítiť pod psychologickým tlakom alebo voči nim môže byť využitý moment prekvapenia, bez ohľadu na to, či si spotrebiteľ návštevu predávajúceho vyžiadal alebo nie. Zvýšená ochrana sa poskytuje z dôvodu, že pri uzatváraní zmluvy na diaľku nemá spotrebiteľ totožné možnosti a postavenie ako pri uzatváraní zmluvy v prevádzke predávajúceho.

Uzatváranie kontraktov spotrebiteľmi a podnikateľmi elektronicky

Pojem elektronický obchod zahŕňa akúkoľvek obchodnú operáciu, ktorá je realizovaná na diaľku prostredníctvom elektronických prostriedkov komunikácie na diaľku.² Táto definícia nám však neposkytuje odpoveď na otázku, čo konkrétne je elektronická kontraktácia. Elektronická kontraktácia je distančné uzatváranie zmlúv prostredníctvom elektronických prostriedkov diaľkovej komunikácie.³ Nepôjde teda vyslovene len o kúpne zmluvy, ale aj všetky ostatné. V online priestore sa zdržiava početné množstvo subjektov. Z hľadiska členenia, relevantného pre právny aspekt elektronického obchodu, je pre elektronický obchod najvýznamnejším delením subjektov na podnikateľov a nepodnikateľov (spotrebiteľov). Elektronický obchod možno chápať v dvojakom zmysle. V užšom zmysle možno vnímať elektronický obchod ako obchodnú transakciu, uskutočňovanú s využitím elektronického prostriedku (napr. platba, reklama ...) V širšom zmysle elektronický obchod zahŕňa navyše aj vlastnú činnosť podnikateľa (výroba, zásobovanie) a je označovaný ako e-commerce. Dodávame, že neexistuje právna norma, ktorá by špecificky a komplexne upravovala problematiku elektronickej kontraktácie. Zmluva uzavretá online za použitia internetu musí spĺňať všetky znaky uzatvárania zmlúv stanovené všeobecne.⁴ Zmluva uzavretá elektronicke je špecifická a vzťahujú sa na ňu aj špecifické regulatívy. Samotné európske právo upravuje elektronicke kontraktáciu minimálne dvomi významnými predpismi, a to už spomínanou smernicou o elektronicke podpísaní a predovšetkým už spomínanou smernicou o elektronicke obchode. Podľa čl. 9 tejto smernice sú členské štáty povinné zabezpečiť, aby ich právne systémy umožňovali uzatváranie zmlúv elektronicke. Členské štáty predovšetkým zabezpečia, aby právne požiadavky uplatniteľné na proces uzatvárania zmlúv nevytvárali prekážky pre využívanie elektronicke zmlúv a ani nemali za následok, aby takéto zmluvy boli zbavené právnej účinnosti a platnosti len z toho dôvodu, že boli uzatvorené elektronicke cestou.⁵

Vybrané obchodnoprávne aspekty procesu uzatvárania elektronicke zmlúv

V súvislosti s jednotlivými typmi elektronicke zmlúv je nevyhnutné spomenúť niekoľko aspektov v súvislosti s uzatváraním elektronicke zmlúv.⁶ V nadväznosti na predošlú časť tohto článku týkajúcu sa elektronicke podpisu, má podpis týchto zmlúv tri funkcie a to: vyjadrenie vôle, identifikovanie odosielateľa dátovej správy, vznik spojitosti a záväzku medzi podpísaným dokumentom a podpisom. Ďalej v súvislosti s uzatváraním elektronicke zmlúv je potrebné si vymedziť kontraktálny proces, ktorý pozostáva z návrhu na uzavretie zmluvy, prejavu vôle, ktorý je

- 2 SMEJKAL, V., et al. *Právo informačných a telekomunikačných systémů*. 2. vyd. Praha : C. H. Beck, 2004. s. 343.
- 3 K tomu viac: TREŠČÁKOVÁ, D. Uzavretie zmlúv v 21. storočí – nové pohľady a výzvy. In *Právo, obchod, ekonomika II*. Praha : Leges, 2012, str. 580
- 4 POLČÁK, R., ŠTĚDRŮŇ B. K některým právním otázkám e-kontraktace. *Právní rozhledy*. 2004, č. 18, s. 684.
- 5 ŠČERBA, T. Elektronická kontraktace v právní praxi. *Elportál* [online]. Brno : Masarykova univerzita, vydané 30. 11. 2009 [cit. 2010-04-10]. Dostupné z: <http://is.muni.cz/-elportal/?id=857299> ISSN 1802-128X.
- 6 ibid 1, 5.1 Elektronické zmluvy v svetle občianskeho a obchodného práva, zobrazené dňa 15. 2. 2022

JUDr. Martin Friedrich

je absolventom Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach. Od roku 2013 pôsobí ako advokát v Košiciach, od roku 2017 je členom Pracovnej skupiny

pre elektronizáciu výkonu advokácie SAK a od roku 2021 je členom X. disciplinárneho senátu SAK.

JUDr. Martina Semanová

je absolventkou Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach a v súčasnosti pôsobí ako interná doktorandka na katedre Obchodného práva a hospodárskeho

práva Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach. Zároveň pôsobí ako advokátsky koncipient v advokátskej kancelárii v Košiciach.

určený konkrétnej osobe alebo osobám a je dostatočne určitý, vyplýva z neho vôľa navrhovateľa byť viazaný týmto návrhom v prípade prijatia návrhu a akceptácia návrhu druhou stranou.

Okamihom uzavretia zmluvy v elektronickej kontraktácii je reakcia spotrebiteľa na reklamu na internete, teda žiadosť o uzavretie zmluvy (objednávka) a akceptácia objednávky, v súlade s § 34 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na to, že obsah jednotlivých náležitostí je pre každý druh kontraktácie rovnaký, budeme sa zaoberať len náležitosťami špecifickými pre elektronickej kontraktácii.⁷ Pri elektronickej kontraktácii platí, že právne úkony sa uskutočňujú typicky voči neprítomným osobám, preto sa vo zvýšenej miere kladie dôraz na zistenie totožnosti subjektu právneho úkonu. Častým spôsobom overenia totožnosti je napríklad vytvorenie si účtu zákazníkom. Zákazník sa prihlási na svoj účet pomocou určeného prihlasovacieho mena (reťazec znakov, ktoré identifikujú zákazníka medzi ostatnými zákazníkmi) a hesla (reťazec znakov nevyhnutný pre autentifikáciu, t. j. jednoznačnú identifikáciu a overenie totožnosti zákazníka v obchode). Napríklad kupujúci ako spotrebiteľ tiež pri zadávaní objednávky uvedie svoje meno, priezvisko, adresu bydliska, telefónne číslo, e-mailový kontakt. Niektorí predajcovia napríklad vyžadujú pri prevzatí tovaru kupujúcim preukázať dopravcovi svoju totožnosť prostredníctvom platných dokladov totožnosti (občiansky preukaz alebo pas). Z týchto dokladov musí byť zrejma totožnosť kupujúceho a oprávnenie na prevzatie tovaru. Iný spôsob je napríklad zaslanie hesla na prevzatie balíka, ktorým sa kupujúci pri jeho prevzatí identifikuje.

Dôležitým pojmom elektronickej kontraktácie sú služby informačnej spoločnosti, definíciu ktorých nachádzame v rámci nášho vnútroštátneho práva v § 2 písm. a) zákona o elektronickej obchode. Do nášho vnútroštátneho právneho poriadku bola prevzatá z legislatívy Európskej únie. Stanovuje, že ide o službu poskytovanú na diaľku, počas spojenia elektronickej zariadení elektronickej komunikačnou sieťou, spravidla za úhradu, na žiadosť príjemcu služby informačnej spoločnosti, najmä komerčná komunikácia, spracovanie, prenos, uchovávanie, vyhľadávanie alebo zhromažďovanie dát a elektronickej pošta okrem osobnej elektronickej pošty; službou informačnej spoločnosti nie sú rozhlasové a televízne vysielanie vrátane teletextu, hlasové telefonické služby, telefaxové služby a služby, ktorých obsah vylučuje ich poskytovanie na diaľku. Poskytovateľ služieb je povinný príjemcovi služieb vytvoriť také podmienky, ktoré mu umožnia zistiť a opraviť chyby jeho úkonov na elektronickej zariadení pred odoslaním objednávky a príjemcu služieb pred odoslaním jeho objednávky jednoznačne a zrozumiteľne informovať o úkonoch potrebných na uzatvorenie zmluvy, technických prostriedkoch na zistenie a opravu chýb, tom, či zmluva bude uložená u poskytovateľa služieb a či je príjemcovi služieb dostupná, v jazyku ponúkanom na uzatvorenie zmluvy. Poskytovateľ je tiež povinný informovať príjemcov o zmluvných lehotách a zmluvných podmienkach tak, aby si príjemca služieb mohol podstatné náležitosti zmluvy v elektronickej podobe reprodukovat, o osobitných spravovacích poriadkoch, ak sú na poskytovanie služby ustanovené. Poskytovateľ služieb je povinný elektronickej potvrdiť objednávku bezodkladne po jej doručení. V zmysle týchto zmien boli prevádzkovatelia povinní zvládnuť túto zmenu a technicky zabezpečiť silné overenie zákazníkov pri platbách kartou na e-shope prostredníctvom platobných brán (Trustpay, Gopay, PayPal, Apple Pay...), alebo cez internetbanking.

Jednotlivé typy zmlúv

Elektronickej zmluvy sú veľmi podobné bežným zmluvám, len s tým rozdielom, že prebiehajú prostredníctvom digitálneho spôsobu komunikácie – online. Sprostredkovateľmi sú teraz počítačové programy, ktoré spájajú predajcu s elektronickej agentom, t. j. aplikáciou a kupujúceho tiež s elektronickej agentom. V podstate vytvárajú platformu na stretnutie kupujúceho a predávajúceho. V online prostredí je pozícia oferenta a akceptanta obrátená z dôvodu, že webové stránky poskytovateľov služieb informačnej spoločnosti majú povahu len výzvy na podávanie návrhov na uzavretie zmluvy.⁸ Vo väčšine prípadov internetových obchodov preto pri kliknutí zákazníka na ikonu „súhlasím“ nejde o akceptáciu, ale o ofertu – návrh na uzavretie zmluvy.⁹ Existuje viacero druhov elektronickej zmlúv, pričom v tomto článku si priblížime zmluvy typu shrink-wrap, click-wrap zmlúv a browse-wrap zmlúv, či zmluvy uzatvorené prostredníctvom e-mailu. S uvedeným členením súhlasia aj poprední odborníci v oblasti elektronickej obchodu (napr. Ian Loyd, Lillian Edwards)¹⁰

7 FRIMMEL, M. *Elektronickej obchod: právny úprava*. Praha : Prospektrum, 2002. s. 20 – 21.

8 K tomu pozri napríklad rozsudok Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 25Cdo 1454/2000, prípadne rozsudok Krajského súdu Trenčín, 4Co/338/2013, 29. 1. 2015

9 <https://www.ulpianus.sk/blog/elektronicka-kontraktacia-a-vybrane-pravne-problemy>, zobrazené dňa 15. 2. 2022

10 Napríklad v publikáciách:
1. Law and the Internet, edited by Lilian Edwards and Charlotte Waelde, Oxford: hart 2009, ISBN 9781841138152 alebo
2. The New Legal Framework for E-Commerce in Europe. Lilian Edwards (ed), Hart Publishing, 2005, ISBN 978-1841134512 alebo
3. Information Technology Law, edited by Ian J. Lloyd, Oxford University Press, 2017, ISBN 9780198830559

11 ibid 1, 6.1 Právne aspekty shrink-wrap zmlúv, zobrazené dňa 15. 2. 2022

12 K tomu pozri:
1. Affinity Internet, Inc., d/b/a SkyNetWeb v. Consolidated Credit Counseling Services, Inc. No. 4D05-1193 (Fla. Dist. Ct. App. 4th Dist., March 1, 2006),
2. Mortgage Plus, Inc. v. DocMagic, Inc., et al. No. 03-2582-GTV-DJW (WHW) (D. Kan., August 23, 2004),
3. Specht v. Netscape No. 01-7860 (L) (2d Cir., October 1, 2002)

13 ibid 1, 7.1 Právne aspekty click-wrap zmlúv, zobrazené dňa 15. 2. 2022

14 K tomu pozri
1. Wholesale Telecom Corp. v. ITC Deltacom Communications, Inc. No. 05-13404

(11th Cir. April 14, 2006),
2. Cairo, Inc. v. Cross-
Media Services, Inc.
No. C04-04825 (JW)
(N. D. Ca., April 1, 2005),
3. Davidson & Assocs.
v. Jung, 422 F.3d 630,
638-39 (8th Cir. 2005),
4. Mortgage Plus, Inc.
v. DocMagic, Inc., et al.
No. 03-2582-GTV-DJW
(WHW) (D. Kan.,
August 23, 2004)

15 Tento typ kontraktu je bežný pri registrácii do služieb ako Facebook, Twitter alebo Tumblr, na pripojenie k firemnej bezdrôtovej sieti, pri inštalácii mnohých softvérových balíčkov i za iných okolností, keď je požadovaný súhlas digitálnym spôsobom.

16 Totiž aj pri kontraktoch typu click-wrap na uzatvorenie zmluvy plne postačuje kliknutie na virtuálne tlačidlo „Súhlasím“. V tejto súvislosti Prof. Bourgeois dáva do pozornosti, že zmluvný typ click-through predstavuje v jeho očiach bezpečnejší a zodpovednejší prístup k zjednávaní elektronických kontraktov. Napr. v Belgicku ešte v roku 2005 flámska vláda vydala odporúčanie vo forme guidelines, nabádajúce virtuálnych obchodníkov, aby sa dožadovali technickej implementácie riešenia click-through preferenčne pred riešením click-wrap. Dôvodom pre tento postup bola okrem iného skutočnosť, že pri zjednávaní pomocou click-through kontraktov je ďaleko jednoduchšie stránku nacertifikovať bezpečnostnými prvkami, ako tomu reálne môže byť pri click-wrap.

17 Podrobnejšie k uzatváraní click-through zmlúv pozri: <https://is.muni.cz/elportal/estud/praf/ps09/-kontraktace/web/pages/-click-through.html>, zobrazené dňa 15. 2. 2022

Shrink-wrap typ zmlúv

Historicky možno o tomto type zmlúv hovoriť už v čase prvotného rozvoja internetu a virtuálneho obchodovania. Shrink-wrap zmluva je vlastne vytlačený adhézný kontrakt umiestnený na „balíku“ obsahujúcom predávaný produkt. Napríklad uzavretie licenčnej zmluvy s koncovým používateľom počítačového programu.¹¹ Zo strany spotrebiteľa ide o konkludentný právny úkon, kedy znehodnotenie fólie alebo ochranného štítku nahrádza prejav vôle spotrebiteľa uzavrieť zmluvu. Je to pomerne rýchly spôsob masového predaja produktov chránených autorským zákonom. Nie sú potrebné žiadne písomné zmluvy a vyjednávanie podmienok. Nevýhodou je, že spotrebiteľ si nemôže prečítať zmluvné podmienky, kým „balík“ neprijme a nezaplatí. Z povahy tohto typu zmlúv vyplýva, že kupujúci má len dve možnosti, a to prijať predložené podmienky alebo ich neprijať. Otázne je, či môže byť spotrebiteľ viazaný zmluvnými podmienkami, ktoré sú priložené vnútri, a nie sú viditeľné na „balíku“. Z tohto dôvodu je tento typ kontraktu niekedy označovaný aj ako peniaze teraz, podmienky neskôr. Zmluvné podmienky, tvoriace súčasť elektronického kontraktu, ktoré v čase uzavretia tohto kontraktu neboli kupujúcemu známe považujeme za neplatné. Pretože mnohí dodávatelia sa snažia spotrebiteľov „nachať“, to, či sú elektronické kontrakty vymožitelné alebo nie, zostáva trvalou a kontroverznou témou. Malo by byť v záujme predávajúceho, aby podmienky boli známe kupujúcemu v momente uzatvorenia zmluvy. Zatiaľ čo niektoré súdy zastávajú názor, že spotrebiteľ rozbalením obalu na „balíku“ súhlasí s podmienkami elektronickej zmluvy z dôvodu, že za produkt zaplatí a akceptuje ho, iné sú toho názoru, že spotrebiteľ nemohol súhlasiť s podmienkami, pretože nevie o tom, čo podmienky stanovujú, kým nie je odstránený obal zo spotrebiteľského balenia. Zmluvy typu shrink-wrap sa po určitej fáze rezervovanosti stali platným modelom e-kontraktácie a súdy uznávajú zmluvy typu shrink-wrap ako jeden z typov elektronických zmlúv.¹²

Click-wrap typ zmlúv

Na rozdiel od predchádzajúceho typu zmlúv vývoj v oblasti click-wrap zmlúv bol čiastočne odlišný, pretože tento typ elektronických zmlúv si získal priazeň súdov od samého počiatku. Click-wrap je typ zmluvy medzi online používateľom a poskytovateľom služieb, ktorý vyžaduje, aby používateľ súhlasil s podmienkami webovej lokality pred získaním prístupu k webovej lokalite alebo online softvéru. Tento typ zmlúv je najpoužívanejším typom elektronických zmlúv. Poskytuje jednotlivcom možnosť prijať alebo odmietnuť službu, no neposkytuje priestor na vyjednávanie zmluvných podmienok. Pred poskytnutím obsahu alebo služby musí používateľ kliknúť na tlačidlo „Súhlasím“ alebo „OK“. Elektronické formuláre, spoločnosti licencujúce softvér, webové stránky a online podniky používajú click wrap zmluvy na získanie súhlasu používateľa pred zobrazením obsahu webových stránok alebo poskytovaním služieb. Tieto zmluvy majú veľmi podobný charakter ako shrink-wrap zmluva.¹³ Pri tomto type zmlúv je diskutabilná ich platnosť a tiež záväznosť najmä z dôvodu, že osoba, ktorá vyjadruje súhlas s uzatvorením danej zmluvy si neuvedomuje, že klikom vstupuje do právneho vzťahu. Pre podnikateľské subjekty je určite jednoduchšie a praktickejšie získať súhlas s obchodnými (licenčnými) podmienkami protistrany tak, že strana klikne na vopred na web stránke pripravené tlačidlo, väčšina virtuálnych obchodov stále požíva tento typ elektronickej kontraktácie za najvhodnejší¹⁴ a najmenej prekážkový.¹⁵

Click-through typ zmlúv

Tento typ zmlúv je veľmi často stotožňovaný s click-wrap zmluvami z dôvodu, že z pohľadu súdov sa od nich veľmi nelíšia.¹⁶ Rozdiel je v zložitejšom formálnom postupe, kedy oproti click-wrap zmluvám, kliknutiu na tlačidlo „Súhlasím“ predchádza ešte akási predkonsenzuálna fáza pozostávajúca napr. zo špecifikovania produktu, identifikácie užívateľa atď. Tento proces je teda zdĺhavejší ako pri click-wrap type zmlúv.¹⁷ Samotný klik pri click-wrap type zmlúv môže byť uskutočnený aj omylom, avšak preklikanie niekoľkých krokov (niekde aj s potrebou zadávania údajov) je veľmi nepravdepodobne vykonané v omyle. Problematickým však môže byť

konkrétny moment uzatvorenia zmluvy.¹⁸ Vzhľadom k tomu, že sa poskytuje niekoľko takýchto súhlasov, nemusí byť vždy jasné, ktorý je už definitívny.¹⁹ Asi najtypickejším príkladom typu tohto kontraktu je stránka Amazon.com, kde si spotrebiteľ najskôr vyberie produkt, vloží ho do online nákupného košíka a následne vyplní svoje identifikačné údaje, metódy platby a doručenia.

Browse-wrap typ zmlúv

Tento typ zmlúv je charakterizovaný ako dojednanie podmienok na internetovej stránke, s ktorým užívateľ súhlasí tým, že samotnú stránku navštívi (prehliada). „Pokračovaním v používaní týchto služieb súhlasíte s podmienkami používania“ je typická formulácia pre tento typ zmlúv. Často sú označované aj ako click-free zmluvy. Zobrazujú sa v spodnej časti webovej stránky a akceptácia sa predpokladá, ak zákazník používa aplikáciu. Tieto zmluvy sa bežne vyskytujú na webových stránkach a dokonca aj v niektorých mobilných aplikáciách alebo softvérových aplikáciách. Môžu byť tiež zobrazené prostredníctvom hypertextového odkazu.²⁰ Pre platný a spoľahlivý súhlas s browse-wrap zmluvou je potrebné naplnenie nasledujúcich štyroch krokov: užívateľ je adekvátne upozornený na existenciu navrhovaných podmienok, užívateľ má možnosť zoznámiť sa so zmluvnými podmienkami, užívateľ je adekvátne upozornený na fakt, že bližšie určená činnosť zakladá súhlas so zmluvnými podmienkami, užívateľ túto činnosť uskutoční.²¹ Možno usúdiť, že čo sa týka vymožitelnosti tohto typu zmlúv, proces akceptovania a právnej vymožitelnosti browse-wrap zmlúv bol oproti ostatným zložitejší, čo vyplýva z nejednoznačného dokazovania, či bol poskytnutý platný súhlas.²²

Vymožitelnosť elektronických zmlúv

Súhlas so zmluvou môže byť vyjadrený aj kliknutím myšou na tlačidlo (napr. rozhodnutie vo veci Specht v. Netscape [Civ. 4871, (N. Y., júl 2001)].²³ Súdny bez ohľadu na právnu tradíciu sa v podstate zhodujú, že toto tlačidlo musí byť vždy nezameniteľne označené tak, aby jednoznačne vyjadrovalo zákazníkovo vôľu byť zmluvou viazaný [pozri Hotmail Corporation v. Van Money Pie Inc., WL 388389 (N. D. Cal., z apríla 1998); Feldman v. United Parcel Service Inc. WL 800989 (SDNY, z marca 2008)]. Každý z typov elektronických zmlúv je pri splnení podstatných náležitostí platný a vymožitelný. Jedným z problémov v tejto oblasti je však anonymita subjektov v kyberpriestore. V prípade zmlúv uzatváraných výlučne prostredníctvom webových formulárov je KEP prakticky nepoužiteľný, pretože nie je možné KEPom elektronicky podpísať kliknutie myšou. Vo väčšine prípadov sa tak dodávateľ musí spoliehať len na údaje zadané spotrebiteľom.

Judikatúra

Napriek praktickému rozmachu elektronickej kontraktácie nachádzame na európskej a slovenskej úrovni len skromné množstvo judikatúry, ktorá by sa venovala otázke elektronických podpisov pri elektronickej kontraktácii. Popritom, samozrejme, existuje rozsiahla judikatúra, ktorá sa týka elektronickej kontraktácie z pohľadu spotrebiteľského práva, avšak priamo sa nevenuje otázkam elektronických podpisov. Na účely prehľadnosti sme dostupnú judikatúru rozdelili na niekoľko kategórií, a to jednoduché podpisy a autorizácia jednoduchým podpisom po predchádzajúcom vytvorení užívateľských účtov. Vo vzťahu ku kvalifikovanému alebo zdokonalenému podpisu autorom nie je známy prípad, kedy by sa v súdnom konaní podarilo úspešne napadnúť dôveryhodnosť týchto druhov elektronických podpisov.

Jednoduché podpisy

V úvode tohto článku sme poukázali na to, že jednoduchý podpis je najbežnejšou formou elektronickeho podpisu, i keď najmenej dôveryhodnou vo význame, že v prípade spochybnenia platnosti jednoduchého podpisu sa vyžadujú ďalšie dôkazy na preukázanie platnosti jednoduchého

18 ibid 1, 8.1 Právne aspekty click-through zmlúv, zobrazené dňa 15. 2. 2022

19 K tomu pozri:

1. Person v. Google Inc., 2006 WL 2884444 (S. D. N. Y. Oct. 11, 2006),
2. ESL Worldwide.com, Inc. v. Interland, Inc., 06-CV-2503 (S. D. N. Y. June 21, 2006),
3. Ticketmaster Corporation and Ticketmaster Online-Citysearch, Inc. v. Tickets.com, Inc., Case No. 99-07654 (June 2002),
4. Sprecht v. Netscape Communications. Corp., 150 F. Supp. 2d 585, 593-95 (S. D. N. Y. 2001)

20 Tento kontrakt vzniká jednoduchým navštívením konkrétnej web stránky. Nevyhnutnou súčasťou platnosti týchto zmlúv je oboznámenie sa s obchodnými podmienkami, ktoré väčšinou existujú v podobe otváracích okien (pop-up okien).

21 ibid 1, 9.1 Právne aspekty browse-wrap zmlúv, zobrazené dňa 15. 2. 2022

22 K tomu pozri:

1. Paola Briceño v. Sprint Spectrum, L. P., d/b/a Sprint PCS Case No. 3D05-144 (Florida Dist. Crt. App., August 31, 2005),
2. Cairo, Inc. v. CrossMedia Services, Inc. No. C04-04825 (JW) (N. D. Ca., April 1, 2005),
3. Net2Phone, Inc. v. The Superior Court of Los Angeles County 109 Cal. App. 4th 583 (Cal. Crt. App., June 9, 2003),
4. Ticketmaster Corp. v. Tickets.com, Inc. 2003 U. S. Dist. Lexis 6483 (C. D. CA., March 7, 2003)

23 <https://law.justia.com/-cases/federal/district-courts/FSupp2/150/-585/2468233/>, zobrazené dňa 15. 2. 2022

24 Napríklad uznesenie
Krajského súd v Žiline
sp. zn. 13Cob/197/2013,
rozsudok Krajského
súdu v Trnave
sp. zn. 31Cob/136/2016

25 Rozsudok Súdneho dvora
z 21. mája 2015 vo veci
C-322/14, El Majdoub –
ECLI:EU:C:2015:334
ECLI:EU:C:2021:48:
„článok 23 ods. 2 nariadenia
Rady (ES) č. 44/2001
z 22. decembra 2000
o právomoci a o uznávaní
a výkone rozsudkov v ob-
čianskych a obchodných
veciach sa má vykladať
v tom zmysle, že techni-
ka vyjadrenia súhlasu so
všeobecnými podmienkami
kúpnej zmluvy, o akú ide
vo veci samej, uzatvorenej
elektronicky, ktoré obsahujú
dohodu o voľbe právomoci,
kliknutím sa považuje za ko-
munikáciu elektronickou
cestou, ktorá poskytuje tr-
valý záznam o tejto dohode
v zmysle tohto ustanovenia,
ak táto technika umožňuje
tlač a uloženie znenia
týchto podmienok pred
uzatvorením zmluvy“.

podpisu. Navzdory tomu, že súkromnoprávne normy dlhodobo ignorujú existenciu jednoduchého podpisu, judikatúra slovenských súdov je až prekvapivo jednotná v akceptácii právnych úkonov podpísaných prostredníctvom jednoduchého podpisu uvedeného v emaille.

Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 2 Sžo 505/2009 vo vzťahu k platnosti jednoduchého uviedol: „Pod pojmom elektronický podpis je nevyhnutné okrem zákonnej definície (§ 3, § 4 zákona č. 215/2002 Z. z.) zaradiť aj také formy elektronického podpisu, ktoré zákon nedefinuje, ako napr. jednoduché uvedenie mena a priezviska odosielateľa na záver emailovej komunikácie, alebo podpisový vzor, ktorý sa automaticky pripojí k odosielanej e-mailovej správe, alebo akékoľvek iné znaky a označenia, ktoré zmluvné alebo iné strany považujú za identifikačný kód, v súlade s ktorým sú schopné identifikovať odosielateľa. Predmetné druhy elektronických podpisov je nevyhnutné považovať za elektronický podpis v zmysle významu tohto pojmu. „Obyčajnému“ elektronickému podpisu nemožno síce podľa Smernice uprieť právnu účinnosť, ale ten, kto by ho chcel použiť na právne úkony, by musel dokazovať, že sú splnené náležitosti v zmysle § 40 ods. 3 a ods. 4 Občianskeho zákonníka.“ Akceptovanie platnosti jednoduchého elektronického podpisu potvrdili aj neskoršie rozhodnutia nižších súdov.²⁴

Zaujímavá situácia nastala v prípade formulárov podpísaných jednoduchým podpisom (click-wrap zmluvy). Na jednej strane Krajský súd v Trenčíne v rozsudku sp. zn. 6Co/30/2013 konštatoval, že „Nedostatok zaručeného elektronického podpisu v prípade elektronického právneho úkonu nie je preto dôvodom jej neplatnosti. Pre platnosť zmluvy nie je podstatné, že absentoval zaručený elektronický podpis. ... Zmluvu o obstaraní zájazdu možno platne uzavrieť aj tak, že objednávka je zaslaná v elektronickej podobe a následne potvrdená a doručená objednávateľovi.“ Avšak Krajský súd v Žiline v rozsudku sp. zn. 8Co/184/2018 konštatoval neplatnosť zmluvy o úvere uzavretej cez internet banking: „aby bola dodržaná písomná forma je nevyhnutné, aby bola zmluvnými stranami podpísaná postupom podľa § 40 ods. 4 Občianskeho zákonníka. Predložená zmluva o úvere však neobsahuje vlastnoručný podpis žalovanej a ani zaručený elektronický podpis (IP adresa je identifikačným údajom počítača, ale nie zaručeným elektronickým podpisom). Podľa zákona o elektronickom podpise sa teda právny úkon považuje za urobený v písomnej forme, ak právny úkon urobený elektronickými prostriedkami je podpísaný zaručeným elektronickým podpisom. Písomný prejav musí byť zároveň podpísaný, t. j. je platný až po podpise konajúcej osoby. Zmluva, ktorá musí byť písomná, ale nebola jej účastníkmi podpísaná, nemôže spôsobiť ani zamýšľané právne následky.“

Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 9Co/112/2019 sa zaoberal otázkou platnosti zmluvy o úvere uzavretej na diaľku. Krajský súd v tomto konaní vyslovil neplatnosť úverovej zmluvy z dôvodu, že žalobca vôbec nepreukázal existenciu akéhokoľvek elektronického podpisu na elektronických dokumentoch: „V predmetných elektronických dokumentoch sú síce uvedené osobné údaje žalovaného v rozsahu meno, priezvisko, rodné číslo a adresa bydliska a je v nich uvedená poznámka, že žalovaným boli podpísané elektronicky, ale elektronický podpis zmluvy žalovaným nimi preukázaný nebol... Tieto (pozn. vytlačené verzie elektronických dokumentov) neboli spôsobilé preukázať existenciu a obsah žalobcom tvrdeného zmluvného vzťahu so žalovaným, nakoľko nimi nebolo preukázané samotné uzavretie zmluvy medzi stranami sporu. Nevyplýva z nich existencia prejavu vôle žalovaného zameranej na prijatie návrhu žalobcu na uzavretie zmluvy. Na preukázanie elektronického podpisu zmluvy žalovaným žalobca žiaden dôkaz ani len neoznačil.“

Z vyššie citovanej slovenskej judikatúry vo vzťahu k akceptovaniu jednoduchého podpisu môžeme konštatovať nasledovné:

- a) jednoduchý podpis uvedený v na konci emailu sa považuje za dostatočný dôkaz o jeho platnosti, pokiaľ sa nepreukáže inak,
- b) v prípade „click-wrap“ zmlúv slovenské súdy nemajú jasno v tom, či ich je možné uzavrieť platne len jednoduchým odkliknutím a požadujú ďalšie dôkazy. To však ide proti základným princípom uzavretia zmlúv spôsobom „click-wrap“.²⁵

Dodávateľom je možné odporučiť, aby zaviedli procesy kontraktácie, ktoré ich doplnia o zadanie údajov, ktoré jednoznačne identifikujú odberateľa (spotrebiteľa) a súčasne, aby si uchovávali metaúdaje odberateľa sprevádzajúce proces uzatvorenia zmluvy. Na druhej strane prax uzatvárania zmlúv spôsobom „click-wrap“ je v súčasnosti už natoľko bežná, že neexistuje rozumný dôvod, pre ktorý by sa nemali uznávať podpisy klikom na formulárových zmluvách uzatvorených cez internet. Podstatné je uvedomiť si, že aj „click-wrap“ podpísanie elektronického

dokumentu je platným spôsobom vyjadrenie vôle konajúcej osoby, pretože sa pri ňom používa jednoduchý elektronický podpis. Nepokladáme preto za správne, ak súdy vo svojej praxi požadujú nad rámec „click-wrap“ prítomnosť elektronického podpisu, pretože už samotný „click-wrap“ je jednoduchý podpis podľa nariadenia eIDAS.

Uzatváranie zmlúv elektronicky

Súdny dvor EÚ sa vo veci Content Services Ltd.²⁶ zaoberal otázkou, či sprístupnenie spotrebiteľských informácií len vo forme hypertextového odkazu spĺňa podmienky článku 5 ods. 1 smernice 97/7/ES2. V rozsudku Súdny dvor konštatoval, že spotrebiteľ musí disponovať všetkými informáciami bez toho, aby sa od neho vyžadovalo aktívne konanie. Samotná internetová stránka so spotrebiteľskými informáciami sa automaticky nepovažuje za trvalý nosič, pretože spotrebiteľ nemá pod svojou kontrolou obsah týchto stránok, ktorý môže dodávateľ ľubovoľne meniť. Súdny dvor preto konštatoval, že dodávateľ musí spotrebiteľovi sprístupniť spotrebiteľské informácie spotrebiteľovi aj iným trvalým spôsobom ako len hypertextovým odkazom na webstránku. **Za trvalý spôsob sprístupnenia spotrebiteľských informácií je pritom možné považovať ich odoslanie v plnom znení na email spotrebiteľa.**

V konaní vo veci BAWAG²⁷ Súdny dvor modifikoval svoj stanovisko vyjadrené vo veci Content Services Ltd. vo vzťahu k akceptovaniu webových stránok ako trvalého nosiča. Rakúska banka BAWAG PSK používala štandardizovanú zmluvnú podmienku na pripojenie spotrebiteľov k službám elektronického bankovníctva („e-banking“). Podľa daného ustanovenia „*informácie a oznámenia, ktoré banka musí klientovi zaslať alebo sprístupniť, budú sprístupnené alebo zaslané poštou alebo elektronicky prostredníctvom e-bankingu*“, teda do online účtov. Spotrebiteľia si mohli tieto správy pozrieť, zobrazíť a stiahnuť. Správy, ktoré sa nachádzali v účtoch „e-banking“ online, tam zostali bez zmien a neboli odstránené počas obdobia primeraného na účely poskytovania informácie týmto spotrebiteľom, takže sa s nimi bolo možné oboznámiť a reprodukovať ich elektronicky, alebo vytlačiť ich. Na rozdiel od rozhodnutia vo veci Content Services Ltd. Súdny dvor pripustil, že určité internetové stránky možno považovať za „trvalý nosič“. **Poskytovanie údajov na trvalom nosiči, je splnené ak sú kumulatívne naplnené tieto dve podmienky: (1) daná internetová stránka umožňuje jedine tomuto užívateľovi uchovávať informácie a reprodukovať ich takým spôsobom, že k nim bude mať prístup počas primeraného času a (2) odovzdanie týchto informácií je sprevádzané aktívnym konaním poskytovateľa platobných služieb určeným na oboznámenie tohto užívateľa s dostupnosťou uvedených informácií.**

Záver

Elektronický podpis a elektronická kontraktácia sú plnohodnotnými náhradami ich ekvivalentov v papierovom svete. Nariadenie eIDAS pomohlo odstrániť zvláštnosti dovtedy účinných národných predpisov a poskytlo robustný rámec pre rozvoj elektronických služieb štátu a elektronickej súkromnoprávnej kontraktácie. V súčasnosti účinná slovenská súkromnoprávna, ale aj verejnoprávna právna úprava vyžadujú aktualizáciu a jednotný pohľad na postavenie jednotlivých druhov elektronických podpisov v našom právnom poriadku. Taktiež si myslíme, že povinnosť používať mandátne certifikáty, ak vôbec sa majú využívať, má byť limitovaná len pre orgány verejnej moci. Slovenská judikatúra sa zdá byť jednotná v akceptovaní jednoduchého podpisu pri emailovej komunikácii, no v prípade formulárových zmlúv uzatváraných prostredníctvom e-shopov alebo iného elektronického kontraktáčného miesta, sa názory slovenských súdov líšia. Autori tohto článku nesúhlasia s právnymi názormi, ktoré nestotožňujú kliknutie s pojmom jednoduchý elektronický podpis a vyžadujú kvalifikovaný elektronický podpis pre platnosť takejto autorizácie. Elektronické podpisy je potrebné vždy hodnotiť podľa miery ich dôveryhodnosti a nie druhu, pokiaľ právna norma vyslovene nevyžaduje použitie kvalifikovaného elektronického podpisu alebo pečate. V súčasnosti už uzatváranie zmlúv elektronickým spôsobom je natoľko bežné, že nevidíme dôvod, pre ktorý by nemalo dochádzať k spochybňovaniu autorizácie jednoduchým podpisom zákazníka na zmluvách uzatvorených online, pokiaľ neexistujú dôkazy spochybňujúce

26 Rozsudok Súdneho dvora z 5. júla 2012 vo veci C-49/11, Content Services Ltd – ECLI:EU:C:2012:419

27 Rozsudok Súdneho dvora z 25. januára 2017 vo veci C-375/15, BAWAG PSK Bank für Arbeit und Wirtschaft und Österreichische Postsparkasse AG – ECLI:EU:C:2017:38

28 Otázkou elektronickej kontraktácie a elektronickej zmlúv sa zaoberali aj ďalší autori

1. HUČKOVÁ, Regina,
Diana TREŠČÁKOVÁ
a Laura RÓZENFELDOVÁ.

*Právo informačných
a komunikačných tech-
nológií: vysokoškolská
učebnica.* Košice : Univer-
zita Pavla Jozefa Šafárika,
ŠafárikPress, 2020.
ISBN 9788081529108.

2. Tomáš Ščerba v článku
Právne teoretické aspekty
elektronické kontraktácie
publikovaný v Revue pro
právo a technologie,
dostupný online na:
<https://core.ac.uk/download/pdf/230574734.pdf>,
zobrazený dňa 21. 3. 2022

dôveryhodnosť tohto podpisu. Opierajúc sa o zahraničnú, ale aj slovenskú judikatúru, možno kliknutie na virtuálne tlačidlo považovať za zákazníkovo podpis, ktorým prejavuje svoju vôľu byť právne viazaný zmluvou, ktorej obsah svojím klikom potvrdil.²⁸ ■

Tento príspevok vznikol v rámci riešenia grantovej úlohy – APVV-19-0424 – Inovatívna obchodná spoločnosť: vnútrokorporátne premeny, digitálne výzvy a nástup umelej inteligencie a APVV-17-0561 – Ľudskoprávne a etické aspekty kybernetickej bezpečnosti.

Názory vyjadrené v tomto článku sú osobnými názormi autorov, a preto nemusia vždy predstavovať stanovisko SAK alebo UPJŠ.

RESUMÉ

Vybrané aspekty elektronickej podpisovania a elektronickej kontraktácie 2. časť. Elektronickej kontraktácie

Autori sa v tomto článku venujú otázkam elektronickej podpisovania v zmysle nariadenia eIDAS a vnútroštátnej úpravy. Cieľom je objasniť možnosti aplikácie elektronickej podpisovania pri súkromnoprávných úkonoch ako aj pri využívaní služieb e-Governmentu. Autori sa tiež venujú vybraným aspektom v rámci elektronickej kontraktácie a poukazujú na vybrané aspekty elektronickej podpisovania. Zároveň poukazujú na to, že slovenská právna úprava elektronickej podpisovania nie je úplne v súlade s nariadením eIDAS. Napokon, na príkladoch osobitných zmlúv v podmienkach elektronickej kontraktácie autori upozornia na to, že slovenská judikatúra sa ešte úplne nestotožnila s možnosťami a významom elektronickej podpisovania v zmysle nariadenia eIDAS.

SUMMARY

Selected Aspects of Signing Documents Electronically and of Electronic Contracting Part Two. Electronic Contracting

The authors deal with the electronic signature issues under the eIDAS Regulation and national legislation. They aim to clarify possibilities of the application of electronic signatures in private law transactions as well as in the use of e-Government services. They discuss selected aspects in the context of electronic contracting and they also highlight selected aspects of electronic signatures. They at the same time point out that the Slovak legislation, which governs signing of documents electronically, is not fully compliant with the eIDAS Regulation. Finally, using examples of specific contracts in the context of electronic contracting, the authors point out that the Slovak case law has not yet fully identified with the possibilities and importance of electronic signatures under the eIDAS Regulation.

ZUSAMMENFASSUNG

Ausgewählte Aspekte der elektronischen Signatur und des elektronischen Kontrahierens 2. Teil: Elektronisches Kontrahieren

Die Aufmerksamkeit der Verfasser ist in diesem Artikel den Fragen der elektronischen Signatur im Sinne der eIDAS-Verordnung sowie der innenstaatlichen Regelung gewidmet. Das Ziel dabei ist, die Möglichkeiten der Anwendung der elektronischen Signatur bei privatrechtlichen Akten sowie bei der Nutzung von E-Government-Diensten zu klären. Die Autoren widmen sich weiter den gewählten Aspekten im Rahmen des elektronischen Kontrahierens und weisen auf ausgewählte Aspekte elektronischer Signaturen hin. Zugleich weisen sie darauf hin, dass die slowakische Rechtsregelung der elektronischen Signatur mit der eIDAS-Verordnung nicht ganz übereinstimmt. Und schließlich, die Autoren verweisen am Beispiel von Sonderverträgen unter den Bedingungen des elektronischen Kontrahierens darauf, dass die slowakische Judikatur sich mit den Möglichkeiten und der Bedeutung von elektronischen Signaturen im Sinne der eIDAS-Verordnung noch nicht ganz identifiziert hat.

Ochrana vlastníckeho práva účelovej komunikácie z pohľadu aplikačnej praxe

Mgr. Martin Bratko

V nedávnom čase sa najvyššie súdne authority niekoľkokrát vyjadrili k otázke právomoci rozhodovať o oprávnení užívať účelové komunikácie. Vzhľadom na vágnosť zákonnej úpravy majú práve judikátorne závery zásadný význam a teda i praktické dopady. Ani zákon č. 149/2021 Z. z., ktorým bol novelizovaný zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) nepriniesol podstatné zmeny, s výnimkou premenovania miestnych a účelových komunikácií na miestne a účelové cesty. V ďalšom texte sú preto pojmy „komunikácia“ a „cesta“ použité v zhodnom význame.

Pri porovnaní slovenskej a českej judikatúry o otázkach užívania pozemných komunikácií je možné všimnúť si celkom odlišné prístupy. České súdy na jednej strane tieto otázky meritórne prejednávajú, zatiaľ čo Najvyšší súd SR sa od tejto úlohy „oslobodil“ spôsobom, ktorý nesvedčí efektívnej ochrane vlastníka účelovej cesty, pričom tento prístup schválil aj Ústavný súd SR. Je preto nevyhnutné zavčas prehodnotiť tieto závery a predísť tak iluzórnosti ochrany vlastníckeho práva účelových ciest.

Slovenská judikatúra a jej nedostatky

Za pozornosť stojí nedávne rozhodnutie Najvyššieho súdu SR,¹ v ktorom skonštatoval, že všeobecné súdy nie sú povolané rozhodovať o otázkach užívania pozemných komunikácií, pričom v krátkosti poukázal na obdobné právne závery senátu 3Cdo² a Ústavného súdu SR.³

Mgr. Martin Bratko je absolventom Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. V súčasnosti pracuje ako advokátsky koncipient so zameraním na občianske právo, pracovné právo a náhrady škody.

Najvyšší súd SR dospel k záveru, že „otázky užívania účelových komunikácií nie sú inštitútom súkromného práva, ale verejnoprávnym oprávnením“⁴ na základe toho, že otázky správy a využívania účelových komunikácií sú upravené vo verejnoprávnom predpise, konkrétne v zákone č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon).

Je samozrejme pravdou, že rozhodovanie o viacerých otázkach správy účelových komunikácií je zverené obci/mestu, avšak nedá

sa súhlasiť, že by žalobca, ktorý sa domáha ochrany vlastníckeho práva negatívnou žalobou mal v úmysle upraviť režim užívania pozemnej komunikácie. Nazdávame sa preto, že Najvyšší súd SR v citovanom rozhodnutí nerozlišuje to, o čom má rozhodnúť, od predpokladov tohto rozhodnutia.

Žalobca celkom zjavne počítal s tým, že ide o neverejnú účelovú komunikáciu, ako vyplýva aj z argumentácie pred prvostupňovým i odvolacím súdom. S presvedčením, že komunikácia je neverejná tak mal za cieľ domôcť sa ochrany vlastníckeho práva, nie dosiahnuť verdikt o charaktere komunikácie (verejná/neverejná).

1 uznesenie Najvyššieho súdu SR z 27. 1. 2021, sp. zn. 5Cdo/60/2018

2 uznesenie Najvyššieho súdu SR z 6. 3. 2017, sp. zn. 3Cdo/1385/2015

3 uznesenie Ústavného súdu SR z 21. 11. 2017, sp. zn. III. ÚS 689/2017

4 bod 12. uznesenia Najvyššieho súdu SR z 27. 1. 2021, sp. zn. 5Cdo/60/2018

Sme toho názoru, že **charakter komunikácie je podstatný z hľadiska možnosti verejnosti túto využívať**, alebo naopak, pre možnosť vlastníka verejných zariadení vylúčiť. Nemožno preto tvrdiť, že civilné súdy nemajú žiadnu právomoc rozhodovať vo veciach užívania účelových komunikácií. Napokon, ak aj príslušný správny orgán (obec/mesto) rozhodne, že komunikácia je neverejná, len táto skutočnosť *per se* by nepriniesla vlastníkovi možnosť vylúčiť iné osoby z jej užívania, pokiaľ by vlastník nemal k dispozícii možnosť domáhať sa ochrany na súde. Povedané inak, bolo by málo podstatné či je komunikácia verejná alebo nie, keď by sa s týmto rozlíšením nespájala možnosť domôcť sa súdnej ochrany proti konkrétnym narušiteľom.

Ak teda rozlišovanie charakteru komunikácie nemá byť samoučelné, je možné dospieť len k záveru, že **s neverejným charakterom komunikácie sa spája možnosť negatívnej žalobou domáhať sa ochrany na súde**. Charakter komunikácie je preto kľúčovou premisou pre úspech v takomto spore. Pokiaľ však táto otázka nie je ustálená, namiesto zastavenia konania a postúpenia veci správnomu orgánu je namieste skôr konanie prerušiť, dať podnet pre začatie konania pred správnym orgánom, a vyčkať na jeho rozhodnutie.

Ak teda Najvyšší súd SR zistil, že otázka charakteru komunikácie nie je ustálená, mohol obe rozhodnutia nižších súdov zrušiť, vrátiť na ďalšie konanie so záväzným názorom, že toto konanie treba prerušiť a dať podnet na začatie konania pred správnym orgánom.

Je otázne, či vôbec mohol súd dať po zastavení konania podnet správnomu orgánu, aby tento rozhodol o charaktere komunikácie, keďže toto konanie nepatrí medzi konania, ktoré možno začať *ex officio* (môže byť v zmysle dispozičnej zásady začaté len na návrh účastníka konania). Postúpenie veci by malo opodstatnenie, ak by sa žalobca domáhal namiesto ochrany vlastníckeho práva určenia charakteru komunikácie.⁵ Žalobca takto ale predmet konania nevymedzil. Otvára sa tým otázka, či vôbec takéto postúpenie veci po zastavení konania má právne účinky. Podnet na začatie správneho konania by v prejednávanej veci skôr dával zmysel v nadväznosti na prerušenie konania, keďže od rozhodnutia správneho orgánu by mohol závisieť výsledok sporu.⁶

K záverom v prospech iného riešenia než zastavenia konania dospel aj Najvyšší súd ČR,⁷ ktorý sa vyjadril, že „*Pokud se však v soudním řízení o negativní žalobě podle § 126 odst. 1 ObčZ žalovaný brání námitkou, že pozemek, z jehož užívání má být vyloučen, je účelovou komunikací, posoudí soud otázku, zda skutečně jde o veřejně přístupnou účelovou komunikaci, jako předběžnou podle § 135 odst. 2 OSŘ*“ (pozn.: v slovenskom právnom poriadku by išlo o § 194 Civilného sporového poriadku), **aniž by bylo nutné k této otázce vydávat správní rozhodnutí (samozřejmě pokud by takové rozhodnutí již vydáno bylo, soud by z něj vycházel).**

V slovenskom právnom prostredí, naopak, dospeli k záverom v prospech zastavenia konania nielen senáty Najvyššieho súdu SR 3Cdo a 5Cdo, ale aj senát 7Cdo⁸ pri rozhodovaní o druhovo rovnakej veci toho istého dovolateľa ako v konaní pred senátom 5Cdo, rovnako s poukazom na už citované uznesenie Ústavného súdu SR.⁹ V súhrne tak k tejto otázke existujú rozhodnutia troch senátov Najvyššieho súdu SR a jedno odmietavé uznesenie Ústavného súdu SR, v dôsledku čoho môže dôjsť k aplikačnému „zakoreneniu“ právnych záverov, ktoré nemusia byť celkom správne.

Kde nastala chyba...

Keďže senáty 5Cdo a 7Cdo využili práve argument ústavnej udržateľnosti záverov už predtým prezentovaných v uznesení vydanom v konaní pod sp. zn. 3Cdo/1385/2015, je vhodné bližšie sa pozrieť práve na spomínané uznesenie Ústavného súdu SR, ktoré odobrilo závery uznesenia 3Cdo/1358/2015 a ktoré bolo publikované aj v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu SR pod číslom 72/2017.

Ako vyplýva z úvodu odôvodnenia, „*sťažovateľka sa (...) domáhala súdnej ochrany práva všeobecného užívania účelovej komunikácie...*“. Neskôr sa v odôvodnení dozvedáme, že „*Sťažovateľka sa svojím návrhom domáhala najmä toho, aby všeobecné súdy zakázali odporcovi ako súkromnoprávnemu subjektu užívať verejnú účelovú komunikáciu*“, len aby sme sa o pár riadkov nižšie dočítali, že „*Osobitosťou sťažovateľkinho návrhu bolo, že sťažovateľka žiadala zakázať využívanie miestnej účelovej komunikácie, teda veci, ktorá nie je vo vlastníctve žalovaného a slúži verejnosti bez osobitných obmedzení*“.

5 Súd by v takom prípade postupoval podľa § 10 ods. 1 prvej vety CSP: „*Ak spor alebo vec patrí do právomoci iného orgánu Slovenskej republiky, súd konanie bezodkladne zastaví a spor alebo vec mu postúpi.*“

6 V takom prípade by súd postupoval podľa § 164 CSP: „*Ak súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha súdne alebo správne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na také konanie podnet.*“

7 rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 20. 3. 2002, sp. zn. 22 Cdo 1911/2000

8 uznesenie Najvyššieho súdu SR z 29. 4. 2021, sp. zn. 7Cdo/195/2020

9 uznesenie Ústavného súdu SR z 21. 11. 2017, sp. zn. III. ÚS 689/2017

Ústavný súd tak postupne terminologicky prešiel od účelovej komunikácie, cez predpoklad o jej verejnom charaktere, až po miestnu účelovú komunikáciu, teda právne neexistujúci typ komunikácie. Pri hľadaní odpovede na otázku kde mohla nastať chyba bolo potrebné abstrahovať predmet sporu z konania pred všeobecnými súdmi.

V úvode uznesenia Najvyššieho súdu SR je spor definovaný ako „spor o obmedzenie ťažkej nákladnej dopravy po **miestnej komunikácii**.“ V rekapitulácii postupu nižších súdov sa zas možno dočítať, že okresný súd „Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobkyňa sa v konaní domáha súdnej ochrany práva všeobecného užívania **účelovej komunikácie** a uloženia povinnosti žalovanému zdržať sa využívania tejto komunikácie...“ (1. bod uznesenia). V bode 11.4 Najvyšší súd SR dôvodí, že „Z citovaných ustanovení cestného zákona vyplýva, že otázky užívania **miestnych komunikácií** nie sú inštitútom súkromného práva, ale verejnoprávnym oprávnením.“

Chyba teda zrejme nastala už na samom začiatku, keď okresný súd vymedzil spor tak, že „V danej veci sa navrhovateľka domáha súdnej ochrany práva všeobecného užívania **účelovej komunikácie** označenej ako Južná ulica, v Nitre, s požiadavkou uložiť odporcovi povinnosť zdržať sa využívať a zabrániť využívať **miestnu komunikáciu**.“¹⁰

Táto terminologická promiskuita bola tolerovaná naprieč celou súdnou sústavou, až sa nakoniec dostala do Zbierky nálezov a uznesení Ústavného súdu SR. Je preto otázne, akú mieru vážnosti možno pripisovať tejto judikatúre, keď pri jej tvorbe nebolo zabezpečené ani len rozlišovanie základných pojmov.

„Prvok verejnosti“ vs. ochrana vlastníckeho práva

Na obranu výrazovej nesúrodosti judikatúry možno argumentovať, že je predsa irelevantné, či ide o účelovú komunikáciu alebo miestnu komunikáciu, keďže obe sú upravené v predpise verejnoprávnej povahy. Opak je však pravdou, keďže „**prvok verejnosti**“, na ktorý judikatúra poukazuje **nie je v prípade účelových komunikácií samozrejmosťou** (na rozdiel od komunikácií miestnych), čo vyplýva už zo samotného rozlišovania medzi verejnými a neverejnými účelovými komunikáciami.

V momente ustálenia neverejného charakteru musí z podstaty veci prvok verejnosti ustúpiť v prospech vlastníckeho práva, ktorému musí náležať efektívna súdna ochrana, pokiaľ sa nemá stať len iluzórnym právom.

Snaha vniesť prvok verejnosti do každej cestnej komunikácie bez rozdielu len preto, že tieto sú upravené vo verejnoprávnom predpise neobstojí aj z dôvodu, že širšia aplikácia tejto myšlienky by viedla k neudržateľným záverom. Nebolo by napríklad možné domôcť sa ochrany vlastníckeho práva domu, pretože kolaudácia je predsa upravená v stavebnom zákone ako verejnoprávnom predpise a prenesený výkon štátnej správy v tejto oblasti vykonáva rovnako obec/mesto, v ktorých kompetencii je určiť podmienky užívania stavby.

Prvok verejnosti sa viaže k miestnym komunikáciám preto, že tie nemôže vlastníť súkromná osoba (s výnimkou tých, ktoré sú určené pre cestnú nemotorovú dopravu),¹¹ a k verejným účelovým komunikáciám sa viaže z podstaty veci, a nie preto, že predpis upravujúci ich správu je verejnoprávnej povahy. Verejnoprávna povaha predpisu nemá bez ďalšieho za následok „zverejnenie“ neverejnej účelovej komunikácie.

Možnosti riešenia

Z doterajšieho procesného postupu Najvyššieho súdu SR (zastavenie konania a postúpenie veci na orgány samosprávy) ako aj z právnej vety uznesenia Ústavného súdu SR sa zdá, že všeobecné súdy nemajú žiadnu rozhodovaciu právomoc, pokiaľ ide o užívanie účelových komunikácií. Citované rozhodnutia ani v náznaku nepočítajú s možnosťou domáhať sa ochrany vlastníckeho práva účelovej komunikácie. Postup vlastníka účelovej komunikácie by v zmysle judikatórnych záverov mal byť taký, že sa má od obce/mesta domáhať vyhlásenia komunikácie za neverejnú, eventuálne podať správnu žalobu.

10 uznesenie Okresného súdu Nitra z 12. 1. 2015, sp. zn. 18C/416/2012.

11 § 3d ods. 3 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon)

Predpokladajme, že vlastník uspeje a získa rozhodnutie o neverejnosti účelovej komunikácie. Rieši tento „úspech“ skutočne vlastníkov problém? Čo ak faktický stav, teda užívanie komunikácie neželanými osobami alebo neželaným spôsobom ostal nezmenený, zatiaľ čo sa charakter komunikácie rozhodnutím správneho orgánu zmenil? Judikatúra nepočíta s možnosťou negatívnej žaloby ani v tomto prípade a zdá sa, že pre vlastníka by to mala byť „konečná“.

Ako sme už vyššie uviedli, v prípade neverejnej komunikácie musí prvok verejnosti ustúpiť vlastníckemu právu, ktorému musí byť poskytnutá ochrana. Preto v prípade ak sa komunikácia stane neverejnou, malo by byť vlastníčkovi umožnené domáhať sa ochrany na súde.

Tento postup sa však nejaví ako efektívny, keďže proces zmeny charakteru komunikácie (konanie pred orgánom samosprávy a prípadne aj pred správnym súdom) môže trvať istý čas, pričom výsledok tohto procesu je len „medzizastávkou“ ktorá sama osebe nerieši problém.

Ako však jednoznačne vyplýva z § 164 Civilného sporového poriadku, v prípade, že výsledok konania závisí od otázky, ktorú súd nie je oprávnený riešiť, môže konanie prerušiť. Namiesto zastavenia tak nič nebráni súdu, aby v prípade pochybností o charaktere komunikácie dal podnet samospráve a konanie prerušil. Tento variant je však len o málo prospešnejší z pohľadu vlastníka, keďže je potrebné vyčkať na skončenie správneho konania, ale aspoň by sa vyhol povinnosti zaplatiť trovy konania (za predpokladu, že by napokon uspel).

Preto sa žiada poukázať ešte na skutočnosť, že civilný súd si môže predbežne zodpovedať túto otázku sám. Vzhľadom na výnimočnosť prerušenia konania by tak zrejme mal hľadať dôvod, prečo tak urobiť, namiesto vyhýbania sa dokazovaniu. Najvyšší súd SR totiž dospel k záveru,¹² že „výber, resp. voľbu súdu, ktoré z jednotlivých opatrení (napr. spojenie vecí, prerušenie konania, riešenie tzv. predbežnej otázky) slúžiacich účelu racionálnej organizácie postupu súdu pri vedení príslušného súdneho konania, je ale potrebné podriaďiť aj zákonnej požiadavke rýchlejšej a účinnej ochrany práv účastníkov v súdnom konaní (§ 6 O. s. p.)¹³ a použiť to opatrenie, prostredníctvom ktorého je ochrana práv účastníkov konania rýchlejšia a účinnejšia. **Rozhodujúcim hľadiskom je teda zásada hospodárnosti konania, preto prerušenie konania predstavuje vo všeobecnosti skôr výnimku ako pravidlo.**“

Navrhovaný postup by bol v zhode s rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu ČR, v ktorej dlhodobo pretrváva záver, že „... **pokiaľ vlastník pozemku uplatňuje negatívnu žalobu** proti žalovanému, ktorý přes jeho pozemek přechází nebo projíždí, a žalovaný se brání tvrzením, že jde o účelovou komunikaci, **posoudí soud otázku, zda o takovou komunikaci jde, jako předběžnou**, pokud o ní již nerozhodl správní orgán, z jehož rozhodnutí by bylo třeba vycházet. Pokud se však žalobce bude domáhat, aby žalovanému byla uložena povinnost strpět užívání jeho pozemku žalobcem a toto právo bude opírat o existenci účelové komunikace, nebo bude žádat o určení, že jde (nebo nejde) o takovou komunikaci, je třeba řízení zastavit a věc postoupit příslušnému silničnímu orgánu.“¹⁴

Z pohľadu českej súdnej praxe je teda zřejmé, že procesný postup je predurčený osobou žalobcu a tým, čoho sa žalobca domáha. V zásade je tento prístup možné považovať za hodný nasledovania s tým rozdielom, že aj v prípade žalobcu, ktorý sa domáha možnosti komunikáciu užívať ako verejnú, nie je potrebné konanie hneď zastaviť, ale postačuje ho podľa nášho názoru prerušiť. Až v prípade, že by žalobca žiadal len určiť o akú komunikáciu ide, tak by celý predmet konania spadol do právomoci príslušného správneho orgánu.

Ako ďalej

Napriek tomu, že sa nám podarilo ilustrovať alternatívy k doterajšej rozhodovacej praxi, nemôžeme opomenúť skutočnosť, že v neprospech právomoci všeobecných súdov venovať sa otázkam využívania účelových komunikácií existuje okrem senátnych rozhodnutí Najvyššieho súdu SR aj „zbierkové“ rozhodnutie Ústavného súdu SR. V praktickej rovine preto treba počítať s tým, že súdy môžu odôvodňovať zastavenie konania do istej miery zjednodušene odkazom na túto judikatúru.

I keď je pridržanie sa rozhodovacej praxe prospešné z hľadiska právnej istoty a predvídateľnosti práva, niekedy môže byť vhodné uprednostniť nápravu chýb pred právnou istotou. Ani v krajinách s dlhodobou tradíciou precedenčného rozhodovania nie je nasledovanie precedensov bezvýhradné.

12 uznesenie Najvyššieho súdu SR z 21. 10. 2010, sp. zn. 3 Cdo 150/2010

13 teraz podobne čl. 17 CSP.

14 uznesenie Najvyššieho súdu ČR z 2. 8. 2017, sp. zn. 22 Cdo 4955/2015

Sudca Najvyššieho súdu USA, Anthony Kennedy, v prípade *Citizens United v. Federal Election Commission* vyslovil presvedčenie, že precedens má byť rešpektovaný, ibaže existuje mimoriadne presvedčivý dôvod, vo svetle ktorého je zotrvanie na precedense s určitou chybným smerovaním.¹⁵

Vzhľadom na terminologický chaos v rozhodovacej praxi môžeme prakticky s istotou konštatovať, že v tomto prípade naozaj ide o zjavné pochybenie. Okrem toho existuje naliehavý záujem na zmene tejto praxe, keďže v súčasnosti je ochrana vlastníckeho práva k účelovej komunikácii prakticky znemožnená. Nie je bez významu, že zmena rozhodovacej praxe nemá potenciál kohokoľvek poškodiť, keďže ide skôr o dosiahnutie efektívneho procesného postupu a umožnenie rozhodovať o ochrane vlastníckeho práva. V neposlednom rade, aj keď rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR nie sú v slovenskom práve judikatúrou, predsa len preukazujú praktickú prijateľnosť navrhovaného prístupu. ■

15 „Our precedent is to be respected unless the most convincing of reasons demonstrates that adherence to it puts us on a course that is sure error.“
Burton, S. J.:
THE CONFLICT BETWEEN STARE DECISIS AND OVER-RULING IN CONSTITUTIONAL ADJUDICATION.
CARDOZO LAW REVIEW. Vol. 35:1687:2014.
str. 1692.

RESUMÉ

Ochrana vlastníckeho práva účelovej komunikácie z pohľadu aplikačnej praxe

Autor sa v článku zaoberá prístupom najvyšších súdnych autorít k otázke právomoci všeobecných súdov rozhodovať o ochrane vlastníckeho práva k účelovým cestám a o súvisiacej otázke charakteru ciest. Po porovnaní slovenskej a českej judikatúry konštatuje, že slovenská judikatúra, napriek existencii troch senátnych rozhodnutí Najvyššieho súdu SR i zbierkového rozhodnutia Ústavného súdu SR, nestojí na pevných základoch a je potrebné jej dôsledné prehodnotenie tak, aby boli práva vlastníkov účelových ciest chránené efektívne.

SUMMARY

Protection of Ownership Rights to Tertiary Industrial Roads from the Point of View of the Application Practice

The author deals with the approach of the supreme judicial authorities to the issue of jurisdiction exercised by the general courts to rule on the protection of ownership rights to tertiary industrial roads and the related issue of the nature of roads. After comparing the Slovak and Czech case law, he concludes that the Slovak case law, despite the existence of three rulings made by the Slovak Supreme Court and a collection of rulings made by the Slovak Constitutional Court, does not stand on solid foundations and needs to be thoroughly re-evaluated so that the rights of owners of tertiary industrial roads are protected effectively.

ZUSAMMENFASSUNG

Schutz des Eigentumsrechtes an zweckgebundenen Straßen vom Sichtpunkt der Anwendungspraxis

Der Autor befasst sich im Artikel mit der Einstellung seitens der höchsten Gerichtsautoritäten zur Frage der Kompetenzen der allgemeinen Gerichte, über den Schutz des Eigentumsrechtes an zweckgebundenen Verkehrsstraßen und über die zusammenhängende Frage der Straßenbeschaffenheit, zu entscheiden. Nach dem Vergleich der slowakischen mit der tschechischen Judikatur konnte er feststellen, dass die slowakische Judikatur, obwohl dazu drei Senatsentscheidungen des Obersten Gerichtes der Slowakischen Republik sowie Sammlungsentscheidungen des Verfassungsgerichtes der Slowakischen Republik vorliegen, auf keinen festen Grundlagen beruht und dass deren gründliche Umwertung erforderlich ist, damit die Rechte der Eigentümer von zweckgebundenen Straßen effektiv geschützt werden können.

Úskalia inštitútu spolupracujúceho obvineného¹

JUDr. Karin Vrtíková, PhD.

Téma kajúcnikov (nazývaných aj korunní svedkovia, či spolupracujúci obvinení) a ich právna úprava rezonuje nielen v právnych vodách, ale vzbudzuje nemalý záujem aj širokej verejnosti. Toto konštatovanie sa zdá byť logické, pretože kajúcnik, napriek tomu, že je sám páchatelom trestnej činnosti, získava vďaka svojej výpovedi (svoju svedectvu) voči iným osobám výhodu, a to buď vo forme uloženia miernejšieho trestu, podmienenej beztrestnosti alebo dokonca môže nastať situácia, že sa „vykúpi“ iba symbolickým trestom. Inštitút spolupracujúceho obvineného je integrálnou súčasťou predloženého vedeckého textu, keďže poznatky v ňom rozoberané a analyzované poslúžia ako základ a východisko pre aplikačné problémy, ktorým je venovaný tento príspevok. Sme presvedčení, že takáto dôkladná analýza poskytne nielen čitateľovi, ale nádejame sa, že aj akademickej obci, náležité zistenia, ktoré budú prínosné pre právny poriadok našej republiky a utvoria priestor pre ďalšiu diskusiu.

¹ Táto práca bola podporovaná Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy č. APVV-19-0050. *This work was supported by Slovak Research and Development Agency under the Contract No. APVV-19-0050.*

Úvod

Vzhľadom na to, že výpoveď spolupracujúceho obvineného je často jediným usvedčujúcim dôkazom o možnej trestnej činnosti, je mimoriadne dôležité, aby došlo k jej dôkladnému prevereniu a následnému vyhodnoteniu tohto dôkazu, následkom čoho sa predídne prípadným nezrovnalostiam, resp. dosiahne sa, aby prípadné nedorozumenia boli adekvátne vysvetlené a podložené faktami. Skutočnosť totiž môže byť taká, že výpoveď spolupracujúcej osoby bude skreslená za účelom získania čo najnižšieho trestu, resp. čo možno najväčšej výhody od prokuratúry, resp. súdu.

Východisková oblasť predloženého príspevku bude preto zameraná na odhaľovanie trestnej činnosti v kontexte zabezpečovania hodnoverných dôkazov získaných zákonným spôsobom v rámci celého trestného konania. S ohľadom na to je nesmierne dôležité nájsť primeranú hranicu prípustnosti dôkazov získaných prostredníctvom spolupracujúcich obvinených.

Je nutné bezpochyby zdôrazniť, že využívanie spolupracujúcich obvinených v trestnom konaní je v mnohých trestných veciach (najmä pri organizovanej trestnej činnosti) dôležité a má nezastupiteľnú pozíciu. Napriek tomu nemožno opomínať atmosféru, ktorá so sebou nesie riziká spočívajúce v tom, že spolupracujúci obvinený môže celú situáciu využiť vo svoj prospech a vypovedať, či už čiastočne alebo úplne nepravdivo. Je preto nesmierne dôležité zhodnotiť výpoveď korunného svedka vo svetle všetkých ostatných dôkazov, v ich logickom slede a bez akýchkoľvek emocionálnych či iných intervencií. Jedine tak môže byť tento inštitút legálne využívaný v demokratickom a právnom systéme. Kľúčová oblasť je zameraná na odhaľovanie trestnej činnosti v kontexte zabezpečenia hodnoverných dôkazov získaných zákonným spôsobom v rámci celého trestného konania. Považujeme preto za nesmierne dôležité dostatočne vymedziť hranice prípustnosti dôkazov získaných prostredníctvom spolupracujúceho obvineného.

JUDr. Karin Vrtíková, PhD.
je absolventkou Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave kde pôsobí ako odborná asistentka na Katedre trestného práva a kriminológie.

So zreteľom na vyššie uvedené, predkladaný príspevok si kladie za cieľ predostrieť riešenie problematiky previazanej s inštitútom spolupracujúceho obvineného. *In concreto*, na podklade legislatívneho vymedzenia *de lege lata* vyabstrahujeme najčastejšie aplikačné problémy, ktoré majú tendenciu narúšať zákonnosť, ako nosný pilier trestného dokazovania. S ohľadom na to, **generálnym cieľom** bude predostretie riešenia problematiky previazanej so spolupracujúcim obvineným.

Parciálnym cieľom bude utvorenie rámcového odporúčania základných atribútov, ktoré by mal spĺňať každý spolupracujúci obvinený. Naplnenie týchto aspektov, podľa nášho názoru, napomôže k nestrannému rozhodovaniu o tom, či osoba je vhodná na získanie statusu spolupracujúceho obvineného. Trváme na tom, že tieto predpoklady, *pro futuro*, zabránia vznikajúcim problémom súvisiacim s nedôveryhodnosťou výpovede spolupracujúceho obvineného.

1. Vybrané praktické otázky problematiky spolupracujúceho obvineného a ich riešenia na podklade judikatúry vybraných súdov

Poskytovanie relevantných informácií OČTK či súdu je kľúčom pre získanie odmeny za poskytnutú svedeckú výpoveď spolupracujúceho páchatela. Niet pochybností o tom, že svedecká výpoveď je rokmi overený a najčastejšie používaný dôkazný prostriedok, pri ktorom osoba svedka realizuje svoju občiansku povinnosť vypovedať o všetkom čo jej je známe o trestnom čine. Svedok za svoju výpoveď nedostáva nijakú odmenu, žiadny benefit či výhodu. Na druhej strane, výpovede spolupracujúcich obvinených sú problematické čo do hodnovernosti a prípadného „kupčenia“ so spravodlivosťou, keďže páchatel usvedčuje iných z toho, čo vo väčšine prípadov sám vykonával spolu so svojimi komplicmi, ktorých udáva.²

Na strane druhej Duľa uvádza, že ten kto vypovedá v procesnom postavení svedka ako spolupracujúca osoba a chce, aby sa mu za to poskytli určité výhody, ktoré Trestný poriadok umožňuje, musí tak orgány činné v trestnom konaní ako aj súd presvedčiť o pravdivosti svojej výpovede. Tento efekt podľa neho nedosiahne spolupracujúci páchatel v prípade, ak sa pri konfrontácii s inými dôkazmi preukáže, že klamal, či zatajoval dôležité informácie.³

Hodnovernosť výpovede spolupracujúcich obvinených je problematikou, ktorá vykazuje roztrieštenosť v aplikačnej praxi. Totiž, spolupracujúci obvinený môže zásadným spôsobom klamať a výraznou mierou zatajovať, bagatelizovať či skresľovať svoj vlastný podiel na trestnej činnosti v neprospech stíhaných osôb, proti ktorým vypovedá. Rovnako môže ísť o prípad pomsty, vybaľovanie si účtov a podobne. Je preto nutné vždy starostlivo zvážiť samotnú aplikáciu inštitútu spolupracujúceho obvineného. S ohľadom na to tvrdíme, že je povinnosťou OČTK, aby za každých okolností a bez výnimky preskúmavali a všetkými dosiahnuteľnými dôkazmi získanými legálnym spôsobom z dôkazných prostriedkov overovali pravdivosť výpovede spolupracujúcej osoby v procesnom postavení svedka. Ak má byť dôkaz získaný z výsluchu spolupracujúceho obvineného v procesnom postavení svedka, v ďalšom konaní využitý, musí byť dôkladne z hľadiska zákonnosti, vierohodnosti a úplnosti jeho obsahu preverený.⁴ Musí byť teda preukázaný jeho súvis s danou trestnou vecou, či bude vykonateľný a dostatočne hodnoverný.

Základom nasledujúcich riadkov bude vymedzenie kľúčových nuáns, s ktorými sa potýka aplikačná prax súdov v otázke previazanej s inštitútom spolupracujúceho obvineného a snaha o kritické zhodnotenie, či aplikačná prax súdov reflektuje súčasné problémy previazané s inštitútom spolupracujúceho obvineného.

1.1. Riešenie otázok previazaných s osobou spolupracujúceho obvineného na podklade judikatúry vnútroštátnych súdov

So zákonnosťou dokazovania prostredníctvom použitia výpovede spolupracujúceho obvineného vyvstáva celý rad praktických otázok a pochybností. Najvýznamnejším problémom je podľa nášho názoru vierohodnosť spolupracujúceho páchatela, ktorý sám participoval na páchaní trestnej činnosti a ktorý výmenou za istú formu beztrestnosti usvedčuje svojich spolupáčateľov.

2 K tomu porovnaj

DULA, L.: Spravidlivosť, kontradiktórnosť a sankčná primeranosť v konaní pred súdmi Slovenskej republiky. In: *Princíp spravodlivosti v trestnom a správnom konaní*. Pezínok : Justičná akadémia Slovenskej republiky. 2016. s. 149

3 Tam tiež s. 150

4 K tomu bližšie pozri

Rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 4T/66/2012, zo dňa 26. októbra 2015

Aplikačná prax slovenských súdov v otázke posudzovania dôveryhodnosti výpovede spolupracujúceho obvineného vychádza z litery Trestného poriadku, ktorý deklaruje, že spolupracujúcu osobu je možné vypočuť v procesnom postavení svedka a jeho výpoveď následne použiť v trestnom konaní. Výpoveď takéhoto svedka nie je teda možné za žiadnych okolností považovať za problematickú. **Výpoveď spolupracujúceho obvineného je legálnym dôkazom, ktorého hodnovernosť je nutné preskúmať ako všetky iné dôkazy.** Ak má byť takto získaný dôkaz použitý v ďalšom konaní, musí byť z hľadiska zákonnosti, vierohodnosti a najmä úplnosti jeho obsahu dôkladne preverený. Musí byť overené, či súvisí s danou trestnou vecou, či takýto dôkaz bude vykonateľný a dostatočne hodnoverný. Krajský súd v Žiline⁵ uvádza, že pri hodnotení výpovedí takýchto svedkov je potrebné osobitne starostlivo sledovať, či ich tvrdenia sú vnútorne logické, konzistentné, v podstatných bodoch zhodné, či sú v dobrom logickom súlade aj s ostatnými, v konaní vykonanými dôkazmi.

Najvyšší súd SR dokonca tvrdí, že je nevyhnutné, aby orgány činné v trestnom konaní za každých okolností preskúmavali a všetkými dosiahnuteľnými dôkazmi získanými zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov aj overovali takýto špecifický druh výpovede poskytnutý spolupracujúcim obvineným v procesnom postavení svedka.⁶ Uvedené prezumuje aj Uznesenie Ústavného súdu SR,⁷ v ktorom konštatuje, že: „*Použitie legálneho inštitútu spolupracujúceho obvineného nemožno a priori považovať za defektný prvok oslabujúci hodnotu dôkaznej situácie, ku ktorej sa súdy s pomocou takýchto výpovedí dopracovali.*“ V rámci uvedeného judikátu Ústavný súd SR odmietol sťažnosť sťažovateľa pre porušenie základných práv, v ktorej namietal, že Najvyšší súd SR, ako súd odvolací sa obmedzil iba so stotožnením sa s dôvodmi prvostupňového rozhodovania a nebral ohľad a vôbec nevykonal dôkazy navrhované sťažovateľom. Sťažovateľ bol zaradený do pozície riadiacej zložky zločineckej skupiny len na základe tvrdenia spolupracujúceho obvineného, teda bez žiadneho ďalšieho dôkazu a túto namietal ako tendenčnú. V tomto kontexte je nutné uviesť, že výpovede spolupracujúcich obvinených, tzv. kajúcnikov, podliehajú voľnému hodnoteniu dôkazov v zmysle § 2 ods. 12 TP rovnako, ako každý iný dôkaz. Na strane druhej Ústavný súd SR v tom istom judikáte uviedol, že: „*Netreba opomínať, že v záujme postihovania závažných foriem trestnej činnosti, u ktorej je jej objasňovanie, takpovediac zvonku, veľmi sťažené, v niektorých prípadoch takmer nemožné (napr. zistenie štruktúry zločineckej skupiny), stanovil ako legitímny cieľ záujem spoločnosti na vyšetrení takejto trestnej činnosti, pričom tento povýšil nad záujem potrestať jedného z jej „menej aktívnych“ aktérov, ktorý orgánom činným v trestnom konaní poskytne pri plnení danej úlohy nezanedbateľnú súčinnosť.*“ Z uvedeného konštatovania cítiť, že garant ochrany ústavnosti zastáva názor, aby prostredníctvom inštitútu spolupracujúceho obvineného boli informácie primárne zisťované od „menej aktívnych“ členov zločineckých skupín, nakoľko sa v tom prípade možno domnievať, že výhody pre takéhoto páchatela budú proporcionálnejšie ako pri spolupracujúcich obvinených, ktorí sú v hierarchii zločineckej skupiny na jej vrchole, resp. ich možno charakterizovať ako „viac aktívnych“ členov zločineckej skupiny. Prezentovaný návrh by v tomto prípade vôbec nedovoľoval využitie inštitútu spolupracujúceho obvineného voči takýmto zločincem, nakoľko by tým došlo k porušeniu ustanovení Trestného poriadku, ktoré zakazujú dočasne odložiť, prerušiť, podmienene zastaviť či zastaviť trestné stíhanie voči organizátorovi, návodcovi alebo objednávateľovi trestného činu, na ktorého objasnení sa podieľal. *In concreto* možno vyabstrahovať, že tzv. viac aktívni členovia zločineckej skupiny by mali byť náležite potrestaní, teda inštitút spolupracujúceho obvineného na nich neodporúčame aplikovať a tzv. menej aktívni členovia zločineckých skupín by mali byť motivovaní práve prostredníctvom tohto trestno-právneho prostriedku k napomáhaniu odhaľovania závažnej trestnej činnosti. V tomto smere sa nám pozitívne javí právna úprava Českej republiky, ktorá obligatórne predpokladá, že na to, aby páchatel mohol nadobudnúť status spolupracujúceho obvineného, jeho trestná činnosť nesmie byť závažnejšia ako trestná činnosť na objasnení ktorej sám participuje. Z uvedeného je možné spozorovať, že **spolpracujúci obvinený by mal byť osobou, ktorej svedecká výpoveď napomôže k odkrytiu závažnejšej trestnej činnosti, ako je jeho vlastná.** Domnievame sa, že naše závery môžeme oprieť aj o rozhodovacia činnosť Najvyššieho súdu SR, ktorý vymedzil, že v: „*Najvšeobecnejšej rovine platí, že by mal v zmysle zásady proporcionality spolupracujúci obvinený pomáhať odhaľovať závažnejšiu trestnú činnosť ako je tá, ktorú sám spáchal.*“⁸

Máme teda za to, že síce prvotná myšlienka zákonodarcu pri zavedení inštitútu spolupracujúceho obvineného do nášho právneho poriadku bolo objasňovanie závažnej trestnej činnosti, je nutné mať na zreteli, že na to, aby na informácie poskytnuté spolupracujúcim obvineným bolo

5 K tomu bližšie pozri Rozsudok Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 2To/80/2017, zo dňa 28. novembra 2018 a tiež Rozsudok Krajského súdu Bratislava, sp. zn. 4To/73/2018, zo dňa 11. septembra 2018

6 Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2To/9/2014, zo dňa 26. novembra 2014

7 Uznesenie Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 758/2016, zo dňa 8. novembra 2016

8 K tomu bližšie pozri Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4To/10/2015, zo dňa 29. novembra 2016

možné nazerať ako na hodnoverné dôkazy je **nevyhnutné preukázať, že jeho výpoveď nie je motivovaná len dosiahnutím benefitov v rámci trestného konania**. Trestný poriadok na jednej strane predpokladá hodnovernosť výpovede poskytnutej spolupracujúcim obvineným, na opačnej strane je ale nutné, aby sa OČTK a sudy nenechali zaslepiť rozsiahlymi výpoveďami takýchto svedkov, ktorých jediným účelom môže byť dosiahnutie väčších výhod zo strany prokuratúry, či súdu. Je preto na mieste vyzorovať, či „kajúcnik“ svojou výpoveďou OČTK iba účelovo nezavádza a tým nezakrýva svoje vlastné trestné činy. Ergo, výpoveď spolupracujúceho obvineného nemôže byť jediným dôkazom o vine iného obvineného, lebo by tým došlo k porušeniu zásady *in dubio pro reo*. **Podľa nášho názoru je teda nevyhnutné aj inými podpornými dôkazmi manifestovať, že výpoveď spolupracujúceho obvineného je pravdivá.** Nesmieme dovoliť, aby bolo OČTK umožnené sklzánuť do uspokojenia sa s výpoveďou spolupracujúceho obvineného ako jediným dôkazom a ďalej túto výpoveď neoverovať. Je potrebné odmietnuť akékoľvek úvahy o bezbrehom využívaní prvkov oportunity v rámci nášho právneho systému, z dôvodu neschopnosti OČTK zákonnou formou procesne zadokumentovať trestnú činnosť páchatelov organizovanej kriminality dostupnými prostriedkami procesného dokazovania.

S uvedeným súvisí ďalšia problematická téza spôsobujúca nejednoznačnosť v aplikačnej praxi a to, či výpoveď spolupracujúceho obvineného môže byť jediným usvedčujúcim dôkazom v trestnej veci, ktorý svedčí o vine obvineného. Je nutné uviesť, že judikatúra Najvyššieho súdu SR v tomto smere nie je koncepčná a svoje názory prezentovala na viacerých miestach. V tomto kontexte Najvyšší súd SR vyslovil názor, že: „V zásade neplatí ani téza, že na základe výpovede svedka „kajúcnika“ nemôže byť uznaná vina, resp. môže byť uznaná len vtedy, ak je ohľadom určitej okolnosti táto výpoveď potvrdená inými výpoveďami alebo inými dôkazmi. Výpoveď takéhoto svedka (pri jej voľnom hodnotení) môže byť (potenciálne) ovplyvnená snahou dosiahnuť vlastnú antirepresívnu výhodu. Na druhej strane, svedok v čase svojej výpovede (najmä keď je vypočutý už v prípravnom konaní) nevie, či a s akými dôkazmi bude táto výpoveď konfrontovaná. Jeho rozhodnutie „pomôcť si“ je teda realizovateľné práve v prípade, ak hovorí pravdu, a naopak, rizikové pre prípad, že sa svedkom uvádzané okolnosti ukážu ako fiktívne, čo by jeho osobnú pozíciu mohlo skomplikovať.“⁹

Opačnú situáciu Najvyšší súd SR prezentoval v ďalšom zo svojich rozhodnutí, keď deklaroval podmienky kladené judikatúrou ESLP pri používaní inštitútu tzv. korunného svedka. Ide o nasledovné predpoklady:

- obvinený bol informovaný o postavení svedka a o výhodách, ktoré mu boli výmenou za jeho výpoveď poskytnuté;
- obhajoba bol zaručený prístup k výsluchu takéhoto svedka, vrátane možnosti klásť mu otázky;
- sudy sú si vedomé postavenia takéhoto svedka a starostlivo zhodnotili jeho výpoveď, vrátane jeho motivácie a zvýšeného rizika účelovosti výpovede;
- tvrdenia korunného svedka podporujú aj ďalšie dôkazy¹⁰ – napríklad na začatie trestného stíhania, resp. vznesenie obvinenia môžu byť takéto informácie od spolupracujúceho obvineného dostatočné, no na ďalší postup (predĺženie lehoty väzby, podanie obžaloby) bude ale nevyhnutná existencia ďalších dôkazov.¹¹

S ohľadom na vyššie uvedené považujeme za potrebné, aby výpoveď spolupracujúceho obvineného bola podporená aj ďalšími dôkazmi, a naše závery konvenujú aj odporúčania plynúcim z judikatúry štrasburských súdov. **Na podklade tohto exkurzu máme za to, že ESLP pripustil možnosť výpovede spolupracujúceho obvineného ako vo významnej miere usvedčujúceho dôkazu, ale zároveň musí platiť, že tento dôkaz je nutné vykonať v kontradiktórnom konaní. Teda v prípade korunného svedka možno konštatovať, že jeho výpoveď je mimoriadne vzácnym dôkazom, ale keďže za takúto výpoveď získava istú formu odmeny je nutné, aby na účely zabezpečenia spravodlivosti celého trestného konania boli využité patričné vyvažujúce opatrenia. Za vyvažujúce opatrenia považujeme tak možnosť klásť spolupracujúcemu obvinenému otázky, ako aj podporu jeho výpovedí prostredníctvom ďalších dôkazov. V neposlednom rade, samotné sudy musia zväziť prípadnú tendenčnosť výpovede takéhoto svedka. Iba po splnení takýchto podmienok budeme môcť celé trestné konanie označiť za spravodlivé.**¹²

V inom zo svojich rozhodnutí Najvyšší súd SR deklaroval, že nie je možné, aby dôkaz vyplývajúci zo svedeckého výsluchu spolupracujúcej osoby bol jediným dôkazom, ktorý svedčí o vine obvineného.¹³ V rámci daného rozhodnutia Najvyšší súd SR zašiel ešte ďalej keď uviedol, že bez ďalších komplementárnych dôkazov proti obvinenému, ktorými je možné hodnoverné preveriť

9 K tomu bližšie pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2To/9/2014, zo dňa 26. novembra 2014, rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1TdoV/4/2018, zo dňa 22. augusta 2018 a tiež rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2TdoV/7/2017, zo dňa 7. septembra 2020

10 K tomu bližšie pozri Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2To/14/2015, zo dňa 28. júna 2016

11 K tomu bližšie pozri Nález Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 460/2021, zo dňa 24. februára 2022 a tiež Rozsudok ESLP, vo veci č. 26772/95, **Labita vs. Taliansko**, zo dňa 6. apríla 2000, ods. 157 a nasl.

12 K tomu tiež pozri SZABOVÁ, E., JALČ, A. Nepripustnosť výpovede svedka v kontexte (ne)rešpektovania zásady kontradiktórnosti. In: *Zborník medzinárodnej vedeckej konferencie Bratislavské právnické fórum 2019*. s. 107

13 K tomu bližšie pozri Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4To/10/2015, zo dňa 29. novembra 2016

14 K tomu bližšie pozri Rozsudok Krajského súdu Žilina, sp. zn. 2To/80/2017, zo dňa 28. novembra 2018

výpoveď spolupracujúceho obvineného, by takýto postup v istej miere spochybňoval nielen zákonnosť, ale aj spravodlivosť celého trestného konania.¹⁴

Domnievame sa, že na podklade uvedeného je možné skonštatovať, že v prípade, ak by **výpoveď spolupracujúceho obvineného bola jediným usvedčujúcim dôkazom, ktorý rozhoduje o vine obžalovaného, tento by nebol dostatočný a jeho použitie, resp. odsúdenie obžalovaného by bolo porušením spravodlivosti trestného konania.** Overovanie dôveryhodnosti spolupracujúceho obvineného „iba“ výpoveďou ďalšieho spolupracujúceho obvineného tiež neprispieva k posilňovaniu princípu spravodlivého procesu.

V zásade možno ustáliť, že nie je vhodné, aby dôkaz vyplývajúci zo svedeckého výsluchu osoby, ktorá vystupuje ako spolupracujúca osoba, bol jediným dôkazom v trestnej veci, ktorý svedčí o vine obvineného. Bez ďalších podporných dôkazov proti obvinenému, ktorými OČTK preveria výpoveď spolupracujúcej osoby by takýto postup v istej miere spochybňoval nielen zákonnosť a spravodlivosť celého trestného konania, ale porušoval aj zásadu *in dubio pro reo*.

Na podklade uvedenej analýzy prípadov z aplikačnej praxe súdov týkajúcich sa osôb spolupracujúcich obvinených je možné vyvodiť záver, že vnútroštátna judikatúra nemá jednotný názor na posudzovanie vierohodnosti takejto výpovede.

Avšak podľa našej mienky, špecifickosť výpovede spolupracujúceho obvineného predurčuje aj jej následne dôkladné preverenie na účely vylúčenia prípadnej skreslenosti. Z toho dôvodu ako vhodné riešenie vnímame aplikáciu dostatočných vyvažujúcich opatrení, splnením ktorých bude môcť byť celé trestné konanie označené ako spravodlivé.

1.2. Riešenie otázok previazaných s osobou spolupracujúceho obvineného na podklade judikatúry ESĽP

Pri inštitúte spolupracujúceho obvineného nemožno opomenúť, že spoľahlivosť a vierohodnosť jeho výpovede spočíva v motivácii vo forme výhod, ktoré sú rizikom možného porušenia práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Na tomto podklade bude predostretých niekoľko rozhodnutí prijatých ESĽP, pretože ten je v otázke výpovedí osôb poskytujúcich pomoc pri odhaľovaní závažnej trestnej činnosti mimoriadne opatrný.

Jedným z analyzovaných prípadov bude rozhodnutie vo veci **Verhoek vs. Holandsko**,¹⁵ v rámci ktorého sťažovateľ namietal spôsob uzatvárania dohôd medzi prokuratúrou a spolupracujúcimi obvinenými a ich následné použitie, pretože podľa neho porušovali právo na spravodlivý proces, a to najmä otázku rovnosti zbraní. Konkrétne išlo o nasledujúce námietky:

- uzatvorené dohody nemali právny základ a boli nezlučiteľné so stanoviskom zákonodarcu k dohodám s kriminálnymi svedkami;
- záväzok prokuratúry týkajúci sa nevykonania trestu odňatia slobody sa ukázal ako nezákonný;
- obžaloba zatajila informácie týkajúce sa rôznych finančných sľubov poskytnutých spolupracujúcim obvineným;
- dohoda obsahovala podmienku, že spolupracujúci obvinení sa nebudú odvolávať voči svojím predchádzajúcim výpoveďami a teda sťažovateľ tvrdil, že neboli oslobodení od nátlaku a obmedzení pri svojich výpoveďach.

Na margo jednotlivých námietok sťažovateľa ESĽP prehlásil, že v prípade použitia výpovedí svedkov výmenou za imunitu alebo iné odmeny môže byť spochybnená spravodlivosť pojednávania udeleného obvinenému a takéto konanie môže tiež vyvolať chúlостivé otázky, pretože vyhlásenia sú svojou povahou otvorené manipulácii a môžu byť urobené výlučne s cieľom získania výhod alebo s úmyslom pomstiť sa.

Európsky garant ochrany spravodlivosti však v ďalšom zo svojich rozhodnutí dodal, že použitie takýchto výpovedí samo osebe nestačí na to, aby konanie bolo nespravodlivé a deklaruje, že v každom prípade musí byť intenzita kritického posúdenia výpovede priamo úmerná miere výhody, ktorá je spolupracujúcemu obvinenému ponúknutá vo forme benefitu za jeho výpoveď.¹⁶ Na základe skutočností, že ústrednou otázkou ESĽP je, či dané konanie ako celok bolo spravodlivé, pristúpil k preskúmvaniu prípustnosti a testovania spoľahlivosti sporných dôkazov, vrátane primeranej príležitosti pre žalobcu napadnúť predložené dôkazy a pripomienky prezentované obžalobou. V tejto súvislosti ESĽP poznamenal, že konanie bolo vedené takým spôsobom, že obhajoba bolo umožnené preskúmať dohody a dôveryhodnosť spolupracujúcich obvinených.

15 Rozhodnutie ESĽP vo veci č. 54445/00, **Verhoek vs. Holandsko** zo dňa 27. januára 2004

16 Rozsudok ESĽP, vo veci č. 38321/99 **Erdem vs. Nemecko** zo dňa 9. decembra 1999 a *mutatis mutandis*, Rozsudok ESĽP, vo veci č. 33995/96, **Mambro a Fioravanti vs. Taliansko** zo dňa 9. septembra 1998

Žalobcovi bolo taktiež poskytnuté množstvo relevantných informácií, ktoré mu umožňovali príležitosť na napadnutie uzavretých dohôd a na základe týchto skutočností má ESĽP za to, že obhajoba bola udelená dostatočná príležitosť na preskúmanie všetkých predložených dôkazov.

V ďalšom z konaní prerokovaných štrasburským súdom svedkom nebola poskytnutá anonymita a jeden z nich bol dokonca vystavený krížovému výsluchu obhajobou. Keďže druhý svedok medzičasom zomrel, jeho výpoveď bola prečítaná predsedom senátu. Aj napriek tomu, že sa svedkovia takmer vôbec nepoznali, ich výpovede sa zhodovali. Štrasburský súd mal teda za to, že obhajoba mala možnosť spochybníť dôveryhodnosť svedkov a ich výpovede v priebehu kontradiktórneho konania. Rovnako trestný súd prihliadal k skutočnosti, že svedecké výpovede pochádzali od osôb s kriminálnou minulosťou, ale napriek tomu rozhodol, že konanie ako celok bolo spravodlivé, sprevádzané dostatočnými zárukami a nedošlo k porušeniu čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.¹⁷

Na podklade uvedeného možno vysloviť konštatovanie, že **využívanie výpovedí spolupracujúcich obvinených nie je ešte samo osebe dôvodom na vyslovenie porušenia práva na spravodlivý proces**¹⁸ a to ani v takom prípade, ako bol prípad *Verhoek vs. Holandsko*, v ktorom odsúdenie páchatela bolo v značnej miere založené práve na výpovedi spolupracujúcich obvinených.¹⁹

V ďalšom budeme hovoriť o známom rozhodnutí *Adamčo vs. Slovenská republika*, v rámci ktorého bolo trestné konanie proti sťažovateľovi začaté v roku 2001. Ten bol obžalovaný z vraždy v spolupáchateľstve na základe podozrenia, že po dohode organizovanej skupiny o usmrtení osoby priviezol strelca k obeti trestného činu a potom ho z miesta činu aj odviezol. Obžalobu prejedna Krajský súd v Banskej Bystrici a tiež aj Najvyšší súd SR ako súd odvolací. Sťažovateľ bol v novembri roku 2003 a júni 2005 oslobodený, ale oba rozsudky boli po napadnutí prokurátorom zrušené. Na pojednávaní v roku 2007 sa jeden zo svedkov priznal, že bol vodičom a sťažovateľa označil za strelca. Výpoveďou tohto svedka bol následne skutok, z ktorého bol sťažovateľ obžalovaný prekvalifikovaný na trestný čin vraždy. V tom istom roku bol sťažovateľ krajským súdom uznaný za vinného a v novembri roku 2008 bol tento rozsudok potvrdený Najvyšším súdom SR, ktorý ale sťažovateľovi znížil trest z pôvodným dvadsaťštyri rokov na trest odňatia slobody v trvaní pätnásť rokov. V roku 2011 bolo sťažovateľovo dovolanie odmietnuté a neuspel ani na Ústavnom súde SR. **Svedok, ktorý sťažovateľa usvedčil bol taktiež obvinený z vraždy ako spolupáchateľ sťažovateľa, avšak s tým rozdielom, že v roku 2010 voči nemu prokurátor zastavil trestné stíhanie z dôvodu, že sa významnou mierou podieľal na objasnení zločinu spáchaného organizovanou skupinou.**

Sťažovateľ predložil svoju žalobu ESĽP, odôvodňujúc ju porušením článku 6 ods. 1 a ods. 3 písm. b) Dohovoru. Okrem iného namietal:

- nedoručenie vyjadrenia prokurátora k jeho odvolaniu a dovolaniu, v dôsledku čoho bol ukrátený na možnosti vyjadriť sa k nim;
- nespravodlivosť trestného konania voči nemu, pretože jeho odsúdenie sa vo významnej miere zakladalo na výpovedi spolupracujúceho obvineného.

V prvom namietanom bode ESĽP bol toho názoru, že nezaslaním dotknutých vyjadrení prokurátora sťažovateľovi došlo skutočne k popretiu jeho práva na spravodlivé konanie a v rámci druhého bodu, ktorý sťažovateľ namietal, európsky súd konštatoval, že ostatné dôkazy v danej veci boli nepriame, takže sťažovateľa usvedčovali len dôkazy poskytnuté spolupracujúcim obvineným, ktorého výpoveď bola **rozhodujúcim dôkazom**. ESĽP ďalej zistil, že konajúce súdy sa nevenovali skutočnosti, že tento jediný usvedčujúci dôkaz pochádza od osoby, ktorá bola sama komplicom v rámci daného trestného činu.

Európsky garant ochrany spravodlivosti podotkol, že všetky rozhodnutia týkajúce sa trestného stíhania spolupracujúceho obvineného prijala prokuratúra bez ďalšej kontroly súdom a svoje konštatovanie završil informáciou, že **použitie výpovede tohto svedka proti sťažovateľovi, vzhľadom na význam tohto dôkazu, nebolo sprevádzané primeranými zárukami na zabezpečenie celkovej spravodlivosti konania, a preto dospel k záveru, že konanie proti sťažovateľovi nespĺňalo požiadavku spravodlivosti, čím došlo k porušeniu článku 6 Dohovoru**. Za istú formu odkazu plynúcu z tohto rozhodnutia možno považovať varovanie smerované voči OČTK pred prílišným formalistickým prístupom v otázke skúmania výpovedí spolupracujúcich obvinených v trestnom konaní. ESĽP upozorňuje, že kritérium vierohodnosti dôkazov predstavuje obligatórne hodnotiace kritérium nielen pri výpovediach kajúcnikov, ale vo vzťahu k akémukoľvek dôkazu vykonanému v rámci trestného konania. Avšak v prípadoch spolupracujúcich obvinených je potrebné venovať značnú starostlivosť práve vierohodnosti výpovedí takýchto svedkov, vo vzťahu

17 K tomu bližšie pozri Rozsudok ESĽP, vo veci č. 43000/11 a č. 49380/11, *Habran a Dalem vs. Belgicko* zo dňa 17. januára 2017

18 K tomu bližšie pozri Rozsudok ESĽP, vo veci č. 20309/02, *Atanasov vs. Bulharsko* z 3. marca 2009.

19 K tomu bližšie pozri Rozsudok ESĽP vo veci č. 994/03 *Cormelis vs. Holandsko* zo dňa 25. mája 2004, Rozsudok ESĽP vo veci č. 44484/98 *Lorsé vs. Holandsko* zo dňa 27. januára 2004

20 K tomu bližšie pozri

Rozsudok ESLP, vo veci č. 33354/96, **Lucà vs. Taliansko**, zo dňa 27. februára 2001, v rámci ktorého súd konštatoval, že odsúdenie založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na výpovediach osoby, ktorú obvinený nemal možnosť vypočuť alebo dať vypočuť je nezlučiteľné s požiadavkami čl. 6 ods. 1 Dohovoru. V rámci uvedeného prípadu súd vyhlásil porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru, keďže sťažovateľ ani jeho advokát nedostali príležitosť v žiadnom štádiu konania napadnúť tvrdenia, na ktorých sa zakladalo sťažovateľovo odsúdenie.

21 K tomu porovnaj,

Čentés, J., Beleş, A., Európske aspekty inštitútu spolupracujúceho obvineného. In: *Justičná revue*. roč. 72. 2020. č. 3. s. 379 – 388

k možným benefitom, ktoré im za túto spoluprácu vyplynú. V konečnom dôsledku nesmieme opomíňať ani proporcionalitu udeľovania takýchto výsad.

Bohatá judikatúra ESLP nám udáva smerovanie, keď upozorňuje na potrebu osobitnej obozretnosti pri využívaní tvrdení tzv. korunných svedkov, ale zároveň konštatuje, že ich výpoveď ešte sama osebe nie je dôvodom na vyslovenie porušenia práva na spravodlivé súdne konanie. Súd je v takom prípade povinný vykonať dôslednú hodnovernú previerku kvality takýchto výpovedí poskytnutých spolupracujúcimi obvinenými a až prípadné zanedbanie by mohlo signalizovať porušenie garancie spravodlivého procesu.²⁰

Na podklade skutočností podaných vyššie v texte konštatujeme, že štrasburské sudy pripúšťajú možnosť výpovede spolupracujúceho svedka ako vo významnej miere usvedčujúceho dôkazu, ale obligatórnou povinnosťou je vykonanie takéhoto dôkazu v **kontradiktórnom konaní**. V tomto smere navrhujeme použitie tzv. vyvažujúcich opatrení, ktorými sú

- **zabezpečenie možnosti obhajobe klásť spolupracujúcemu obvinenému otázky;**
- **nutnosť podpory jeho výpovede aj prostredníctvom iných dôkazov;**
- **zváženie rizika prípadnej tendenčnosti výpovede takéhoto svedka** priamo samotným súdmi.²¹

Tvrdíme, že iba po splnení takýchto podmienok bude môcť byť celé trestné konanie označené za spravodlivé.

2. Účelnosť inštitútu korunného svedka

Súhlasíme s myšlienkou, že výpoveď spolupracujúcej osoby je v mnohých prípadoch veľmi dôležitým dôkazom, a preto inštitút spolupracujúceho obvineného možno považovať za vhodný a efektívny prvok trestného práva hmotného aj procesného. Naproti tomu skutočnosť, že táto osoba bola sama páchatelom trestnej činnosti a spolupráca s justíciou jej v súčasnosti umožňuje praktické vyvinenie sa, ktoré môže viesť až k beztrestnosti, považujeme za problematické z hľadiska spravodlivosti trestného procesu a v kontexte nosných zásad trestného konania za neprimerané. Preto apelujeme na zákonodarcu, aby takéto výpovede posudzoval objektívne, v súlade s inými dôkazmi, ktoré výpoveď spolupracujúceho obvineného potvrdzujú.

Je nevyhnutné vyvarovať sa urýchlenným konštatovaniam, či výpoveď spolupracujúceho obvineného je pravdivá alebo nie. Nesúhlasíme s tézou, že výpovede spolupracujúcich obvinených sú všetky nepravdivé, ale nepresadzujeme ani mantru pravdivosti výpovedí osôb rozhodnutých spolupracovať s OČTK alebo súdmi. Z tohto dôvodu za prvý krok na ceste k získaniu výpovede, o ktorej nebudú existovať dôvodné pochybnosti považujeme objektívne posudzovanie výpovede spolupracujúcej osoby vo svetle ďalších dôkazov, z čoho automaticky vyplýva, že v prípade, ak by výpoveď spolupracujúceho obvineného bola jediným usvedčujúcim dôkazom o vine obžalovaného, táto by nebola postačujúca na rozhodnutie o jeho vine. **Uspokojenie sa OČTK so získaním jediného dôkazu, výpovede spolupracujúcej osoby, v súčasnosti nemôže naplniť atribút spravodlivého trestného konania** ani zásady zistenia skutkového stavu bez dôvodných pochybností. Považujeme za nutnosť, aby skutkový stav veci bol zistený v symbióze so zásadou náležitého zistenia skutkového stavu veci.

S ohľadom na to, za dôležité považujeme aj prihliadnutie na **osobnostnú stránku** spolupracujúceho obvineného. Uvedené sa môže zdať zbytočné, no zastávame názor, že je mimoriadne dôležité, pri celkovom hodnotení výpovede spolupracujúceho obvineného, prihliadať aj na jeho osobnostné črty. Máme na mysli napríklad okolnosti preukazujúce kriminálnu minulosť tejto osoby, resp. či ide o prvopáchatela, ktorý sa rozhodol spolupracovať s justíciou, alebo osobu, ktorá už má kriminálne základy. Zhodnotenie si podľa nášho názoru taktiež žiada aj vzťah spolupracujúceho obvineného k osobe/osobám, ktoré usvedčuje. OČTK by mali objektívne vyhodnotiť, či neexistuje možnosť, že si spolupracujúci obvinený prostredníctvom legálneho trestno-právneho inštitútu vyrovnáva účty s osobami, ktoré usvedčuje, alebo či nie je možné tento akt chápať ako prejav pomsty. Toto všetko sú kľúčové meradlá, ktoré, podľa nášho názoru, napomôžu k nestrannému rozhodnutiu, či osoba je vhodná na získanie statusu spolupracujúceho obvineného.

Z našich slov jednoznačne vyplýva, že osoby, ktoré chcú spolupracovať by mali predtým, ako im budú predstavené výhody, resp. benefity, ktoré dostanú za svoju výpoveď, naplniť určité

predpoklady, ktorých účelom bude predchádzanie problémom ohľadom nedôveryhodnosti ich svedeckej výpovede. Je nevyhnutné, aby Trestný poriadok obsahoval záruky zabezpečujúce, že osoba v postavení spolupracujúceho obvineného vypovedá pravdu a túto je možné dosvedčiť aj inými spôsobmi. V tomto smere navrhujeme dve reformy. **Prvou** je špecifická forma poučenia pred samotným výsluchom, ktorá obsahuje osobitné aspekty o význame označenia za spolupracujúcu osobu, o povinnosti zotrvať na svojom priznaní v prípravnom konaní a tiež v konaní pred súdom, o podaní úplnej a pravdivej výpovede o skutočnostiach schopných zásadným spôsobom ovplyvniť trestné konanie. Poučenie v sebe tiež subsumuje informovanie o tom, že v prípade porušenia záväzkov, ku ktorým sa spolupracovník zaviazal, mu bude status spolupracujúceho obvineného odobratý. **Druhou** zmenou je dôkladné skúmanie dôveryhodnosti, spoľahlivosti tvrdení spolupracujúceho obvineného a jeho spôsobilosti pravdivo vypovedať, resp. vyvrátiť možnú ideu o uvádzaní nepravdivých informácií. V tomto smere si vieme predstaviť pribratie osoby znalca do trestného konania, čo ani v súčasnosti nie je ničím výnimočným, avšak s tým rozdielom, že nami prezentovaný návrh je postavený na obligatórnom skúmaní spolupracujúceho obvineného znalcom z odboru psychiatrie.²² I keď sme si vedomí, že o pravdivosti výpovede spolupracujúceho obvineného rozhoduje súd a nie znalec, domnievame sa, že závery znaleckého posudku by mali mať obligatórne miesto v prípadoch previazaných s výpoveďami spolupracujúcich obvinených. Neprečenujeme tento legálny dôkazný prostriedok, ale objektívne trváme na tom, že zodpovedanie zložitých odborných otázok psychologického charakteru patrí do činnosti znalcov a nie právnikov či vyšetrovateľov. Domnievame sa, že psychologické posudzovanie vierohodnosti výpovede spolupracujúceho obvineného by doplnilo pomyselnú skladačku, a tým zabezpečilo komplexnejší obraz o jeho osobe, ale v konečnom dôsledku, ortieľ by vyniesol nezávislý a nestranný súd.

Záver

Názory a návrhy predkladané v danom texte sa môžu na prvý pohľad javiť ako dehonestujúce osobu spolupracujúceho obvineného. Ďalší by mohli tvrdiť, že ak chceme spolupracujúceho obvineného podrobovať takýmto tortúram, v skutočnosti dosiahneme iba to, že osoby nebudú ochotné spolupracovať s justíciou, čím poškodíme spoločnosť ako celok. Na druhej strane nedôvera panujúca tak medzi odborníkmi z praxe, ako aj medzi laickou verejnosťou nás podnietila k vyhľadávaniu takých procesných záruk, ktoré zacelenia problematické úskalia, s ktorými sa súčasná právna úprava potýka. Máme za to, že prezentované návrhy ešte viac vyzdvihnú výnimočnosť a jedinečnosť inštitútu spolupracujúceho obvineného. Deklarujú jeho využívanie iba v tých najzávažnejších prípadoch a prostredníctvom osôb, ktoré splnia podmienky pre spoluprácu a ich výpovede budú vyhodnotené ako pravdivé. Táto skutočnosť, *pro futuro*, zabráni, aby na spolupracujúceho obvineného bolo hľadené ako na osobu kupčiacu so spravodlivosťou pretože Trestný poriadok poskytne záruky eliminujúce prípadnú nepravdivosť výpovede spolupracujúceho obvineného a tiež vyvráti domnienku, že jediným jeho zámerom je obchod s spravodlivosťou. Je nevyhnutnosťou, aby trestné právo obsahovalo také právne nástroje, o ktorých spravodlivosti nebudú pochybnosti, ktorých zaradenie v právnom poriadku bude napĺňať atribúty spravodlivosti trestného konania a tým spôsobom budú napomáhať k odhaľovaniu trestných činov a potrestaní páchatel'ov. Spravodlivý trest nemôže byť nikdy uložený na podklade nezákonných dôkazov, či už boli získané v rozpore s právnym predpisom alebo bez opory v zákone. Je potrebné mať na zreteli, že snaha o odsúdenie páchatel'ja je nevyhnutná v každom jednom prípade, ale bez dodržiavania základných procesných pravidiel a princípov právneho štátu bude takéto odsúdenie vždy zavrnutiahodné a neobhájiteľné.

Nestotožňujeme sa s tým, aby k spolupracujúcim obvineným bolo pristupované ako k osobám, ktorých výpoveď treba považovať za neskršenú a pravdivú ešte predtým, ako bude podrobená dôkladnej analýze a konfrontácii s inými dôkazmi. Ak ale chceme úspešne bojovať s organizovanou kriminalitou a chceme dať spravodlivosti za dosť je nutné, aby používané dôkazy boli objektívne, neskršené a nevzbudzujúce nedôveru. S ohľadom na to navrhujeme, zabezpečenie práva k **výhodám plyúcim zo spolupráce až po tom**, ako skutočnosti, ktoré kajúcnik vypovedal budú vyhodnotené ako doposiaľ nezverejnené a jeho výpoveď bude verifikovaná ďalšími dôkazmi.

22 K tomu porovnaj,

Kyjac, Z., Posudzovanie (vierohodnosti) výpovede spolupracujúcej osoby. In: *Justičná revue*. 73. 2020. č. 6-7. s. 829 – 854

Takáto modifikácia zabezpečí, že spolupracovník spravodlivosti nebude riskovať prípadné zavádzanie OČTK klamlivými údajmi, ale bude motivovaný vypovedať len pravdu.

Ďalšia dôležitá skutočnosť súvisí s postavením spolupracujúceho obvineného v rámci hierarchie organizovanej, resp. zločineckej skupiny. Malo by byť úlohou OČTK postupovať v prípade dokazovania prostredníctvom spolupracujúcich obvinených tak, aby sa do tejto role dostávali osoby, ktoré sú v rámci hierarchie skupiny na jej nižších priečkach. Nemalo by sa stávať, aby osoba, povedzme, v riadiacej zložke skupiny, disponovala benefitmi spolupracujúceho obvineného. Je tomu tak z dôvodu predpokladu, že osoba na vyššom poste v hierarchii skupiny sa na fungovaní a riadení skupiny podieľala intenzívnejšie ako tá, ktorá je v tomto rebríčku na nižšej priečke. Ak chceme efektívne naplniť inštitút spolupracujúceho obvineného, jeho predstavitelia by mali byť zväčša osoby, ktoré v rebríčku organizovaných, resp. zločineckých skupín sú na jej nižších priečkach a neboli v rámci fungovania skupiny intenzívne zapojení do jej existencie. Pri páchatelovi, ktorý bol napríklad vo vrcholovom manažmente zločineckej skupiny a rozhodol sa pre spoluprácu s justíciou, existuje vysoký predpoklad, že pre svoju exkulpáciu bude ochotný usvedčiť kohokoľvek a z čohokoľvek, a táto skutočnosť môže logicky viesť k nepravdivým výpovediam a nespravodlivým súdnym procesom. Naše slová v zásade garantuje aj samotný Trestný poriadok v zmysle, že v rámci inštitútov spolupracujúcich obvinených je explicitne vymedzená negatívna podmienka, konkrétne, že ním nemôže byť osoba návodcu, objednávateľa, resp. organizátora trestného činu, na objasnení ktorého sa podieľa. Iba takéto dôsledné posúdenie vierohodnosti výpovede spolupracujúceho obvineného bude podkladom na získanie dôveryhodných dôkazov. Spravodlivé rozhodnutie o vine a trestne v trestnom konaní je podmienené vernou a úplnou rekonštrukciou skutku z minulosti OČTK a súdmi, teda pravdivým zistením všetkých skutkových okolností s pomocou iných, komplementárnych dôkazov. ■

RESUMÉ

Úskalia inštitútu spolupracujúceho obvineného

Bádanie o kontroverznom inštitúte spolupracujúceho obvineného je ťažiskovým predmetom predloženého príspevku. Na podklade celkového rozboru predostretého vo vedeckom texte ho hodnotíme ako silný nástroj boja proti organizovanej kriminalite. Avšak na to, aby o jeho využívaní neexistovali legálne pochybnosti, by mal byť využívaný v synergii s inými vyšetrovacími prostriedkami a výpovede spolupracujúcich osôb by mali byť obligatórne preverované aj s ohľadom na iné dôkazné zdroje.

SUMMARY

Pitfalls of the Concept of Co-operating Defendants

The article focuses on the exploration of a controversial concept of cooperating defendants. This concept is on the basis of the overall analysis presented in the text viewed as a powerful tool in the fight against organized crime. However, for the avoidance of any legal doubt about its use, it should be used in synergy with other investigative techniques, and the statements of cooperating defendants should be obligatorily verified also with regard to other sources of evidence.

ZUSAMMENFASSUNG

Hindernisse beim Instrument des kooperierenden Beschuldigten

Die Erforschung zum kontroversen Instrument des kooperierenden Beschuldigten ist das Hauptthema des vorliegenden Beitrages. Auf Unterlage der gesamten Analyse, unterbreitet im wissenschaftlichen Text, wird dieses als ein starkes Instrument bei der Bekämpfung der organisierten Kriminalität bewertet. Allerdings, um legale Zweifel bei seiner Anwendung nicht auszuschließen, sollte dieses in Synergie mit anderen Untersuchungsmitteln angewendet und die Aussagen kooperierender Personen sollten obligatorisch auch hinsichtlich anderer Beweisquellen geprüft werden.

Právo odsúdeného na právnu pomoc v disciplinárnom konaní

JUDr. Adam Puškár

Má sa spravodlivosť zastaviť pred bránami väznic?

Inštitút právnej pomoci jestvoval už v časoch Rímskej ríše. V nedávnej dobe spoločnosťou rezonovali viaceré disciplinárne konania či už proti bývalému generálnemu prokurátorovi, alebo bývalému predsedovi Najvyššieho súdu SR či poslancom parlamentu. Nie každý však postrehol skutočnosť, že títo disciplinárne obvinení si svoje práva v disciplinárnych konaniach bránili aj prostredníctvom advokátov. Odbornej i laickej verejnosti ale nie je dostatočne známa skutočnosť, že azda jedinou skupinou, ktorej je v 21. storočí v Slovenskej republike upierané ústavou zaručené právo na právnu pomoc, sú odsúdené osoby v disciplinárnych konaniach v ústavoch na výkon trestu odňatia slobody.

Takýto odsúdený je pritom paradoxne subjektom, ktorý je na právnu pomoc odkázaný najviac, keďže nemá dostatočný prístup k zákonom, internetu a často ani k telefónu, a preto je jeho obrana značne sťažená.

Všeobecne k právu na právnu pomoc

Právo na právnu pomoc je právom garantovaným explicitne ústavou, pričom je definované ako právo na súdnu a inú právnu ochranu.¹ Vzhľadom na skutočnosť, že je jednoznačne definovaný subjekt tohto práva ako „každý“, tak ho nemožno zužujúcim spôsobom vzťahovať len na účastníka konania typu obvinený, žalovaný, pretože v tom prípade by toto ustanovenie muselo mať kvalitatívne iný obsah a rozdielny subjekt práva, napríklad „každý účastník konania“. Paradoxne, Listina základných práv a slobôd definuje toto právo širšie než Ústava SR,

pretože neodkazuje na zákonnú úpravu.² Aj keď je Listina súčasťou slovenského ústavného systému, má Ústava SR v prípade rozdielnej úpravy určitého inštitútu prednosť, a to žiaľ aj v prípade, ak Listina garantuje väčší rozsah ochrany určitého základného práva alebo slobody tak, ako je tomu práve aj v prípade práva na právnu pomoc. „Z príslušnej judikatúry vyplýva, že ústavný súd uprednostnil uplatnenie pre sťažovateľov

JUDr. Adam Puškár je absolventom Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. V súčasnosti pôsobí ako advokát a zároveň je študentom doktorand-

ského študijného programu teória a dejiny štátu a práva na uvedenej fakulte. Je autorom viacerých odborných článkov.

zjavne obmedzujúcej úpravy ustanovenej v Ústave SR (!), pričom argumentoval jednak uplatnením výkladového pravidla *lex posterior derogat lex priori* (napr. I. ÚS 141/04, III. ÚS 273/05), ako aj uplatnením už spomínaného generálneho interpretačného pravidla obsiahnutého v čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, a teda aj Listiny musí byť v súlade s Ústavou SR, z ktorého vyvodil zásadu prednostnej aplikácie ústavy (napr. I. ÚS 141/04, IV. ÚS 64/05). Aj keď sa s touto argumentáciou v zásade viem stotožniť, som si vedomý, že nie je zďaleka bezproblémová a vytvára nemalý priestor na kritiku. Je inou otázkou, že domáca ústavná

1 čl. 47 ods. 2 Ústavy SR

„Každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.“

2 čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd

„Každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy, a to od začiatku konania.“

K tomu pozri: „Hlavný význam práva na právnu pomoc je v tomu zodpovedajúcej verejnoprávnej povinnosti orgánov uvedených v čl. 37 ods. 2 nebrániť účastníkovi konania, aby v konaní využíval právnej pomoci. Žiaden z uvedených orgánov nesmie brániť oprávnenému zástupcovi poskytnúť právnu pomoc, aby sa zúčastnil konania, aby v konaní konal v mene zastúpeného, najmä aby v jeho mene podával návrhy, nesmie brániť zastúpenému, aby sa v priebehu konania so svojím zástupcom primeraným spôsobom radil, atď.“

- PAVLÍČEK, V. a kol. Ústava České republiky : Text, Důvodová zpráva, Komentář, Literatura, Judikatura, Prováděcí zákony. Praha : Linde, 1994, s. 269.
- 3 OROSZ, L. *Listina základných práv a slobôd ako súčasť ústavného systému Slovenskej republiky*. In: JIRÁSEK, J. (ed.): LISTINA A SOUČASNOST. Sborník příspěvků sekce ústavního práva přednesených na mezinárodní vědecké konferenci Olomoucké právnické dny 2010. Olomouc, 2010, s. 163.
- 4 ČIČ, M. *Komentár k Ústave Slovenskej republiky*. Bratislava : Eurokódex, 2012, s. 336.
- 5 Podmienky právnej pomoci ustanovujú napríklad § 89 Civilného sporového poriadku, § 36 Trestného poriadku, § 17 Správneho poriadku.
- 6 Nález ÚS SR, sp. zn. I. ÚS 248/07
- 7 Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4 Tdo 38/2011, Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2 Tdo 78/2019
- 8 Rozhodnutie Generálneho prokurátora SR o žiadosti obvineného na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní podľa § 363 Trestného poriadku, sp. zn. IV Pz 193/19/1000-6, zo dňa 31. 12. 2019
- 9 § 52 ods. 2 zák. č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody
- 10 § 97a a nasl. zák. č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody
- 11 § 100 ods. 1 písm. a) zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody, účinný od 1. 1. 2006 „Ak tento zákon neustanovuje inak, všeobecný predpis o správnom konaní sa použije pri rozhodovaní o disciplinárnom treste.“
- 12 Dôvodová správa k novele č. 370/2013 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody
- 13 Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4Sžo/42/2012
- 14 Rozhodnutie ÚS SR, sp. zn. III. ÚS 750/2017.

teória do tohto priestoru vstupuje skôr výnimočne.“³ Ústava SR však v komparácii s Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd poskytuje právo na právnu pomoc vo väčšom rozsahu. „Na druhej strane Ústava Slovenskej republiky v porovnaní s Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd poskytuje širší rozsah práva na právnu pomoc, pretože ju neviaže len na súdne konanie, ale ju rozširuje aj na konanie pred inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od samého začiatku. Aj v týchto prípadoch však právo na právnu pomoc korešponduje len povinnosť štátu v tom, aby nebránil jeho výkon.“⁴

Aj keď nejestvuje ucelený legálny zoznam štátnych orgánov a orgánov verejnej správy, nie je zložité konkrétne konanie identifikovať, či je alebo nie je takéto konanie vedené štátnym orgánom alebo orgánom verejnej správy. V praxi sa určitou mierou problematickosti vyznačuje posledná časť ustanovenia čl. 47 ods. 2 Ústavy SR, podľa ktorej osobitný zákon určí podmienky tohto práva.⁵ Právne zastúpenie je rozdielne od všeobecného zastúpenia, pretože je zrejmé, že právne zastúpenie ako súčasť právnej pomoci môže kvalifikovane a legálne poskytnúť len advokát, alebo minimálne osoba s právnym vzdelaním.

Zásadný problém môže nastať v situácii, keď v určitom konaní zákon podmienky právnej pomoci neustanovuje. Typicky pôjde o svedka v trestnom konaní, ktorý podľa ustanovení Trestného poriadku nemá upravené akékoľvek právo na právnu pomoc, avšak je prirodzené, že aj svedok má právo na právnu pomoc pri podávaní svojej svedeckej výpovede, i keď nebolo neobvyklé, že práve z dôvodu absencie zákonnej úpravy v Trestnom poriadku im bol výkon tohto práva zo strany orgánov činných v trestnom konaní znemožňovaný. Túto absurdnú prax ukončil až Ústavný súd SR, ktorý jednoznačne judikoval, že **je v rozpore s čl. 47 ods. 2 Ústavy SR postup polície, ak svedkovi neumožní, aby s ním bol pri jeho výsluchu prítomný zvolený advokát a to bez ohľadu na skutočnosť, že takéto právo svedka nie je definované v Trestnom poriadku.** „Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom. Toto právo možno a v danom prípade aj treba interpretovať tak, že právo na právnu pomoc sa priznáva vždy, keď sa rozhoduje o právnom postavení oprávnenej osoby. Také právo totiž ako podľa jazykového výkladu, tak aj vzhľadom na podstatu a zmysel práva (teda podľa teleologického výkladu) patrí každému občanovi pred súdmi, inými štátnymi orgánmi či orgánmi verejnej správy. Možno pripustiť, že by všeobecná úprava mohla toto právo obmedziť, pokiaľ by jeho absolútny výkon viedol k eliminácii iných práv garantovaných ústavným poriadkom, avšak **samotný fakt, že toto právo nie je vo všeobecnej úprave vo vzťahu ku svedkovi výslovne upravené, nemôže viesť k záveru, že svedok nemá právo na právnu pomoc.**

Ústavný súd preto v posudzovanom prípade dospel k záveru, že postupom polície bolo porušené právo sťažovateľky na právnu pomoc v konaní zakotvené v čl. 47 ods. 2 ústavy, a to tým, že jej nebolo umožnené, aby ňou zvolený advokát bol prítomný pri jej výsluchu ako svedkyne.“⁶

Iná situácia je však v trestnom konaní v prípade poškodeného, ktorý má v zmysle § 46 ods. 1 Trestného poriadku okrem iného právo zúčastniť sa na hlavnom pojednávaní a na verejnom zasadnutí konanom o odvolaní alebo o dohode o priznaní viny a prijatí trestu, pričom podľa § 54 Trestného poriadku je splnomocnený zástupca poškodeného oprávnený zúčastniť sa na všetkých úkonoch, na ktorých sa môže zúčastniť poškodený, z čoho je zrejmé, že v prípravnom konaní sa poškodený ani jeho splnomocnený zástupca nemôže zúčastňovať na výsluchoch a v žiadnom prípade im klásť otázky, čo by spôsobilo nezákonnosť a procesnú nepoužiteľnosť týchto dôkazov. Uvedené potvrdzuje aj konštantná judikatúra Najvyššieho súdu SR:

„V priebehu prípravného konania bolo okrem obvineného a poškodeného vypočutých celkovo 9 osôb v procesnom postavení svedka. Splnomocnenec poškodeného sa zúčastnil pri výsluchu 8 osôb, pričom v prípade viacerých svedkov do ich výsluchu aj aktívne vstupoval kladením otázok. ... Pozornosti dovolacieho súdu neuniklo ani to, že splnomocnenec poškodeného sa aktívne zúčastňoval na výsluchoch svedkov už v novembri 2004, t. j. ešte predtým, ako bol dňa 22. júla 2005 vydaný prvý pokyn prokurátora v ktorom sa

uvádza: „... nič nebráni tomu, aby poškodený mohol viesť kontradiktórny výsluch svedkov už v prípravnom konaní...“. **Na podklade týchto zistení Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že prítomnosťou splnomocnenca poškodeného pri výsluchoch svedkov v prípravnom konaní v rozpore s ustanoveniami Trestného poriadku, navyše jeho aktívnym zasahovaním pri vykonávaní týchto dôkazov došlo k závažnému porušeniu práva obvineného na obhajobu tak, ako to predpokladá dovolací dôvod upravený v § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Za toho stavu tieto dôkazy boli vykonané v rozpore so zákonom a pri rozhodovaní vo veci nebolo možné na ne prihliadať.“**

„To znamená, že prítomnosť splnomocnenca poškodeného pri výsluchoch svedkov v prípravnom konaní v rozpore s označenými ustanoveniami Trestného poriadku a jeho aktívne zasahovanie do vykonávania týchto dôkazov boli spôsobilé viesť k porušeniu práva obvineného na obhajobu a zároveň, s ohľadom na to, že vykonanie dôkazov takýmto spôsobom bolo rozporné so zákonom, aj k naplneniu dovolacieho dôvodu vymedzeného v § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. ... **Pritom pokiaľ orgány činné v trestnom konaní pripustením prítomnosti a aktívnej účasti splnomocnenca poškodených pri týchto i ďalších, nižšie špecifikovaných, úkonoch prípravného konania postupovali contra legem, čo je vzhľadom na vyššie uvedenú právnu úpravu nepochybné, dôsledkom tohto ich, týmto pochybením poznačeného, procesného postupu bola nevyhnutne nezákonnosť dotknutých dôkazov.** Akceptovaním a vykonaním dotknutých dôkazov potom preto súd prvého stupňa jednak založil svoje rozhodnutie na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom, a jednak poskytnutím nezákonnej výhody poškodeným na úkor obvineného tohto poškodil na jeho práve na obhajobu.“⁷

V opačných intenciách je rozhodnutie Generálneho prokurátora SR, ktorý prítomnosť splnomocneného zástupcu poškodeného na vyšetrovacích úkonoch v prípravnom konaní za nezákonnú nepovažoval.⁸

Konanie o disciplinárnom previnení odsúdeného

Disciplinárnym previnením je zavinené nesplnenie alebo porušenie povinnosti alebo zákazu podľa zákona č. 475/2005 Z. z., predpisov na jeho vykonanie alebo ústavného poriadku odsúdeným. Disciplinárnym previnením je aj konanie, ktoré má znaky priestupku podľa osobitných predpisov.⁹ Vyhovujúca univerzálna právna úprava zastúpenia účastníka konania podľa Správneho poriadku na disciplinárne konanie odsúdeného nie je aplikovateľná, pretože to priamo vylučuje zákon č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody ako lex specialis, pričom tento zákon obsahuje vlastnú procesnú úpravu.¹⁰ Táto skutočnosť je mimoriadne dôležitá, pretože **zákon o výkone trestu odňatia slobody pôvodne obsahoval ustanovenie, podľa ktorého sa na disciplinárne konanie odsúdeného použije Správny poriadok.**¹¹ Novelou zákona č. 93/2008 Z. z. došlo k zrušeniu tohto ustanovenia a následne ďalšou novelou č. 370/2013 Z. z., ktorá zmenila zákon č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody do súčasnej podoby, došlo k prijatiu vlastnej procesnej úpravy disciplinárneho konania s účinnosťou od 1. 1. 2014, kedy je pôsobnosť Správneho poriadku na konanie o disciplinárnom previnení odsúdeného vyslovene vylúčená podľa § 97a ods. 2 uvedeného zákona.

Argumentácia v neprospech Správneho poriadku pritom nebola logická ani presvedčivá. Uvedená novela zákona zaviedla aj § 97n ods. 1, podľa ktorého „rozhodnutie o uložení disciplinárnej odmeny a rozhodnutie o uložení disciplinárneho trestu nie je preskúmateľné súdom; to neplatí, ak ide o rozhodnutie o uložení disciplinárneho trestu za konanie odsúdeného, ktoré má znaky priestupku“ a to s odôvodnením, že kontrolu zákonnosti v ústavoch na výkon trestu odňatia slobody vykonáva prokuratúra.

„Doterajšia prax od účinnosti zákona potvrdila, že podporné použitie Správneho poriadku na konanie vo veciach mimozmluvných zodpovednostných režimov a disciplinárnych deliktov (ďalej len „konanie vo veciach súvisiacich s výkonom trestu“) nevyhovuje, pretože vzťahy v oblasti výkonu trestu patria do právnej úpravy verejného práva trestnoprávneho charakteru a rozhodovanie o nich nemožno považovať za rozhodovanie

15 Rozhodnutie pedagóga UVTOS Leopoldov, disciplinárne konanie č. 1540940-1/2020-DT, zo dňa 24. 7. 2020

16 Rozhodnutie o odvolaní vedúcej výkonu trestu UVTOS Leopoldov, disciplinárne konanie č. 1540940-1/2020-DT, zo dňa 26. 8. 2020

17 „samotný fakt, že toto právo nie je vo všeobecnej úprave vo vzťahu ku svedkovi výslovne upravené, nemôže viesť k záveru, že svedok nemá právo na právnu pomoc“ (nález ÚS SR, sp. zn. I. ÚS 248/07)

18 DRGONEC, J. Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax. 2. prepracované a doplnené vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2019, s. 937.

19 Upovedomenie Krajskej prokuratúry Trnava, sp. zn. 3 Kn 55/20/2200, zo dňa 23. 11. 2020, rozhodnutie Generálnej prokuratúry SR, sp. zn. IV/2 Gn 152/20/1000, zo dňa 29. 4. 2021

20 uznesenie ÚS SR, sp. zn. II. ÚS 407/2021

21 ČIČ, M. Komentár k Ústave Slovenskej republiky. Bratislava: Eurokódex, 2012, s. 336.

Uznesenie ÚS SR, sp. zn. II. ÚS 78/03: „Hlavný význam práva na právnu pomoc spočíva v tom, že orgány uvedené v čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (súdy, iné štátne orgány, orgány verejnej správy) majú zodpovedajúcu povinnosť nebrániť účastníkom, aby v konaní pred nimi využívali právnu pomoc. Právo na právnu pomoc trvá až do skončenia konania, t. j. do právoplatného rozhodnutia.“

22 Formálne dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave na výkon trestu odňatia slobody vykonáva prokurátor podľa § 96 zák. č. 475/2005 Z. z. v spojení s § 4 ods. 1 písm. b), § 18 ods. 1 písm. a) zák. č. 153/2001 Z. z.

23 rozhodnutie NS SR, sp. zn. 3 SŽo 140/2015: „Nesúhlasné stanovisko riaditeľa ústavu k žiadostiam odsúdeného o vykonanie návštevy za podmienok podľa § 24 ods. 4 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpi-

sov nie je typickým individuálnym správnym aktom, a preto nepodlieha revízií riadnych, resp. mimoriadnych opravných prostriedkov v správnom konaní, ani preskúmaniu súdom. Ide o rozhodnutie zákonom zmocnenej authority, ktoré priamo a bezprostredne vplyva na napĺňanie účelu sledovaného výkonom trestu odňatia slobody a na nápravu odsúdeného.“

Rozhodnutie NS SR,
sp. zn. 6 Sžo 53/2011:

„Rozhodovanie UVTOS o uložení disciplinárneho trestu žalobcovi podľa ustanovení zákona č. 475/2005 Z. z. patrí do právnej úpravy verejného práva trestnoprávneho charakteru a nie je možné takéto rozhodovanie považovať za rozhodovanie správneho orgánu v oblasti verejnej správy, keďže ide výlučne o právomoc, ktorá vyplýva z ustanovení uvedeného zákona a týka sa vecí, ktorá súvisí s výkonom trestu, ktorý bol žalobcovi uložený v zmysle ustanovení Trestného zákona a podľa Trestného poriadku, podmieňujúce jej trestnoprávny charakter, z ktorých dôvodov posudzovanie konania a rozhodnutia žalovaného správneho orgánu o uložení disciplinárneho trestu pri výkone trestu odňatia slobody, nemôže byť predmetom súdneho preskúmania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku ustanovujúcej správne súdnictvo.“

Rozhodnutie NS SR,
sp. zn. 6 Sžo 155/2015:

„UVTOS Leopoldov nie je možné považovať za správny orgán, ktorého legálna definícia je obsiahnutá v § 1 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov – správny poriadok, podľa ktorého je správnym orgánom štátny orgán, orgán územnej samosprávy, orgán záujmovej samosprávy, fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorej zákon zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Rozhodnutie žalovaného vydávané podľa zákona č. 475/2005 Z. z. v disciplinárnom konaní nemožno považovať za rozhodnutie vydané v správnom konaní podliehajúce prieskumnej právomoci správnych súdov podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku.“

správneho orgánu v oblasti verejnej správy, keďže ide výlučne o právomoc, ktorá vyplýva z ustanovení zákona a týka sa vecí, ktorá súvisí s inštitútmi Trestného poriadku.

Navrhovaná právna úprava v oblasti súdneho preskúmania rozhodnutí vydaných v konaní vo veciach súvisiacich s výkonom väzby zakotvuje v súlade s čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a odôvodnením uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 6Sžo/53/2011 z 20. marca 2012 (rozhodnutie o uložení disciplinárneho trestu nemôže byť predmetom súdneho preskúmania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku ustanovujúcej správne súdnictvo, ale kontrola jeho zákonnosti je s poukazom na znenie ustanovenia § 18 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v platnom znení zabezpečená dozorom prokurátora, ktorý kontroluje celkové zachovávanie zákonnosti v ústave, teda aj otázku disciplinárneho konania) možnosť súdneho preskúmania rozhodnutia o uložení disciplinárneho trestu v konaní obvineného, ktoré má znaky priestupku, rozhodnutia o trovách (zvýšených a zavinенých) výkonu väzby, rozhodnutia o úhrade zvýšených trov výkonu trestu, rozhodnutia o náhrade škody a rozhodnutia o zhabaní vecí.“¹²

Zrejým dôvodom prijatia takejto úpravy bola aj judikatúra najvyššieho súdu, v zmysle ktorej sa v rámci správneho súdnictva preskúmavali aj rozhodnutia, v ktorých sa Správny poriadok neaplikoval, vrátane disciplinárnych rozhodnutí odsúdených podľa zákona č. 475/2005 Z. z. „Odvolací súd pre úplnosť pripomína, že v rámci rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu bolo už viacerými senátmi meritórne rozhodnuté v konaniach o preskúmaní zákonnosti rozhodnutí o uložení disciplinárnych trestov odsúdeným podľa zákona č. 475/2005 Z. z., ktoré nepodliehajú procesnému režimu zákona č. 71/1967 Zb. a zákona č. 372/1990 Zb. Ako príklady možno uviesť rozsudky sp. zn. 6Sžo/226/2010, 2Sžo/39/2011, 8Sžo/36/2011.“¹³

Konkrétny prípad disciplinárneho konania z ústavu na výkon trestu odňatia slobody Leopoldov

Určujúcim rozhodnutím vo veci práva na právnu pomoc disciplinárne obvineného je uznesenie Ústavného súdu SR z roku 2017, ktorý odmietol ústavnú sťažnosť odsúdeného proti postupu krajskej aj Generálnej prokuratúry SR, ktoré nevyhoveli jeho podnetu. V uvedenom podnetne odsúdený namietal, že v disciplinárnom konaní v ústave žiadal o zastúpenie svojou advokátkou, pričom mu to ústav výslovne odmietol. Krajská prokuratúra ani Generálna prokuratúra SR jeho podnetu nevyhoveli. V následnom rozhodnutí ústavný súd konštatoval, že obvinený nepreukázal, že mu bolo bránené vo využívaní právnej pomoci. „Navyše, z rozhodnutia ústavu z 22. apríla 2016, ktorým bolo rozhodnuté o odvolaní sťažovateľa proti rozhodnutiu o uložení mu disciplinárneho trestu z 5. apríla 2016, vyplýva, že ústav podanie z 18. marca 2016, ktoré mu zaslala advokátka na obranu sťažovateľa v tomto konaní, neignoroval. Ústav o odvolaní sťažovateľa rozhodol rozhodnutím, z obsahu ktorého vyplýva, že pri preskúmaní vecí v odvolacom konaní bral do úvahy aj podanie sťažovateľa doručené prostredníctvom advokátky.“

S prihliadnutím na tieto konkrétne okolnosti danej veci ústavný súd nehodnotí postup ústavu ako taký, ktorý by neprimerane ústavnej a právnej úprave zasiahol do práva sťažovateľa na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy. Napokon ani argumentácia sťažovateľa nebola dostatočne spôsobilá nepreukázať, že by mu ústav ako účastníkovi bránil v konaní pred ním využívať právnu pomoc.“¹⁴

Postup a výsledok tohto konania je takmer totožný aj s nasledujúcim prípadom z roku 2020. V ústave na výkon trestu odňatia slobody Leopoldov bol disciplinárne postihnutý konkrétny odsúdený z dôvodu, že neužíval predpísaný liek, čím porušil zákaz užívať liek inak, ako ich predpísal alebo povolil lekár podľa § 40 písm. f) zákona a bol mu uložený podľa § 52 ods. 3 písm. a) zákona disciplinárny trest – pokarhanie.¹⁵ Problematickým v tomto konaní bol okrem deklarovanej nevinoty odsúdeného aj fakt, že odsúdený si zvolil na toto konanie právneho zástupcu – advokáta a opakovane žiadal ústav, aby jeho advokát bol oboznámený so spisom, bol prítomný pri jeho výsluchu a ďalších úkonoch konania. Poskytnutie právnej pomoci odsúdenému v disciplinárnom konaní

však nebolo zo strany ústavu umožnené s prekvapujúcim zdôvodnením: „Podľa § 52a ods. 4 zákona možno uložiť disciplinárny trest do 30 dní odo dňa, keď sa o disciplinárnom previnení dozvedel ktorýkoľvek príslušník zboru s disciplinárnou právomocou. **Proces zastupovania v tomto konaní právny zástupcom by celkom určite spôsobil zmeškanie uvedenej lehoty, čo by v praxi znamenalo, že väznená osoba jednoduchým spôsobom vyhne uloženiu disciplinárneho trestu za zavinené konanie, čo by negatívne pôsobilo na úroveň bezpečnosti, disciplíny a poriadku vo výkone trestu odňatia slobody.** Zákon neobsahuje ustanovenia o zastupovaní účastníka konania advokátom alebo iným zástupcom pričom procesné predpisy upravujúce iné druhy konaní takéto ustanovenia obsahujú konkrétne správny poriadok, trestný poriadok a občiansky súdny poriadok.“ Toto rozhodnutie následne potvrdil aj odvolací orgán, pričom odsúdený namietal postup nepriznania právnej pomoci najmä s poukazom na čl. 47 ods. 2 Ústavy SR. Odvolací orgán v potvrdzujúcom rozhodnutí okrem iného uviedol, že:

„Právna úprava výkonu trestu odňatia slobody podľa zákona neumožňuje zastupovanie odsúdeného v rámci disciplinárneho konania a v tomto smere nebola zistená žiadna skutočnosť potvrdzujúca jej rozpor s Ústavou Slovenskej republiky a medzinárodnými dohovormi. Taktiež uvádzam, že disciplinárne konanie je osobitným konaním, na ktoré nie je možné aplikovať zákon o správnom konaní a disciplinárne rozhodnutie vydané v disciplinárnom konaní nie je rozhodnutím orgánu verejnej správy. Podľa § 97n ods. 1 zákona, v ktorom je uvedené, že rozhodnutie o uložení disciplinárnej odmeny a rozhodnutie o uložení disciplinárneho trestu nie je preskúmateľné súdom. **Tiež zákon neumožňuje zastupovanie odsúdeného v disciplinárnom konaní.** Disciplinárne konanie voči odsúdenému je osobitnou formou, v ktorom nie je možné vôbec (ani subsidiárne) aplikovať zákon o správnom konaní (§ 97a ods. 2 zákona). S poukazom na vyššie uvedené mám za to, že postup oprávneného orgánu, ktorý vydal rozhodnutie o uložení disciplinárneho trestu a nepriznal odsúdenému právo na zastupovanie v disciplinárnom konaní je opodstatnený, takýto postup je aj v súlade s čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, pretože podmienky priznania práva na právnu pomoc odkazujú na zákonnú úpravu. Ak táto neexistuje, nie je možné ju priznať.“¹⁶

Nepresvedčivosť argumentov ústavu Leopoldov je zrejme na prvý pohľad. Je nepochybné, že tieto vývody sú v rozpore napr. s judikatúrou Ústavného súdu SR, podľa ktorej má aj svedok v trestnom konaní právo na právnu pomoc, a to aj bez jej špecifickej úpravy v Trestnom poriadku.¹⁷ V žiadnom prípade však neobstojí ústavne neudržateľný dôvod, že právo na právnu pomoc musí byť odsúdenému upreté z dôvodu, že v prípade kvalifikovaného zastupovania obvineného by mohlo dôjsť k premeškaniu 30-dňovej lehoty na uloženie disciplinárneho trestu. Je absurdné, aby dochádzalo k porušovaniu ústavného práva na spravodlivý proces a práva na právnu pomoc, zaručených Ústavou SR iba z toho dôvodu, že by to mohlo spôsobiť zmeškanie lehoty na uloženie disciplinárneho trestu. **Takáto argumentácia dôvodov neumožnenia nechať sa zastúpiť právny zástupcom v disciplinárnom konaní je zrejme nelogická a nesprávna, pretože záujem na ochrane ľudských práv a slobôd, zaručených Ústavou SR, musí mať prednosť pred záujmom na uložení disciplinárneho trestu, resp. nezmeškaniu krátkej lehoty zo strany štátu, ktorý si mimochodom lehotu 30 dní sám zákonom určil.** Štát akoby si neuvedomoval, že právo na právnu pomoc je výsostne individuálnym právom odsúdeného a je na ňom ako na účastníkovi konania, či toto právo využije alebo nie bez ohľadu na jeho prípadné vyhliadky na úspech v konaní.

„Uplatnenie základného práva na právnu pomoc je ponechané na slobodné rozhodnutie oprávnenej osoby. Súd, iný orgán štátu ani iný orgán verejnej správy konajúci vo veci nemá právomoc preskúmať a rozhodnúť, či uplatnenie základného práva na právnu pomoc je dôvodné, lebo dáva oprávnenej osobe vyhliadku na úspech v konaní, a preto oprávnená osoba môže uplatniť svoje základné právo na právnu pomoc, alebo či by uplatnenie základného práva na právnu pomoc mohlo byť iba iluzórne (formálne), a preto oprávnenej osobe neumožní uplatniť jej základné právo.“¹⁸

Neočakávaným vyriešením tohto konkrétneho prípadu však bolo rozhodnutie krajskej prokuratúry, následne ako vecne a právne správne potvrdené aj rozhodnutím Generálnej prokuratúry SR.¹⁹ Krajská prokuratúra, okrem odkázania na rozhodnutie

24 uznesenie ÚS SR, sp. zn. I. ÚS 226/2017. Ďalej napríklad aj uznesenie ÚS SR, sp. zn. II. ÚS 635/2017, II. ÚS 86/2018.

25 rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4 SŽo 42/2012: „Zostáva teda uzavrieť, že ústav na výkon trestu odňatia slobody pri ukladaní disciplinárneho trestu odsúdenému podľa § 52 zákona č. 475/2005 Z. z. koná a rozhoduje ako orgán verejnej správy v zmysle § 244 ods. 1 O. s. p. Rozhodnutie o uložení disciplinárneho trestu odsúdenému, ktorým boli konštituované či dotknuté práva alebo povinnosti odsúdeného (ktorým bol odsúdený autoritatívne zasiahnutý vo svojej právnej sfére a na svojich právach subjektívne ukraťený), zásadne podlieha preskúmaniu v správnom súdnictve na základe žaloby podanej odsúdeným, nakoľko sú splnené základné pojmové znaky súdnej preskúmateľnosti v zmysle generálnej klauzuly podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a také rozhodnutie nevykazuje znaky niektorého z rozhodnutí podľa § 248 písm. a) až c) O. s. p.“

Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 SŽo 99/2014:

„Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Banskej Bystrici zrušil rozhodnutie žalovaného ÚVTOS-10-166/21-2012 zo dňa 11. 4. 2012, ako aj rozhodnutie prvostupňového orgánu (pedagóg žalovaného) č. ÚVTOS-10-166/21-2012 zo dňa 2. 4. 2012 podľa § 250j ods. 2 písm. c), d) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“). Súdu nedá opätovne poukázať na to, že inštitút disciplinárnych opatrení má slúžiť výlučne na riešenie skutočných disciplinárnych previnení odsúdených a nie na riešenie osobných konfliktov medzi odsúdenými a referentmi, čo následne zaťažuje už aj tak preťažené súdy pri výkone správneho súdnictva.“

Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 8 SŽo 35/2012:

„... trestanie osôb vo výkone trestu odňatia slobody (odsúdených) za disciplinárne previnenia podľa zákona č. 475/2005 Z. z. (disciplinárne previnenia, priestupky, správne delikty právnických osôb a správne delikty fyzických osôb – podnikateľov) musí

podliehať rovnakému režimu, ako trestný postih za trestné činy.“

Rozhodnutie Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 5/2012:

„Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozhodnutím ústavu č. 70841/2-2011 z 11. júla 2011 uznaný vinným z disciplinárneho previnenia podľa § 99 ods. 2 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 475/2005 Z. z.“), za ktoré mu bol uložený disciplinárny trest podľa ustanovenia § 52 ods. 3 písm. d) zákona č. 475/2005 Z. z.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že právomoc poskytnúť ochranu namietanému porušeniu práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy má primárne miestne príslušný krajský súd v rámci výkonu správneho súdnictva.“

26 uznesenie ÚS SR, sp. zn. II. ÚS 60/08

27 SAK. Výsledky prieskumu
ZÁKONNOSŤ POSTUPOV OČTK
(19. 4. 2021). 2021. s 2.

28 „Ustanovenie § 83 ods. 1 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v časti „vyššia ako 2 000 Sk“, v časti „na čas dlhší ako 6 mesiacov“ a v časti „ktorej hodnota presahuje 2 000 Sk“ nie je v súlade s čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1, čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.“ (uznesenie ÚS SR, sp. zn. PL. US 12/97).

29 „Ustanovení § 76 odst. 6 zákona č. 169/1999 Sb., o výkone trestu odňatí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění: „Nestanoví-li tento zákon jinak, nepodléhají rozhodnutí vydaná v kázeňském řízení přezkoumání soudů.“, se zrušuje dnem 30. června 2011.“ (rozhodnutie ÚS ČR, sp. zn. Pl.ÚS 32/08)

„Dnem vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů se zrušuje ustanovení § 52 odst. 4 věty druhé zákona č. 169/1999 Sb., o výkone trestu odňatí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 181/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění

III. ÚS 750/2017 a v rozpore s jednoznačným záverom ústavu Leopoldov o neumožnení zastúpenia odsúdeného uviedla, že obvinený vlastne advokátom zastúpený je napríklad na základe možnosti advokáta navštevovať odsúdeného alebo písomne s ním či s dotknutými orgánmi komunikovať. „Teóriu“ o zastúpení obvineného v disciplinárnom konaní, napriek vyslovenému odmietnutiu práva na právnu pomoc zo strany ústavu Leopoldov, následne ešte hlbšie rozvinul ústavný súd, ktorému bola proti rozhodnutiu generálnej prokuratúry podaná ústavná sťažnosť.

„Je tiež nepochybne zjavné a konštatovala to aj krajská prokuratúra, že podania za sťažovateľa v disciplinárnom konaní koncipoval a tak ho kvalifikovane aj zastupoval jeho advokát, čím v žiadnom prípade nemohlo dôjsť k porušeniu jeho označených práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 47 ods. 2 ústavy, ako ani práva podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) dohovoru ... z materiálneho hľadiska bol sťažovateľ reálne a nepochybne kvalifikovane zastúpený aj v disciplinárnom konaní, hoci ústav na jeho návrh nereagoval kladne.“²⁰

Advokát však v disciplinárnom konaní adresoval ústavu len jednu neúspešnú žiadosť o odber krvi a jej následnú laboratórnu analýzu, ktorá by potvrdila, že odsúdený lieky užíval tak, ako mal predpísané. Splnomocnený advokát pritom reálne disciplinárne obvineného odsúdeného nezastupoval, pretože mu to nebolo zo strany ústavu umožnené, nezúčastňoval sa na procesných úkonoch, ani mu neboli doručované rozhodnutia. Uvedený postup ústavu Leopoldov je nielen v rozpore s vyššie uvedenou judikatúrou ale aj právnou teóriou. „Ústavný súd Slovenskej republiky v tomto smere zásah do práva na právu pomoc vidí v restriktívnej podobe ako zákaz pre orgán verejnej moci, aby bolo účastníkovi konania znemožnené zvoliť si právneho zástupcu, splnomocniť ho na zastupovanie konaní, radíť sa s ním v priebehu uvedeného konania...“²¹

Rozhodnutie ústavu na výkon trestu odňatia slobody (nie)je individuálnym správnym aktom

Kontrola rozhodnutí ústavu nie len v disciplinárnych veciach odsúdených zo strany správneho súdnictva by bola teoreticky účinným prostriedkom ochrany zákonnosti tohto konania i rozhodnutí v ňom vydaných, pretože je príliš optimistické očakávať, že dozor nad zachovávaním zákonnosti bude svedomito vykonávať prokuratúra, ktorá je zároveň orgánom činným v trestnom konaní.²²

Aktuálna judikatúra sa však jednoznačne prikláňa k názoru, že uvedené rozhodnutia ústavu individuálnymi správnymi aktami nie sú, a preto ani nepodliehajú súdnemu prieskumu.²³ Toto dogmaticky opakovane judikoval aj Ústavný súd SR, ktorý uviedol, že rozhodovanie ústavu o uložení disciplinárneho trestu odsúdenému nie je klasickým správnym (administratívnym) trestaním ani správnym trestaním sui generis a ústav pri ukladaní disciplinárneho trestu odsúdenému nerozhoduje ako správny orgán; disciplinárne trestanie odsúdených v rámci výkonu trestu odňatia slobody má ideový, logický aj normatívny základ v trestnej oblasti (nie verejnej správe), v trestnom práve (nie v správnom práve) a je len pokračovaním výkonu trestnej politiky štátu voči osobám páchajúcim trestné činy. „Ústav na výkon trestu odňatia slobody pri ukladaní disciplinárneho trestu odsúdenému nerozhoduje ako správny orgán (s výnimkou prípadu podľa § 97n ods. 1 zákona o výkone trestu, ak má konanie odsúdeného znaky priestupku). Disciplinárne trestanie odsúdených v rámci výkonu trestu odňatia slobody má totiž ideový a aj normatívny základ v trestnej oblasti a je len pokračovaním výkonu trestnej politiky štátu proti páchatelom trestných činov. Podradenie disciplinárneho trestania odsúdených v rámci výkonu trestu odňatia slobody pod správne právo a jeho následné preskúmavanie správnymi súdmi by z dogmatického hľadiska znamenalo nesprávnu unifikáciu dvoch dichotomických právnych odvetví s odlišnými právnymi zásadami a odlišným spoločenským účelom.“²⁴

Určite však treba poukázať aj na skoršiu judikatúru, ktorá na celú problematiku nazerala presne opačným spôsobom a jej argumentácia sa javila logickejšia, správnejšia a presvedčivejšia, keďže dôvodila, že rozhodnutia v disciplinárnych konaniach odsúdených

podliehajú prieskumu správneho súdnictva, i keď, samozrejme, treba dodať, že v čase rozhodovania nebol súdny prieskum týchto rozhodnutí ex lege vylúčený.²⁵

Prípady Ezech a Connors proti Spojenému kráľovstvu

(rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva č. 39665/98 a č. 40086/98 zo dňa 9. 10. 2003)

Obaja sťažovatelia sa obrátili na Európsky súd pre ľudské práva pre porušenie čl. 6 Dohovoru, nakoľko počas disciplinárneho konania pred riaditeľom väznice im nebolo umožnené zastúpenie advokátom a ani im nebola priznaná právna pomoc. Európsky súd pre ľudské práva rozhodol, že v prípade oboch sťažovateľov došlo k porušeniu čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru. Súd uviedol, že charakter obvinení vznesených proti sťažovateľom za disciplinárne priestupky vo väznici naplnili pojem trestného obvinenia v zmysle čl. 6 Dohovoru, ktorý je tak na danú oblasť aplikovateľný. Z tohto prípadu vyplýva záver, že ak sa dotknutá osoba v nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, nemôže to odôvodňovať odňatie jej práva na právnu pomoc. Európsky súd pre ľudské práva uznal špecifickosť väzenského prostredia, avšak zdôraznil, že väzni nesmú byť pozbavení ochrany poskytovanej Článkom 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Právo na právnu pomoc v disciplinárnom konaní má zaručené každý, vrátane bývalého generálneho prokurátora, či sudcu najvyššieho súdu, poslanca parlamentu, ktorí toto svoje priznané právo, samozrejme, využívajú. Ťažko si predstaviť osobu, ktorá je viac odkázaná na právnu pomoc než odsúdený, ktorý nemá prístup k právnym predpisom, internetu atď. Je zjavné, že štát musí umožniť odsúdeným realizovať právo na právnu pomoc aj v disciplinárnych konaniach, resp. im nebrániť vo využívaní tejto pomoci.

„Hlavný význam práva na právnu pomoc spočíva v tom, že orgány uvedené v čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (súdy, iné štátne orgány, orgány verejnej správy) majú zodpovedajúcu povinnosť nebrániť účastníkovi, aby v konaní pred nimi využíval právnu pomoc.“²⁶ Taktiež je vhodné rozhodnutia o uložení disciplinárnych trestov podriaďiť súdnej kontrole tak, ako sú disciplinárne rozhodnutia policajtov, advokátov, vojakov, lekárov.

Záver

Podľa prieskumu Slovenskej advokátskej komory odpovedalo 72 % opýtaných advokátov, že nezákonné donútenie je zo strany orgánov činných v trestnom konaní súčasťou praxe.²⁷ Aké percento prípadov odsúdených je nezákonne uznaných za vinných z disciplinárneho previnenia? Nazdávame sa, že takýto prieskum nie je zrealizovateľný, ale je daná elegantná možnosť eliminácie prípadných nezákonností v týchto konaniach a rozhodnutiach novelou § 97n ods. 1 zákona o výkone trestu odňatia slobody, kde by sa explicitne uviedla možnosť súdneho prieskumu týchto rozhodnutí.

Ústavný súd SR²⁸ už v minulosti ako protiústavný vyhodnotil § 83 ods. 1 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, podľa ktorého boli súdom preskúmateľné len také rozhodnutia o priestupkoch, v ktorých bola uložená pokuta vyššia ako 2000 Sk alebo zákaz činnosti na čas dlhší ako šesť mesiacov, alebo prepadnutie či zhabanie vecí, ktorej hodnota presahuje 2 000 Sk.

Za pozornosť nepochybne stojí aj judikatúra českého ústavného súdu, podľa ktorého paušálne vylúčenie súdneho prieskumu disciplinárnych rozhodnutí odsúdených osôb je v rozpore s právom na spravodlivý proces podľa čl. 36 ods. 1, ods. 2 Listiny, ako aj nemožnosť súdneho prieskumu pri uložení disciplinárneho trestu pokuty, čo je v rozpore s právom vlastníť majetok podľa čl. 11 ods. 1 Listiny.²⁹ Ústavný súd ČR pritom vychádzal aj tzv. Engelsových kritérií a jednoznačne konštatoval, že niektoré

pozdějších predpisů, a některé další zákony, v rozsahu, v jakém se vztahuje na vyluku soudního přezkumu ukládání kázeňského trestu pokuty podle § 46 odst. 3 písm. d) tohoto zákona.“ (rozhodnutie ÚS ČR, sp. zn. Pl. ÚS 112/20).

30 Engelsove kritéria v zmysle rozhodnutia ESĽP Engel a ostatní proti Holandsku, sťažnosť č. 5100/71 sú kvalifikácia deliktu podľa vnútroštátneho práva, povaha obvinenia, druh sankcie.

K zásadne ne bis in idem v prípade disciplinárneho a trestného stíhania pozri napr.: KOVÁČ, M. *Prečo disciplinárne a trestné stíhanie prokurátora alebo sudcu pre ten istý skutok nie je porušením zásady ne bis in idem?*

In: Bulletin slovenskej advokácie 1-2/2022. s. 28 – 34.

31 „Přezkum stěžovatelem napadených usnesení mandátového a imunitního výboru a Sněmovny není v obecné rovině v rozporu ani s ústavním principem dělby moci, jehož projevem je v demokratických právních státech s koncentrovaným ústavním soudnictvím mimo jiné to, že Ústavní soud poskytuje ochranu základním právům a svobodám před potenciálně protiústavními akty zákonodárné a výkonné moci. Takového zásahu se přitom může dopustit i komora Parlamentu, která sankcionuje svého člena za disciplinární delikt.“ (rozhodnutie ÚS ČR, sp. zn. Pl. ÚS 28/21).

32 Ústav na výkon trestu odňatia slobody Bratislava napríklad bez meritórneho vybavenia odložil sťažnosť odsúdeného na šikanózne postupy príslušníka Zboru väzenskej a justičnej stráže voči nemu z dôvodu, že túto sťažnosť podal odsúdený, pričom bol pri jej podaní zastúpený svojím advokátom a to na základe riadneho splnomocnenia. Ústav pritom obštrukčne argumentoval ust. § 65da ods. 1 zák. č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže, podľa ktorého „Obvinený alebo odsúdený má právo podať sťažnosť podľa tohto zákona.“, ignorujúc tak čl. 47 ods. 2 Ústavy SR ako aj zmysel a poslanie advokácie podľa § 1 zák. č. 586/2003 Z. z. o advokácii. Podľa vyjadrenia ústavu za sťažovateľa nemôže podávať sťažnosť žiadna iná osoba, i keď bolo zjavné, že sa tak

nestalo a sťažnosť podal priamo odsúdený, len v zastúpení advokátom, ktorý však konal v jeho mene. (Sťažnosť odsúdeného na postupu príslušníka ZVJS podľa § 65ds a nasl. zák. č. 4/2001 Z. z. – oznámenie, zo dňa 21. 4. 2022. ÚVTOS Bratislava, č. ÚVVaÚVTOS-01289/13-BA-2022.)

33 Ľorko, J. Výskum – Reflexie odborníkov z oblasti väzenia o sankčnej politike. In *Hodnotenie implementácie a budúceho vývoja sankčného mechanizmu po 10 rokoch účinnosti trestných kódexov v Slovenskej republike*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2020, s. 70, 71.

34 Rozhodnutie EŠLP Maslák proti Slovensku, č. 38321/17.

35 Rozhodnutie EŠLP Campbell a Fell proti Spojenému k

z disciplinárnych trestov majú charakter trestného obvinenia.³⁰ Ak sa v disciplinárnom konaní proti poslancovi parlamentu môže parlament potenciálne dopustiť protiústavného aktu,³¹ tým skôr sa ho môže dopustiť aj ústav na výkon trestu odňatia slobody v disciplinárnom konaní proti odsúdenému. Samozrejme neprekvapí, že aj disciplinárne obvinený poslanec parlamentu bol počas tohto konania pred mandátovým a imunitným výborom Poslaneckej snemovne kvalifikovane zastúpený advokátom a mohol tak využiť právo na právnu pomoc, na rozdiel od odsúdených osôb v Slovenskej republike.

Zároveň sa javí ako nevyhnutné, aby bolo právo na právnu pomoc v disciplinárnom konaní odsúdeného zo strany ústavu na výkon trestu odňatia slobody vždy rešpektované, ideálne aby sa opäť prijala úprava disciplinárneho konania v režime Správneho poriadku. „Vynaliezavosť“ ústavov na výkon trestu odňatia slobody v porušovaní práva odsúdených na prístup k právnej pomoci, zdá sa, nemá medze.³² Znepokojujúco pôsobia výsledky výskumu medzi príslušníkmi Zboru väzenskej a justičnej stráže (pedagógovia a vedúci oddelení výkonu trestu a výkonu väzby), ktorí okrem iného vo svojich návrhoch uviedli, že by radi odňali odsúdeným možnosť využívať zákon o sťažnostiach či zákon o slobodnom prístupe k informáciám. Niektoré návrhy hovoria samé za seba:

„Obnoviť trest smrti!!!, Disciplinárne tresty by mali byť prísnejšie a pedagóg by mal mať väčšiu disciplinárnu právomoc, Obmedziť obvinených a odsúdených v možnostiach žiadať info podľa infozákona a v možnostiach podľa zákona o sťažnostiach, Vyňať odsúdené osoby z infozákona a zákona o sťažnostiach.“³³

Ak totiž môže mať právo na právnu pomoc v disciplinárnom konaní bývalý generálny prokurátor, predseda senátu Najvyššieho súdu SR, poslanec parlamentu, či svedok v trestnom konaní, nie je žiaden racionálny dôvod toto právo odopierať odsúdenému.

Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí Maslák proti Slovensku³⁴ zdôraznil potrebu možnosti súdneho prieskumu rozhodnutí väznic o právach odsúdených a napríklad konštatoval, že „Pojmy zákonnosť a právny štát v demokratickej spoločnosti vyžadujú aj to, aby opatrenia, ktoré sa dotýkajú základných ľudských práv, podliehali určitej forme kontradiktórnemu konaniu pred nezávislým orgánom, ktorý je príslušný preskúmať dôvody rozhodnutia a relevantné dôkazy, v prípade potreby s primeranými procesnými obmedzeniami. Pokiaľ obmedzenia, ktoré sú neodmysliteľnou súčasťou konkrétneho väzenského režimu, patria do sféry osobných práv, a teda majú občiansky charakter, spadajú *ratione materiae* do pôsobnosti článku 6 ods. 1 Dohovoru, ktorý okrem iného zaručuje právo na prístup k súdu.“

Napokon, ako uviedol Európsky súd pre ľudské práva, aj v prípade určitých rozdielov v trestnom a disciplinárnom práve sa spravodlivosť nemôže zastaviť pri bránach väznice a väzni nemôžu byť zbavení ochrany čl. 6 Dohovoru.³⁵ ■

RESUMÉ

Právo odsúdeného na právnu pomoc v disciplinárnom konaní

Cieľom príspevku je širšia analýza súčasného právneho stavu problematiky práva na právnu pomoc odsúdenej osoby v ústave na výkon trestu odňatia slobody v disciplinárnom konaní. Zásadná pozornosť pri spracovaní témy bola venovaná aktuálnej i minulej judikatúre predovšetkým najvyššieho súdu a ústavného súdu. Výsledkom spracovania zvolenej témy je záver, keďže podľa ustálenej judikatúry súdov, rozhodnutí generálneho prokurátora i samotných ústavov na výkon trestu odňatia slobody odsúdené osoby nemajú právo na právnu pomoc v disciplinárnom konaní a to v rozpore s jeho existenciou v samotnej Ústave SR. Autor hodnotí ako ústavne neudržateľný problematický stav *de lege lata*, keď okrem nemožnosti právnej pomoci odsúdeným v disciplinárnych konaniach sú tieto rozhodnutia o disciplinárnych previneniach

nepreskúmateľné v rámci správneho súdnictva a de lege ferenda navrhuje návrat k pôvodnej právnej úprave, kedy tieto rozhodnutia ,do roku 2014, preskúmavali správne súdy a na disciplinárne konanie sa aplikoval Správny poriadok, ktorý obsahuje dostatočnú úpravu zastúpenia.

SUMMARY

The Right of Convicts to Legal Services in Disciplinary Proceedings

The article aims to analyse in a greater detail the right of convicts serving their prison sentences to legal services in disciplinary proceedings. The author gives particular consideration to the existing and past case law mainly of the Supreme Court and the Constitutional Court. In his opinion, the fact that according to the settled case law, decisions made by the Prosecutor General and by prisons convicts do not have the right to legal services in disciplinary proceedings, is in conflict with its existence in the Slovak Constitution itself. The author considers the problematic de lege lata situation to be constitutionally unsustainable, when, in addition to the impossibility of convicts to have access to legal services in disciplinary proceedings, these decisions on disciplinary offences cannot be subject to judicial review within the administrative judiciary system; the author therefore de lege ferenda proposes to go back to the original legislation when these decisions (until 2014) were reviewed by administrative courts and the Administrative Procedure Code, which sufficiently governs and regulates representation by a counsel, was applied to such disciplinary proceedings.

ZUSAMMENFASSUNG

Das Recht des Verurteilten auf Rechtsbeistand im Disziplinarverfahren

Das Ziel des Beitrages ist, eine umfangreichere Analyse des derzeitigen Rechtszustandes um die Problematik des Rechtes des Verurteilten auf den Rechtsbeistand während des Vollzugs der Freiheitsstrafe in einer Justizanstalt in einem Disziplinarverfahren, anzubieten. Prinzipielle Aufmerksamkeit bei der Bearbeitung dieses Themas wurde besonders der aktuellen sowie der früheren Judikatur, insbesondere der des Obersten Gerichtes und des Verfassungsgerichtes, gewidmet. Das Ergebnis des ausgewählten bearbeiteten Themas ist die Schlussfolgerung, dass nach der ständigen Rechtsprechung der Gerichte, der Entscheidungen des Generalstaatsanwaltes sowie der Justizanstalten selbst die verurteilten Personen in einem Disziplinarverfahren kein Recht auf die Rechtshilfe haben, was zuwider dessen Existenz in der Verfassung der Slowakischen Republik selbst ist. Der Autor bewertet als verfassungsrechtlich unhaltbar den problematischen Zustand de lege lata, weil darüber hinaus, dass für die Verurteilten in einem Disziplinarverfahren die Rechtshilfe nicht möglich ist, sind die Entscheidungen zu den disziplinarischen Verstößen im Rahmen der Verwaltungsjurisdiktion nicht überprüfbar; er schlägt de lege ferenda die Rückkehr zur ursprünglichen Rechtsregelung vor, wann diese Entscheidungen bis 2014 durch Verwaltungsgerichte geprüft worden sind und an die Disziplinarverfahren die Verwaltungsordnung, in der die Regelung der Vertretung zulänglich enthalten ist, angewendet wurde.

Z ROZHODNUTÍ NAJvyššieho súdu SR

Porušenie práva na spravodlivý súdny proces nedostatočným odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu

Ak sa odvolací súd stotožní s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré nemá náležitosti odôvodnenia rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP a uvedený nedostatok sám neodstráni, jeho rozhodnutie je nepreskúmateľné a takýmto arbitrárnym rozhodnutím znemožňuje strane sporu, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva, pretože jej upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov, a tým porušuje jej právo na spravodlivý súdny proces.

Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 30. júna 2022
sp. zn. 7Cdo/67/2020

Dotknuté ustanovenia:

- § 220 ods. 2, § 387 ods. 2, § 387 ods. 3, § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z. z.

Okresný súd rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Krajský súd na odvolanie žalobkyne rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné na posúdenie veci, vykonal a správne vyhodnotil dokazovanie a dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil a na ktoré v zmysle § 387 ods. 2 CSP poukázal.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, v ktorom namietala nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod [§ 420 písm. f) CSP]¹ zároveň aj dôvodné.

Z odôvodnenia

Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné

1 Podľa § 420 písm. f) CSP: *Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.*

2 Napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko.

konanie súdu spojené zo zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae.

Ustálená judikatúra ESLP uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentmi vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody na prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov. Nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces.²

Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07). Súd by mal byť vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís došiel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

V odôvodnení rozhodnutia sa odvolací súd musí vypořadovať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

Ustanovenie § 387 ods. 2 CSP³ síce umožňuje odvolaciemu súde, aby sa v potvrdzujúcom rozsudku, ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie doplnil ďalšie dôvody. Aj v takom prípade je však v zmysle § 387 ods. 3 veta druhá CSP⁴ povinný vypořadovať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Podobne judikatúra ESLP trvá na tom, že ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď súdu práve na tento argument.⁵

Ak sa odvolací súd stotožní s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré nemá náležitosti odôvodnenia rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP⁶ a uvedený nedostatok sám neodstráni, jeho rozhodnutie je nepreskúmateľné a takýmto arbitrárnym rozhodnutím znemožňuje strane sporu, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva, pretože jej upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov, a tým porušuje jej právo na spravodlivý súdny proces.

Dovolací súd po preskúmaní obsahu spisu konštatoval, že odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia obmedzil iba na stručné stotožnenie sa s rozhodnutím súdu prvej inštancie a na všeobecnú úvahu, bez toho, aby sa akýmkoľvek spôsobom zaoberal konkrétnymi a jednoznačnými námietkami žalobkyne uvedenými v odvolaní, ktoré boli pre rozhodnutie podstatné a právne významné.

Na základe vyššie uvedeného dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: **JUDr. Zuzana Fabianová, Ph.D.**
advokátka

3 Podľa § 387 ods. 2 CSP:

Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

4 Podľa § 387 ods. 3 CSP:

Odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vypořadovať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

5 Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998.

6 Podľa § 220 ods. 2 CSP:

V odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Z ROZHODNUTÍ EURÓPSKEHO SÚDU PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

Sarkazmus v súdnej sieni a sloboda prejavu advokáta

1 1. Každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice. Tento článok nebráni štátom, aby vyžadovali udeľovanie povolení rozhlasovým, televíznym alebo filmovým spoločnostiam.

2. Výkon týchto slobôd, pretože zahŕňa povinnosti aj zodpovednosť, môže podliehať takým formalitám, podmienkam, obmedzeniam alebo sankciám, ktoré stanovuje zákon, a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, územnej celistvosti alebo verejnej bezpečnosti, na predchádzanie nepokojom alebo zločinnosti, ochranu zdravia alebo morálky, ochranu povesti alebo práv iných, zabránenia úniku dôverných informácií alebo zachovania autority a nestrannosti súdnej moci.

Advokáti ako nezávislí odborníci zohrávajú kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní dôvery verejnosti k súdom. Osobitná úloha advokátov pri výkone spravodlivosti so sebou nesie množstvo povinností; vrátane požiadavky na diskrétnosť, čestnosť a dôstojné profesionálne správanie. Táto požiadavka však nesmie ísť na úkor oprávnenia a povinnosti advokátov účinne brániť záujmy svojich klientov. Advokát v súdnej sieni pri obhajobe klienta požíva právo na slobodu prejavu v zmysle čl. 10 Dohovoru, pričom súd musí zo strany advokáta zniesť aj určitú mieru kritiky voči postupu súdu. Použitie sarkastických a uštipačných poznámok advokáta v tomto kontexte nie je automaticky dôvodom obmedzenia slobody prejavu advokáta.

Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Simić proti Bosne a Hercegovine zo dňa 17. mája 2022, týkajúci sa sťažnosti č. 39764/20

Dotknuté ustanovenie:

- Článok 10 Dohovoru (Sloboda prejavu)¹

Skutkové okolnosti

Pán Simić, advokát a štátny príslušník Bosny a Hercegoviny, zastupoval svojho klienta v občianskom súdnom konaní o náhradu škody. Počas odvolacieho konania povedal vtip o profesovi, ktorý chcel od študentov počuť nielen počet, ale aj mená obetí bombardovania Hirošimy. K profesovmu správaniu prirovnal pán Simić spôsob, akým v konaní postupoval druhoinštančný súd. Súd tretej inštancie považoval tieto výroky advokáta vyslovené v súdnom konaní za urážlivé a uložil sťažovateľovi pokutu za pohrdanie súdom vo výške približne 510 eur. Pán Simić musel po neúspešnom odvolaní pokutu zaplatiť. Po potvrdení rozhodnutia ústavným súdom podal sťažnosť na Európsky súd pre ľudské práva (ďalej „ESLP“) pre porušenie svojho práva na slobodu prejavu zaručenú v článku 10 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej „Dohovor“).

Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva

Strany sa v prípade zhodli v tom, že sťažovateľov trest za pohrdanie súdom predstavoval zásah do jeho práva na slobodu prejavu, že tento zásah bol stanovený zákonom a taktiež sledoval legitímny cieľ zachovania autority súdnictva. Bolo potrebné posúdiť kritérium nevyhnutnosti zásahu do výkonu slobody prejavu.

Vnútroštátny súd, ktorý pokutu uložil, svoje rozhodnutie oprel o rozsudok ESĽP vo veci Žugić proti Chorvátsku. V tomto prípade sťažovateľ s právnickým vzdelaním sa v odvolaní vyjadril, že súd na hlavnom pojednávaní komunikoval s účastníkmi nesprávnym spôsobom a že sa sudkyňa správala nekompetentne a neznalo veci. Aj v tomto prípade bola sťažovateľovi uložená pokuta za pohrdanie súdom. ESĽP v tomto prípade porušenie článku 10 Dohovoru nekonštatoval, keďže vo svetle okolností vyhodnotil, že zámerom pána Žugića bolo uraziť osobu sudkyne. Prípado pána Simića však ESĽP vyhodnotil odlišne.

Všeobecné princípy na posúdenie nevyhnutnosti zásahu do výkonu slobody prejavu v tomto konkrétnom kontexte boli formulované vo veci *Radobuljac proti Chorvátsku*. ESĽP stanovil podmienky pre hodnotenie komentárov a výrokov vyslovených v súdnych konaniach nasledovne: „Predovšetkým sa Súd musí pozrieť na sporný zásah vo svetle všetkých súvislostí, vrátane obsahu poznámok vznesených proti sťažovateľovi a kontextu, v ktorom boli urobené. Najmä musí určiť, či bol predmetný zásah „primeraný sledovaným legitímnym cieľom“ a či dôvody uvedené vnútroštátnymi orgánmi v odôvodnení sú „relevantné a dostatočné“. Súd sa pritom musí ubezpečiť, či vnútroštátne orgány uplatňovali normy, ktoré boli v súlade so zásadami obsiahnutými v článku 10, a navyše, či svoje rozhodnutia založili na prijateľnom posúdení relevantných skutočností.“²

V prípade pána Simića ESĽP poukázal na to, že kritické poznámky, ktoré vnútroštátne súdy považovali za urážlivé, zazneli zo strany sťažovateľa v rámci súdneho konania. Inými slovami, boli urobené na fóre, kde sa prirodzene očakáva, že práva klienta budú rázne obhajované, na rozdiel od kritiky vznesenej voči sudcovi na inom fóre, napríklad v médiách.³ Široká verejnosť sa teda o nich nedozvedela. Domáce súdy však neprikladali tomuto kontextu dostatočnú váhu.

Na rozdiel od názoru vlády, podľa ESĽP sa vyjadrenia sťažovateľa nemohli interpretovať ako bezdôvodné osobné útoky s jediným úmyslom uraziť súd alebo sudcu. Jeho pripomienky totiž smerovali k spôsobu, akým súd druhého stupňa aplikoval pravidlá dokazovania v prípade jeho klienta. Aj keď je pravda, že tón napadnutých poznámok bol uštipačný alebo dokonca sarkastický, použitie takéhoto tónu v poznámkach o sudcoch sa už v predchádzajúcich prípadoch považovalo za zlučiteľné s článkom 10 Dohovoru.⁴

Advokáti zastávajú kľúčovú úlohu pri výkone spravodlivosti a budovaní dôvery v justíciu, čomu musí zodpovedať aj ich správanie a vystupovanie. Avšak, požiadavka dôstojného a čestného profesionálneho správania nemôže ísť na úkor oprávnenia a povinnosti advokátov účinne brániť záujmy svojich klientov. Preto ESĽP dospel k záveru, že argumenty uvádzané vnútroštátnymi súdmi na odôvodnenie zásahu do sťažovateľovho práva na slobodu prejavu neboli „relevantné a dostatočné“ a na základe toho ani nemožno povedať, že vnútroštátne súdy aplikovali štandardy, ktoré boli „v súlade so zásadami obsiahnutými v článku 10“ Dohovoru, resp. „nezaložili svoje rozhodnutia na prijateľnom posúdení relevantných skutočností“. ESĽP v závere konštatoval, že zásah do sťažovateľovho práva na slobodu prejavu nebol „nevyhnutný v demokratickej spoločnosti“ a preto došlo k porušeniu čl. 10 Dohovoru.

Rozhodnutie je redakčne krátené a upravované.

Rozhodnutie spracovala: **Mgr. Lucia Strečanská**
Odbor medzinárodných vzťahov SAK

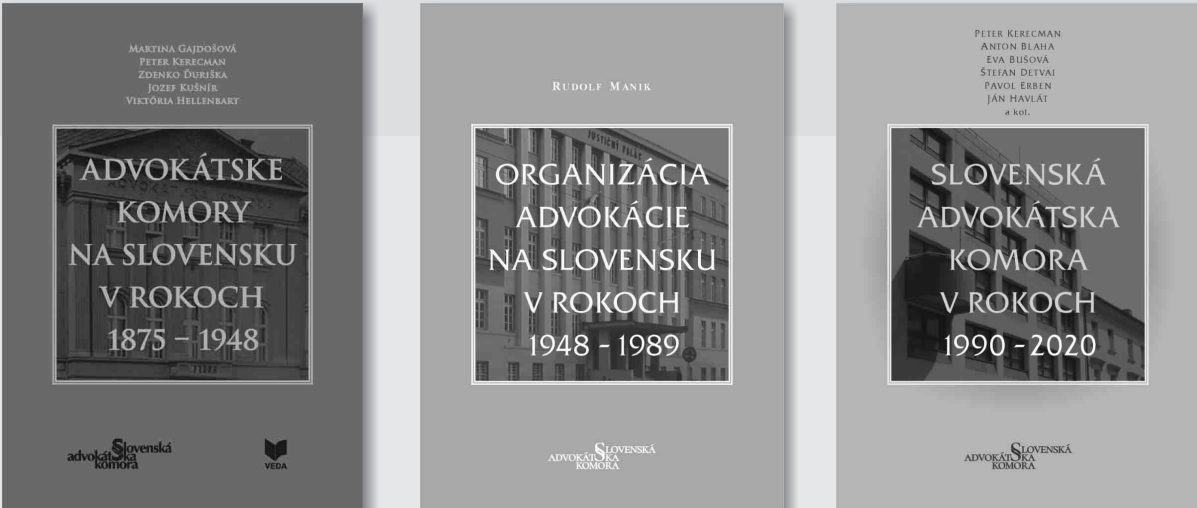
2 Rozsudok vo veci *Radobuljac* proti Chorvátsku zo dňa 28. júna 2016, týkajúci sa sťažnosti č. 51000/11, § 57

3 Pozri rozsudok vo veci *Morice* proti Francúzsku zo dňa 23. apríla 2015, sťažnosť č. 29369/10, § 137: „Pokiaľ ide „správanie sa v súdnej sieni“, keďže sloboda prejavu advokáta môže vyvolať otázky s ohľadom na právo jeho klienta na spravodlivý proces, zásada férovosti svedčí v prospech slobodnej, ba dokonca ráznej výmeny argumentov medzi stranami. Advokáti majú povinnosť „horlivo hájiť záujmy svojich klientov“, čo znamená, že sa niekedy musia rozhodnúť, či je v prospech veci namietať alebo sa sťažovať na konanie súdu.“

4 Pozri rozsudok vo veci *Gouveia Gomes Fernandes a Freitas e Costa* proti Portugalsku zo dňa 29. marca 2011, č. 1529/08, §§ 48 – 51, podobne aj *Morice* proti Francúzsku zo dňa 23. apríla 2015, sťažnosť č. 29369/10, § 139: „Za okolností prípadu *Gouveia Gomes Fernandes a Freitas e Costa* proti Portugalsku sa použitie tónu, ktorý síce nebol urážlivý, ale uštipačný, či dokonca sarkastický, v poznámkach namierených na sudcov považovalo za zlučiteľné s článkom 10. Súd posudzuje poznámky v ich širšom kontexte, najmä s cieľom zistiť, či ich možno považovať za zavádzajúce alebo za bezdôvodný osobný útok a uistiť sa, že použité výrazy mali dostatočne úzku súvislosť s okolnosťami prípadu.“

Tri zväzky o histórii advokátskych komôr

Slovenská advokátska komora vydala reprezentatívnu sériu troch publikácií v pevnej väzbe, ktoré mapujú históriu advokácie na území Slovenska. Ide o prvé komplexné spracovanie tejto témy u nás doplnené množstvom fotografií, faksimilií a prehľadných tabuliek. Súčasťou je aj biografický slovník osobností advokácie.

24,- vrátane DPH

20,- vrátane DPH

25,- vrátane DPH

Všetky tri publikácie spolu ako balík za zvýhodnenú cenu!

59,- vrátane DPH

Záujemcovia o kúpu kontaktujte: PhDr. Ondrišová 02 204 227 28 ondrisova@sak.sk Darina Stračinová 02 204 227 26 stracinova@sak.sk

208 |

ADVOKÁTSKE KOMORY NA SLOVENSKU V ROKOCH 1875 - 1948

2. KAPITOLA - ADVOKÁTSKE KOMORY NA ČEZÍM SLOVENSKU 1875 - 1921

| 209

Smereň Mikuláš, prvý predseda Advokátskej komory v Bratislave (1875-1880). Vpravo: Vojtek, Slovenská advokátska komora, Bratislava, koniec 19. storočia.

Bratislavská advokátska komora vznikla v Bratislave 17. júna 1875 na základe rozhodnutia Slovenskej vlády. Prvým predsedom bol Smereň Mikuláš.

možno usudzovať, že Arzén Ammann vykonával funkciu profesora až do roku 1887. Arzén Ammann bol prítomným účastníkom pôsobení ako členom, avšak nikdy nebol zvolený do výboru komory ani jej zástupcom. IV. soňaj ako prvý nástupca mešt, člen verejnoprávneho výboru Zvolenskej župy a člen mestského zastupiteľstva. Bol tiež členom v Bratislavskom spoločenstve. Zjednotenie H. rokov zastával funkciu le- janniska Jan Červený z Bratislavského (1880 - 1885). Dve desaťročia v komore pôsobil aj Dalibor Turzo z Bratislavského, pokračovníkom bol od vzniku komory v roku 1875 až do smrti v roku 1885. Následne v rokoch 1903 - 1938 vo funkcii pokračovali pracovníci Jánov Ján, Traj- zov z Bratislavského, Ober a syn z rodu Turzovcov boli prítomnými účastníkmi zjednotenia a predchádzajúceho zjednotenia.

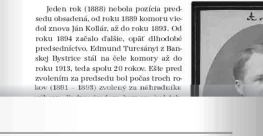

Jedným z účastníkov zjednotenia bol Ján Kollár, ktorý bol predsedom komory v rokoch 1893. Od roku 1894 zaslal listy, v ktorých sa vyhlásil za predsedníctva. Edmond Turcsányi z Bratislavského stál na čele komory až do roku 1913, nakoľko zomrel pred zvolením za predsedu na počesť zrod- nov (1891 - 1913), zvolený za nasledníka.

Slovenská advokátska komora (1990-2000). Vpravo: JUDr. Jozef Batzá, predseda komory v rokoch 1990-1993.

Prvým predsedom komory bol JUDr. Jozef Batzá, ktorý bol zvolený na funkciu predsedu komory v Bratislave 17. júna 1990. Batzá bol prvým predsedom komory, ktorý bol zároveň predsedom Slovenskej advokátskej komory. Jeho funkcia bola zastupovaná JUDr. Jánom Červeným, JUDr. Jánom Trajzom, JUDr. Jánom Oberom a JUDr. Jánom Turzom. Komora mala v rokoch 1990-1993 12 členov, ktorí boli zvolení na funkciu predsedu komory. Komora mala v rokoch 1990-1993 12 členov, ktorí boli zvolení na funkciu predsedu komory.

JUDr. Jozef Batzá, predseda komory v rokoch 1990-1993. Vpravo: JUDr. Ján Červený, predseda komory v rokoch 1993-1998.

JUDr. Ján Červený bol zvolený na funkciu predsedu komory v Bratislave 17. júna 1993. Červený bol prvým predsedom komory, ktorý bol zároveň predsedom Slovenskej advokátskej komory. Jeho funkcia bola zastupovaná JUDr. Jánom Trajzom, JUDr. Jánom Oberom a JUDr. Jánom Turzom.

JUDr. Ján Červený bol zvolený na funkciu predsedu komory v Bratislave 17. júna 1993. Červený bol prvým predsedom komory, ktorý bol zároveň predsedom Slovenskej advokátskej komory. Jeho funkcia bola zastupovaná JUDr. Jánom Trajzom, JUDr. Jánom Oberom a JUDr. Jánom Turzom.

VEL. KAPITOLA | VÝBER BIOGRAFII VOLENÝCH FUNKCIONÁROV SAK (1990 - 2000)

V júni 1991 po prihlásení z 129199. Za akom- mentárnych podmienok sa minister spravodlivosti SR vymenoval za člena Dočasného výboru komerčných právnikov SR a zároveň podieľal na tvorbe internej metodologickej príručky KKEJ. Počas prvého zjazdu výboru SR sa zúčastnil na zasadnutí výboru SR a zároveň podieľal na tvorbe internej metodologickej príručky KKEJ. Počas prvého zjazdu výboru SR sa zúčastnil na zasadnutí výboru SR a zároveň podieľal na tvorbe internej metodologickej príručky KKEJ.

JUDr. Ján Červený bol zvolený na funkciu predsedu komory v Bratislave 17. júna 1993. Červený bol prvým predsedom komory, ktorý bol zároveň predsedom Slovenskej advokátskej komory. Jeho funkcia bola zastupovaná JUDr. Jánom Trajzom, JUDr. Jánom Oberom a JUDr. Jánom Turzom.

Správy a udalosti

Predstavitelia SAK u ministra spravodlivosti

Zástupcovia SAK boli dňa 11. októbra na pracovnej návšteve u ministra spravodlivosti Viliama Karasa. Predseda SAK Martin Puchalla, podpredsedníčky Magdaléna Hromcová a Alexandra Čižmáriková, a podpredseda Ondrej Laciak osobne tlmočili ministrovi postoj SAK k implementácii súdnej mapy. Komora podporuje ministrom navrhnutý odklad účinnosti zmien v sídlach a obvodoch súdov na 1. júna 2023. Ide podľa Predsedníctva SAK o jediné možné riešenie, ako zabrániť kolapsu súdov. „Veríme, že tento časový priestor sa využije nielen na poctivú organizačnú prípravu zmien, ale aj na riadny odborný dialóg o ďalších problematických otázkach reformy,“ povedal predseda SAK Martin Puchalla. Predstavitelia SAK zároveň vyslovili novému ministrovi podporu v jeho zámere viesť so všetkými zložkami justície otvorený dialóg založený na vzájomnej dôvere.

Stretnutie s predstaviteľmi Slovenskej komory exekútorov

Predseda SAK Martin Puchalla, podpredsedníčky Alexandra Čižmáriková a Magdaléna Hromcová, a podpredseda SAK Ondrej Laciak prijali na pôde Slovenskej advokátskej komory predstaviteľov Slovenskej komory exekútorov (SKE) – prezidenta Miroslava Pallera a viceprezidenta Branislava Pliška.

Diskutovali o aktuálnych témach vymožitelnosti práva. „Justícia ako celok bude fungovať len vtedy, keď si všetky jej zložky riadne plnia svoje nezastupiteľné povinnosti. Takouto nenahraditeľnou zložkou je samozrejme aj činnosť kolegyň a kolegov exekútorov, bez ktorých by nebolo možné hovoriť o vymožitelnosti práva. Ďakujem vedeniu SKE za užitočnú diskusiu o aktuálnych témach a teším sa na pokračovanie v našej partnerskej spolupráci,“ povedal predseda Martin Puchalla.

Spoločný obed s emeritnými predsedami SAK

Novozvolený predseda SAK Martin Puchalla sa ujal svojej funkcie a postupne organizoval stretnutia so všetkými hlavnými partnermi komory v rámci justície. Prvé pozvanie na stretnutie však adresoval svojim predchodcom, emeritným predsedom SAK. „Každý predseda prináša do života komory vlastné témy a vlastný štýl riadenia, aj ja chcem niektoré veci robiť inak. Spoločným stretnutím s mojimi predchodcami chcem ale vyslať jasný signál o nemennosti poslania komory a trvalých hodnôt advokácie. Personálne obsadenie sa v SAK pravidelne mení, no základné hodnoty advokácie a práva ostávajú. Ďakujem mojim vzácnym kolegom za ich službu pre advokáciu a povzbudivé slová do budúcnosti,“ povedal predseda SAK Martin Puchalla.

Predseda SAK na slávnostnom zhromaždení Slovenskej komory audítorov

Slovenská komora audítorov (SKAU) v tomto roku oslavuje 30. výročie svojho založenia. Predseda SAK Martin Puchalla prijal pozvanie na slávnostné Zhromaždenie Slovenskej komory audítorov. Jej hlavným poslaním ako zákonom zriadennej stavovskej komory je zastupovať a chrániť oprávnené záujmy svojich členov a asistentov štatutárneho audítora. Komora je tiež garantom kontinuálneho vzdelávania a kontroly kvality práce svojich členov. SKAU aktívne diskutuje s ostatnými profesijnými organizáciami, ktoré ovplyvňujú ekonomické dianie na Slovensku. Predseda SAK Martin Puchalla kolegyňiam a kolegom audítorom zablahoželal k 30 rokom fungovania ich komory. V mene advokátskeho stavu zažehal SKAU veľa úspechov pri zvyšovaní dôveryhodnosti podnikateľského prostredia prostredníctvom profesionálneho výkonu štatutárneho auditu a vysokej odbornej úrovne jej členov. Vo svojom príhovore vyzval na vzájomnú spoluprácu pri presadzovaní hodnôt právneho štátu a predvídateľnej regulácie podnikateľského a právneho prostredia.

Na fotografii s prezidentom SKAU Milanom Mozolákom.
Foto archív SKAU

Nezákonný postup pri prehliadke advokátskej kancelárie

Slovenská advokátska komora zaznamenala v októbri ďalší prípad podozrenia z vážneho ohrozenia práv klientov na dôvernú komunikáciu s advokátom. Došlo k nemu pri policajnej prehliadke priestorov advokátskej kancelárie v okrese Bratislava II. Polícia zaistila elektroniku a ďalšie nosiče s údajmi množstva klientov, ktorí nemajú nič spoločné s prešetrovanou trestnou vecou. K obdobnému ohrozeniu práv došlo len nedávno pri prehliadke inej kancelárie v Bratislave. „Ide o znepokojivé trendy, ktoré svedčia o ohrozovaní elementárneho práva ľudí na možnosť dôverne komunikovať s advokátmi. Takúto prax je potrebné zastaviť,“ reagoval predseda SAK Martin Puchalla. „Slovenská advokátska komora plne rešpektuje právomoci orgánov vyšetrovať trestnú činnosť aj z radov advokátov. Je v našom záujme, aby dochádzalo k potrebnej očiste. V demokratickej krajine však nemožno akceptovať, ak sa pri odhaľovaní trestnej činnosti používajú hrubé nezákonné praktiky, ktoré sú v priamom rozpore s judikatúrou Ústavného súdu SR.“ Na prehliadku advokátskej kancelárie v okrese Bratislava II bol podľa správnosti prizvaný ako nezúčastnená osoba zástupca SAK. Z informácií, ktoré komore poskytol však vyplýva, že ďalší postup Národnej kriminálnej agentúry už bol v príkrom rozpore s ústavnými požiadavkami. NAKA podľa jeho svedectva, napriek jeho dôrazným upozorneniam, zaistila nosiče a elektroniku bez toho, aby ich na mieste akokoľvek selektovala – to znamená, že s najväčšou pravdepodobnosťou došlo k zaisteniu aj údajov bežných klientov, ktorí s prešetrovanou vecou nemajú nič spoločné. Na mieste sa navyše nenachádzal ani znalec z odboru elektrotechniky, ktorý by mohol dohliadať na riadny výkon prehliadky, v zmysle príkazu na prehliadku sa na nej zúčastniť mal. V súvislosti s opakovanými ohrozeniami práva na dôvernú komunikáciu s advokátmi a postupov polície sme presvedčení o tom, že ide o oblasť, ktorú je potrebné jasne vyriešiť zákonnou úpravou. Judikatúru Ústavného súdu SR totiž orgány činné v trestnom konaní zjavne nerešpektujú.

Vyšetrovateľské dni 2022 v Poprade

Členka P SAK JUDr. Zuzana Čížová sa 12. októbra zúčastnila na konferencii *Vyšetrovateľské dni 2022*, ktorú organizoval Odbor kriminálnej polície Prezídia Policajného zboru v Poprade. Na podujatí venovanom problematike obzvlášť zraniteľných obetí trestných činov vystúpila s prednáškou *Advokát – opatrovník maloletých osôb v trestnom konaní*, ktorá zúčastnených zaujala a rozhodli sa ju prezentovať aj na internom webe prístupnom policajtom. Vyšetrovatelia PZ mali mnoho otázok týkajúcich sa problematiky z pohľadu advokátov. JUDr. Čížová sa v diskusii venovala vedeniu trestných konaní celkovo, a to aj z pohľadu advokáta ako splnomocnenca poškodeného, priblížila postavenie a pôsobnosť SAK aj v kontexte podnetov a dopytov vyšetrovateľov na postup týkajúci sa výkonu advokácie. Zúčastnení vyjadrili vzájomné presvedčenie, že je vhodné nadviazať užšiu spoluprácu na úrovni výmeny informácií a poznatkov.

Prednáška Nadácie slovenskej advokácie o prevencii rakoviny

Dňa 7. novembra 2022 sa z iniciatívy Nadácie slovenskej advokácie v spolupráci s alianciou NIE RAKOVINE uskutočnila prednáška pre advokátky, koncipientky a zamestnankyne Slovenskej advokátskej komory. Ťažkými témami účastníčky s ľahkosťou previedla herečka a moderátorka Bibiana Ondrejková, ktorá sa už roky angažuje v oblasti prevencii viacerých foriem rakoviny. Išlo o informácie vhodné pre ženy, ale aj mužov každého veku a účastníčky podujatie veľmi ocenili.

Foto Nadácia slovenskej advokácie

Zasadnutie členov Európskej justičnej siete

V dňoch 7. – 8. 11. 2022 sa JUDr. Ľudovít Mičinský, MCI Arb ako zástupca Slovenskej advokátskej komory zúčastnil spolu so zástupcami Ministerstva spravodlivosti SR, Centra právnej pomoci a Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže na zasadnutí kontaktných bodov a členov Európskej justičnej siete. Zasadnutie bolo venované poskytovaniu právnej pomoci podľa smernice 2003/8/EC. Jednou z tém zasadnutia bolo aj poskytovanie bezplatnej právnej pomoci zo strany advokátov. Na fotografii Hany Pavlovičovej (riaditeľky Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže) vpravo: JUDr. Ľudovít Mičinský, MCI Arb. –mch–

Zo zasadnutí Predsedníctva SAK

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory sa stretlo na rokovaní **10. októbra 2022 v Bratislave** a na dvojďňovom zasadnutí **3. – 4. novembra 2023 v Bratislave**.

Na októbrom rokaní P SAK boli – vzhľadom na zvolenie JUDr. Puchalla, PhD. za predsedu SAK a Mgr. Čižmárikovej za podpredsedníčku SAK – upravené **kompetencie členov Predsedníctva SAK** (podrobne na webovej stránke SAK) s tým, že **regionálnym zástupcom v Košickom kraji bude nateraz JUDr. Illeš**.

JUDr. Puchalla, PhD. informoval predsedníctvo komory ■ o stanovisku SAK **k ďalšiemu prípadu podozrenia zo zá- sahu do dôvernosti komunikácie** medzi advokátom a klientom; ■ o **ohradení sa komory proti poškodzovaniu dobrého mena Rozhodcovského súdu SAK** podvodnou stránkou *OverenaSpolocnost.sk*; ■ o **medzinárodnej vedeckej konferencii** organizovanej Ústavným súdom SR a Právnickou fakultou UPJŠ v Košiciach; ■ o **Bratislavskom právnickom fóre**; ■ o zasadnutí **odbornej platformy pre trestné právo**; ■ o **stretnutí s emeritnými predsedami komory** (k vybraným aktivitám viac na webovej stránke SAK).

V rámci **legislatívnych aktivít** členovia P SAK vzali na vedomie informácie o **návrhu právnej úpravy prehliadok advokátskych kancelárií**.

Členovia P SAK ■ vymenovali za **predseda pracovnej skupiny pre elektronizáciu výkonu advokácie** JUDr. Ing. Miroslava Chlupalu, PhD.; ■ schválili **uznesenie o povinnostiach advokáta v súvislosti s preukazom** (pozri Vestník č. 78); ■ vzali na vedomie **informáciu o odklade spustenia verzie 2 registra právnických osôb** do 31. 12. 2022.

Predsedníctvo SAK ■ schválilo **program zimného seminára advokátov 2. – 3. 12. 2022** v hoteli Patria na Štrbskom Plese; ■ vzalo na vedomie **informáciu o 2. Bratislavských advokátskych debatkách**; ■ prerokovalo **návrh rozpočtu komory na rok 2023**; ■ schválilo **výročnú správu o činnosti SAK od 1. 7. 2021 do 30. 6. 2022** (je uverejnená v privátnej sekcii na webovej stránke SAK); ■ schválilo **pravidlá spolupráce SAK s externými partnermi ponúkajúcimi benefity pre advokátov**; ■ vymenovalo **JUDr. Róberta Bockaniča** za člena komisie na ochranu spotrebiteľov právnych služieb; ■ vzalo na vedomie informácie zo zasadnutia komisie pre veci koncipientske a zo zasadnutia **odvolacej disciplinárnej komisie**; ■ súhlasilo s **organizovaním podujatia Nadácie slovenskej advokácie** v spolupráci s externým partnerom v oblasti prevencie onkologických ochorení.

Členovia P SAK vzali na vedomie informácie o **dianí na pôde CCBE, o hybridnom seminári pre ukrajinských advo-**

kátov a správy z podujatí so zahraničným prvkom. Súhlasili s organizáciou kurzu **HELP o kybernetickej kriminalite a elektronických dôkazoch** s úvodným seminárom na pôde komory v roku 2023.

Na novembrovom zasadnutí JUDr. Puchalla, PhD. informoval o ■ stanovisku komory **k návrhu na odklad účinnosti súdnej mapy**; ■ o **prijatí vedenia SAK u ministra spravodlivosti SR**; ■ o stanovisku SAK **k ďalšej prehliadke priestorov advokátskej kancelárie**; ■ o **šiestom zasadnutí trestno-právnej platformy**; ■ o účasti zástupkyne SAK na **Vyšetrovateľských dňoch 2022**; ■ o **rozšírení zákazu Rady EÚ** poskytovať niektoré služby ruským subjektom **o právne poradenské služby**; ■ o **nominácii zástupcu SAK do výberovej komisie** na výber predsedu Protimonopolného úradu SR; ■ o **stretnutí so zástupcami Slovenskej komory exekútorov** (k vybraným aktivitám viac na webovej stránke SAK).

Členovia P SAK *per rollam* schválili **návrh dohody o spolupráci s Úniou podnikových právnikov SR** v zmysle platného uznesenia komory o započítaní inej právnej praxe do praxe advokátskeho koncipienta.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie informácie ■ o **rozporovom konaní k novele zákona o katastri**; ■ o **prihlasovaní sa do elektronickej schránky** po 31. 12. 2022 (viac na webovej stránke SAK); ■ o **stretnutí so zástupcami Notárskej komory SR**; ■ o aktualizovaných **cenových ponukách hotelov na účely organizácie hlavných koncipientskych seminárov**.

V rámci **ekonomických otázok** bol okrem štandardných bodov prerokovaný **návrh rozpočtu komory na rok 2023** a otázky spojené s **poistnou zmluvou pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú výkonom advokácie**.

Členovia P SAK vzali na vedomie **projekt pre stavebné povolenie** a informácie o **príprave rekonštrukcie budovy komory a harmonogram podujatí SAK** v roku 2023. Prerokovali otázku **vydania Zbierky disciplinárnych rozhodnutí SAK 2020 – 2021** a návrhy na zaslanie **návrhov kandidátov na členov skúšobných komisií na odborné justičné skúšky a ich náhradníkov**. Schválili **návrh spolupráce so spoločnosťou Samsung** a pokračujúcu **spoluprácu so spoločnosťou Slovak Telekom, a. s. v rámci programu Advokát** v oblasti elektronických komunikačných služieb s výhodami pre advokátov.

Na oboch rokovaní Predsedníctvo SAK schválilo **stanoviská** s úpravami na základe diskusie vo veci dopytov súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientskej praxe, ktoré spadajú do pôsobnosti **pracovnej skupiny pre veci advokátske a komisie pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe s inými povolaniami**.

Na októbrom zasadnutí vzalo na vedomie **evidovanie prevzatých finančných prostriedkov, expresívne výrazy, financovanie seminárov advokátskych koncipientov a finančné vysporiadanie s klientom** s tým, že témy budú zverejnené na webovej stránke SAK.

Na novembrovom zasadnutí sa osobitne venovalo **výpočtu tarifnej odmeny advokáta v trestných veciach a výkladu § 1 odsek 3, 4 vyhlášky o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.**

Členovia P SAK rozhodovali o **žiadostiach súvisiacich s matrikou** advokátskych koncipientov, advokátov a usade-

ných euroadvokátov, zahraničných advokátov, medzinárodných advokátov, spoločností s ručením obmedzeným, verejných obchodných spoločností a komanditných spoločností. Osobitne rozhodovalo o **návrhoch na pozastavenie výkonu advokácie** podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii.

–km–

Pýta(j)te sa predsedníctva

Akým spôsobom si má advokát vypočítať odmenu za výkon funkcie opatrovníka právnickej osoby v trestnom konaní?

Podľa § 27 ods. 4 zákona č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o trestnej zodpovednosti PO“) štatutárny orgán, zástupca a opatrovník ustanovený podľa odseku 7 (ďalej len „osoba oprávnená konať za právnickú osobu“) má v trestnom konaní proti právnickej osobe rovnaké práva a povinnosti ako obvinená právnická osoba.

Podľa § 27 ods. 7 zákona o trestnej zodpovednosti PO prvá veta, ak právnická osoba nemá štatutárny orgán, nezvolí si zástupcu podľa odseku 2, ak nie je určená iná osoba v lehote podľa odseku 6, alebo ak právnickej osobe alebo jej zástupcovi preukázateľne nemožno doručiť písomnosti, predseda senátu a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie uznesením ustanoví právnickej osobe opatrovníka spravidla z radov advokátov.

Podľa § 1 ods. 2 zákona o advokácii výkon advokácie je zastupovanie klientov v konaní pred súdmi, orgánmi verejnej moci a inými právnymi subjektmi, obhajoba v trestnom konaní, poskytovanie právnych rád, spisovanie listín o právnych úkonoch, spracúvanie právnych rozborov, správa majetku klientov a ďalšie formy právneho poradenstva a právnej pomoci, ak sa vykonáva sústavne a za odmenu (ďalej len „právne služby“).

Podľa § 18 ods. 1 prvá veta zákona o advokácii je advokát povinný pri výkone advokácie chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta a riadiť sa jeho pokynmi.

Podľa § 18 ods. 2 zákona o advokácii je advokát povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, ktorou sa rozumie, že koná čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dôsledne využíva všetky právne prostriedky a uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné. Pritom dbá na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb.

Podľa § 12 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z 10. novembra 2004 o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie v právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) pri obhajobe v trestnom

konaní okrem vecí podľa odseku 1 je základnou sadzbou tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby, ak ide o trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica

- neprevyšuje päť rokov, jedna dvanástina výpočtového základu,
- prevyšuje päť rokov a neprevyšuje desať rokov, jedna osmina výpočtového základu,
- prevyšuje desať rokov alebo za ktorý možno uložiť výnimočný trest, jedna šestina výpočtového základu.

Podľa § 12 ods. 7 vyhlášky odmena 200 eur za celé konanie patrí advokátovi ustanovenému za opatrovníka na ochranu práv poškodeného v prípadoch, v ktorých zákonný zástupca poškodeného nemôže vykonávať svoje práva. Ak advokát nezastupoval ako opatrovník oprávnenú osobu do právoplatného skončenia veci, patrí mu 50 % odmeny podľa prvej vety. Ak došlo k zániku zastupovania v odvolacom konaní alebo dovolacom konaní, odmena za zastupovanie pred súdom nižšieho stupňa sa neznižuje.

Podľa § 14a ods. 6 vyhlášky ak je advokát ustanovený za opatrovníka v konaní, patrí mu odmena 15 eur za celé konanie vrátane odvolacieho konania a dovolacieho konania.

Pokiaľ je za opatrovníka právnickej osoby ustanovený súdom podľa § 27 ods. 7 zákona o trestnej zodpovednosti PO advokát, postupuje advokát pri výkone činnosti opatrovníka v intenciách svojich povinností upravených zákonom o advokácii a stavovskými predpismi, teda poskytuje právnu službu. Miera zodpovednosti advokáta, rozsah jeho činnosti, ako aj miera angažovanosti musí byť rovnaká ako pri poskytovaní ktorejkoľvek inej právnej služby, pretože ide o výkon advokácie upravený predpismi slovenskej advokácie.

Výška odmeny advokáta v prípade ustanovenia za opatrovníka právnickej osobe v trestnom konaní podľa ustanovení zákona o trestnej zodpovednosti PO nie je výslovné upravená vyhláškou, súčasne však nie je možné postupovať ani v zmysle podľa § 12 ods. 7 vyhlášky ani § 14a ods. 6 vyhlášky.

Z uvedeného dôvodu, keďže činnosť opatrovníka v prípade, ak ju poskytuje advokát, je právnou službou, malo by sa s poukazom na obsah právnej služby per analogiam postupovať podľa § 12 ods. 3 vyhlášky a uplatniť tarifnú odmenu za zastupovanie klienta v trestnom konaní a v konaní o priestupkoch.

V tejto súvislosti však komora upozorňuje, že rozhodovanie o trovách konania je výlučne v pôsobnosti súdov Slovenskej republiky.

Konciipientske okienko

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory poverilo Pracovnú skupinu pre veci advokátske spracovaním a aktualizovaním vybraných tém vyplývajúcich z rozhodovacej činnosti disciplinárnych senátov a stanovísk, ktoré prijíma predsedníctvo komory na základe individuálnych dopytov advokátov alebo advokátskych konciipientov. Toto konciipientske okienko sa venuje **téme dohľadu nad výkonom praxe advokátskeho konciipienta z pohľadu rozhodovacej praxe disciplinárnych senátov komory**. Plné znenie spracovanej témy nájdete na webovej stránke SAK v časti Dokumenty – Výber disciplinárnych rozhodnutí – Dohľad nad praxou konciipienta.

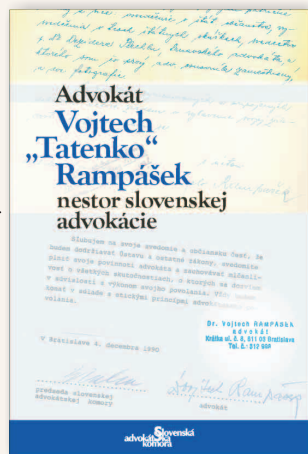
Povinnosťou školiteľa vo vzťahu ku konciipientovi je zabezpečiť v advokátskej kancelárii pracovné podmienky, ktoré konciipientovi umožnia riadnu prípravu na povolanie advokáta, účasť na školeniach usporiadaných komorou, riadnu prípravu na advokátsku skúšku, ako aj účasť na advokátskej skúške, na ktorej sa zúčastňuje aj školiteľ. Školiteľ je povinný dohliadať na výkon praxe konciipienta, poverovať ho jednotlivými úkonmi a zastupovaním klientov pred súdmi až po stavovské predpisy stanovenom období výkonu praxe a s prihliadnutím na pokrok a schop-

nosti konciipienta. Advokát je povinný zabezpečiť advokátskemu konciipientovi prax vo všetkých právnych odvetviach pozitívneho práva, najmä občianskeho práva, obchodného práva, trestného práva a správneho práva, o čom je advokátsky konciipient povinný viesť primerané záznamy. V prípade spoločnosti vykonáva dohľad nad praxou konciipienta ten zo spoločníkov, ktorý je vedený v zozname advokátov ako školiteľ konciipienta.

1. Advokát, ktorý ako školiteľ advokátskeho konciipienta umožní konciipientovi, aby predložil rozhodcovskému súdu podanie vo veci klienta, v ktorom konciipient neoznačí ako právneho zástupcu advokáta – školiteľa, ani k nemu nepripojí splnomocnenie klienta udelené advokátovi, ale podanie podá pod vlastným menom, keď navyše toto podanie obsahuje neúčtivú vyhrážku podania trestného oznámenia na sudcu v prípade, že súd nerozhodne podľa predstavy autora podania, a následne pri prešetrovaní sťažnosti orgánmi SAK odmietne na výzvu RK SAK predložiť klientsky spis s poukazom na povinnosť mlčanlivosti advokáta, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené v § 2 ods. 3, § 18 ods. 3, § 28 ods. 4 ZoA, § 38 AP SAK. (Rozhodnutie V. DS SAK z 19. januára 2018, sp. zn. DS V.-65/2017:536/2017)

2. Advokát, ktorý v písomnej výzve na zaplatenie pohľadávky klienta adresovanej dlžníkovi klienta uvedie, že v prípade, ak dlžník nevyužije možnosť dohody vo vzťahu k úhrade dlhu, môže v blízkej budúcnosti očakávať osobnú návštevu advokátskeho konciipienta, ktorý skutočne takéto návštevy na základe poverenia advokáta pravidelne vykonáva bez súhlasu dlžníkov samostatne, pričom tieto návštevy vykonáva aj advokát, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené v § 18 ods. 3 ZoA a § 2 ods. 4, § 40 ods. 1 AP SAK. (Rozhodnutie VI. DS SAK z 15. januára 2015, sp. zn. DS VI.-96/14:1917/2014)

Advokát
Vojtech „Tatenko“ Rampášek
nestor
slovenskej
advokácie

Publikácia podrobne mapuje život JUDr. Vojtecha Rampášeka v tesnej väzbe na aktuálny vývoj v spoločnosti aj v advokácii. Zachytený je pomerne dlhý a rôznorodý časový úsek 57 rokov – od obdobia česko-slovenskej advokácie z konca 30. rokov až po znovuzrodenie slobodnej advokácie po roku 1990. Autorom je advokát **JUDr. Michal Rampášek**, vnuk JUDr. Vojtecha Rampášeka.

V prípade záujmu kontaktujte:
stracinova@sak.sk alebo ondrisova@sak.sk

Cena: 5 eur

3. Advokátsky koncipient, ktorý bez pokynov a poverenia školiteľa a bez jeho vedomia komunikuje z doménového mena advokátskej kancelárie s tretími osobami, pričom obsahom takejto komunikácie sú právne rady týmto osobám, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené v § 18 ods. 3 ZoA. (Rozhodnutie VIII. DS SAK z 22. novembra 2013, sp. zn. DS VIII.-8/13:2864/2012)

4. Advokátsky koncipient, ktorý napriek tomu, že sa ako advokátsky koncipient podieľal na poskytovaní právnych služieb družstvu ako klientovi advokátskej kancelárie, prijme ako fyzická osoba splnomocnenie na zastupovanie členov družstva v incidenčných konaniach proti správcovi konkurznej podstaty družstva s tým, že následne splnomocní na zastupovanie advokátsku kanceláriu, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené v § 1 ods. 3, § 18 ods. 3 a § 64 ods. 3 ZoA. (Rozhodnutie VI. DS SAK z 11. júna 2014, sp. zn. DS VI.-116/2013:910/2013)

5. Postup advokátskeho koncipienta, ktorý na základe poverenia advokáta podľa § 16 ods. 2 vykonáva vo veci jednotlivé úkony, pri ktorých dôjde z dôvodu nedostatočnej kontroly advokáta k zanedbaniu odbornej starostlivosti, nie je disciplinárnym previnením advokátskeho koncipienta, pretože advokátsky koncipient nie je v priamom právnom vzťahu ku klientovi, a preto za nesprávny postup vo veci nezodpovedá klientovi, ale len advokátovi ako svojmu zamestnávateľovi. (Rozhodnutie P SAK z 22. mája 2012, sp. zn. P-19/2012:1515/2010; Rozhodnutie VIII. DS SAK zo 17. januára 2012, sp. zn. DS VIII.-98/11:1515/2011)

6. Prejednanie spôsobu obhajoby s klientom nenahrádza účasť obhajcu pri vyšetrovacích úkonoch ani poverenie advokátskeho koncipienta návštevou klienta, pokiaľ klient výslovne žiada o osobné stretnutie so svojím obhajcom. (Rozhodnutie III. disciplinárneho senátu z 15. júna 2010, sp. zn. DS III.-73/08:2056/2008)

7. Advokátsky koncipient nie je oprávnený poskytovať právnu pomoc vo forme občianskej výpomoci opakovane, pretože podľa § 64 ods. 2 zákona o advokácii advokátsky koncipient vykonáva právnu prax pod dohľadom advokáta. Opakovaná občianska výpomoc je navyše v rozpore s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku. (Uznesenie Predsedníctva SAK č. 106/9/2013)

8. Advokátsky koncipient, ktorý pri zastupovaní klienta opakovane kontaktuje priamo protistranu klienta, zastúpeného právnym zástupcom, s ponukou absolvovania mediácie, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené podľa § 64 ods. 3 ZoA, § 18 ods. 1 APSAK.

9. Pozbavíť mlčanlivosti bývalého zamestnanca advokáta, ktorý sa podieľal na poskytovaní právnych služieb klientovi, môže iba klient (nikdy nie advokát) – § 9 ods. 4 Advokátskeho poriadku. Rozsah a obsah povinnosti mlčanlivosti advokáta a jeho zamestnancov je zhodný (§ 23 ods. 8 zákona o advokácii – „rovnako sa vzťahuje“), povinnosť mlčanlivosti koncipienta nemôže byť prísnejšia než povinnosť mlčanlivosti advokáta. Výnimku z povinnosti mlčanlivosti advokáta stanovuje zákon v § 23 ods. 5 zákona o advokácii a táto sa vzťahuje v rovnakom rozsahu aj na advokátskeho koncipienta. Advokátsky koncipient preto neporuší povinnosť mlčanlivosti uloženú mu v § 23 ods. 8 zákona o advokácii, **pokiaľ vypovedá ako svedok o okolnostiach poskytovania právnych služieb jeho zamestnávateľom v občianskom súdnom konaní v prípade, ak sa povinnosť mlčanlivosti nevzťahuje na jeho (bývalého) zamestnávateľa (advokáta) podľa § 23 ods. 5 zákona o advokácii.** Keďže sa aj na vykonanie výsluchu koncipienta v takomto prípade vzťahuje § 23 ods. 5 zákona o advokácii, nedopadá na jeho výsluch zákaz výsluchu v prípade, ak vypočúvaného neoslobodil od povinnosti mlčanlivosti ten, v záujme koho mal túto povinnosť. (Uznesenie Predsedníctva SAK č. 59/2/2013)

-DS-

Novinka
Knihu zakúpíte na
www.ondrejhalama.sk

**POZEMKOVÉ
PRÁVO**

Ondrej Halama

Správy z regiónov

Slovenská advokátska komora sa prostredníctvom **18 regionálnych zástupcov** na celom Slovensku pôsobiacich na krajskom administratívnom princípe snaží byť bližšie nielen k advokátom a advokátskym koncipientom, ale aj pomáhať propagovať advokátske povolanie v regiónoch a viesť dialóg či zblížovať iné právnické profesie a regionálne inštitúcie s advokáciou. Pre zvýšenie informovanosti o aktivitách Slovenskej advokátskej komory regionálni zástupcovia komunikujú s advokátmi svojho regiónu prostredníctvom tzv. „Dvojtyždenníka do regiónov“, teda e-mailového newslettera na dvojtyždennnej báze zasielanom členom SAK so sídlom v danom regióne.

■ Banskobystrický kraj

JUDr. Jana Biroščáková
JUDr. Blanka Gondová
JUDr. Ľubomír Hreždovič

■ Bratislavský kraj

Mgr. Ján Kutan
JUDr. Kvetoslava Živčáková

■ Košický kraj

JUDr. Tomáš Illeš

■ Nitriansky kraj

JUDr. René Hudzovič
JUDr. Svorad Petruška

■ Trenčiansky kraj

JUDr. Zuzana Čížová
JUDr. Katarína Hunčíková

■ Trnavský kraj

JUDr. Marián Haršány
JUDr. Igor Ribár

■ Prešovský kraj

Mgr. Ivan Mazanec
JUDr. Ambróz Motyka

■ Žilinský kraj

JUDr. Magdaléna Hromcová
JUDr. Andrea Havelková

Zástupcovia pre maďarsky hovoriacich advokátov

Mgr. Viktória Hellenbart
JUDr. Tomáš Illeš

Stretnutie advokátok pri káve

V Banskej Bystrici sa 9. augusta 2022 uskutočnilo neformálne stretnutie advokátok „pri káve“ v reštaurácii *U Richtára*. Dvojhodinové stretnutie sa uskutočnilo v príjemnej atmosfére, prebrali sa rôzne témy, vymenili vzájomné kontakty a skúsenosti z praxe. Zúčastnili sa regionálne zástupkyne a 11 ďalších advokátok, ktoré vyjadrili poďakovanie za poskytnuté informácie zo strany Slovenskej advokátskej komory a záujem podobné podujatie zopakovať v budúcnosti.

Druhé Bratislavské advokátske debaty

Druhé Bratislavské advokátske debaty sa konali 29. septembra 2022 a prihlásilo sa 60 účastníkov. Ide o priestor a príležitosť na vzájomnú diskusiu medzi kolegynami a kolegami pri pohári vína a občerstvení na pôde SAK (foto). Podobne ako na pilotnom stretnutí v júni sa aj tentokrát pridali ukrajinské advokátky a advokáti, ktorí v dôsledku vojny sú v rámci dočasnej ochrany na Slovensku a veľmi ocenili možnosť na osobné stretnutie a networking so slovenskými advokátmi.

Stretnutie so sudcami k problematike Cochemského modelu v praxi

Regionálne zástupkyne SAK pre Žilinský kraj JUDr. Andrea Havelková a JUDr. Magdaléna Hromcová sa v septembri zúčastnili na Okresnom súde v Žiline stretnutia so sudcami a vedením súdu k problematike zavádzania Cochemského modelu do praxe. Diskutovalo sa aj o určení advokátskeho zástupcu pre Cochemskú prax. JUDr. Hromcová mala pracovné stretnutie aj s predsedníčkou Krajského súdu v Žiline.

Podobné stretnutia sa v prvom polroku 2022 uskutočnili aj v Banskej Bystrici. Regionálne zástupkyne pre Banskobystrický kraj JUDr. Blanka Gondová a JUDr. Jana Biroščáková sa zúčastnili na Okresnom súde v Banskej Bystrici stretnutia so sudcami, kolíznymi opatrovníkmi, psychológmi, zástupcami tretieho sektora a vedením súdu k problematike zavádzania Cochemského modelu do praxe. O modeli ako aj jeho uvedení do praxe následne informovali advokátov formou newslettera.

Bezplatná právna pomoc v Mestskej časti Petržalka

Po letnej prestávke od októbra každú stredu advokáti Bratislavského kraja poskytujú bezplatnú právnu pomoc pre obyvateľov Mestskej časti Petržalka. Regionálni zástupcovia vytvorili model prideľovania advokátov a vedú databázu záujemcov. Aktivita sa realizuje na základe dohody o spolupráci medzi SAK a Mestskou časťou Petržalka. Právne poradenstvo je poskytované počas 30-minútovej osobnej ústnej konzultácie. Právna pomoc sa týka najmä oblastí ako rodinné a pracovno-právne vzťahy, dedičské konania a majetok, ochrana spotrebiteľa či exekúcie. Viac informácií nájdete na www.petrzalka.sk/poradna/.

Stránkové hodiny pre advokátov Bratislavského kraja

V Bratislave boli v uplynulých mesiacoch k dispozícii stránkové hodiny pre advokátov z Bratislavského kraja, ktoré majú slúžiť na lepšie poznanie potrieb a pomerov advokátov s ambíciou ich na mieste vyriešiť, a ak nie, tak prijať podnet s vysvetlením. Išlo tiež o príležitosť osobne sa spoznať s regionálnymi zástupcami Bratislavského kraja. Stránkové hodiny boli k dispozícii vždy poobede v posledný pondelok v mesiaci na pôde Slovenskej advokátskej komory s možnosťou objednať sa na konkrétny čas.

O advokácii v rádiu RTVS Regina Západ

Predseda pracovnej skupiny regionálnych zástupcov SAK a člen predsedníctva SAK **Ján Kután** 18. októbra 2022 odpovedal v RTVS Rádiu Regina Západ na divácke otázky súvisiace s právnymi problémami, v rámci ktorých propagoval advokáciu a advokátske povolanie. S redaktormi rádia sa dohodol na ďalšej spolupráci v poslucháčskych rubrikách týkajúcich sa základov právnej gramotnosti a právnej pomoci občanom.

Futbalový turnaj právnických povolani

Dňa 6. novembra 2022 sa uskutočnil 13. ročník športovo-spoločenského podujatia známeho v právnickej obci pod názvom *Memoriál Milana Hanzela*, ktorý sa tento rok organizoval ako „*Jesenný turnaj právnických povolani o putovný pohár Milana Hanzela*“ na futbalovom ihrisku Mladá Garda v Bratislave. Na turnaji sa zúčastnili mužstvá advokátov, právnikov z ministerstiev a súdov, vysokoškolských pedagógov, prokurátorov, notárov, exekútorov, UČPS, prípadne aj zahraničné mužstvá právnych profesií. Pozvané sú aj rodiny futbalistov, ktoré chceli na tomto fóre stráviť príjemnú nedeľu, vrátane najmladších, pre ktorých bolo pripravené tretie ihrisko na (nielen) športovú zábavu.

Prednáška pre stredoškolačov v Žiline

V rámci regionálnych aktivít Žilinského kraja sa uskutočnila 9. novembra 2022 prednáška na Strednej odbornej škole podnikania v Žiline určená pre maturantov. Prednášajúcou bola JUDr. Zuzana Otahálová, PhD., ktorá sa zamerala na praktické otázky obchodného práva a podnikania. Foto JUDr. Zuzana Otahálová, PhD.

Advokáti Košického kraja zapojení do študentskej poradne

Košičania môžu opätovne využívať bezplatnú právnu poradňu. Právnická fakulta UPJŠ v Košiciach s mestom Košice po letnej prestávke otvorila pre Košičanky a Košičanov Študentskú právnu poradňu. Vďaka nej majú obyvatelia Košíc možnosť získať bezplatnú právnu analýzu svojho právneho problému, ktorú pre nich vypracujú študenti a študentky práva pod dohľadom skúsených advokátov Košického kraja. Viac informácií na www.upjs.sk.

Odborný seminár v Banskej Bystrici spojený s predvianočným stretnutím

Dňa 24. novembra 2022 sa z iniciatívy regionálnych zástupcov Banskobystrického kraja uskutočnil seminár z oblasti trestného práva s celoslovenskou pôsobnosťou v Hoteli LUX v Banskej Bystrici. Na seminári boli prezentované prednášky na témy *Prehliadka advokátskej kancelárie a s tým spojené práva a povinnosti advokáta* (prednášajúci JUDr. Ján Gereg), *Marenie spravodlivosti – trestné činy súvisiace s výkonom advokácie (organizovaná skupina)* (prednášajúci JUDr. Ján Gereg), *Novela Trestného zákona so zameraním na drogovú trestnú činnosť* (prednášajúci prof. JUDr. Jaroslav Klátik) a *Trestné činy advokátov* (prednášajúci JUDr. Ľubomír Hreždovič. Po seminári nasledovalo neformálne spoločenské stretnutie advokátov s možnosťou ďalšej odbornej diskusie.

Prednáška v Nitre o rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu SR

Z iniciatívy regionálnych zástupcov pre Nitriansky kraj bola realizovaná prednáška na tému *Právo na obhajobu z pohľadu rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky*, ktorá sa uskutočnila 24. novembra 2022 v Hoteli Mikádo v Nitre. Obsahom prednášky, ktorú viedol sudca Najvyššieho súdu SR JUDr. František Mozner, bola aktuálna judikatúra Najvyššieho súdu SR, týkajúca sa zásadného porušovania práva na obhajobu.

Stretnutie s predsedom Okresného súdu v Trnave

Dňa 9. novembra 2022 sa konalo pracovné stretnutie regionálnych zástupcov Trnavského kraja s predsedom Okresného súdu v Trnave. Cieľom bolo identifikovať a prediskutovať spoločné témy a nastaviť formu ďalšej spolupráce.

Advokátske obedy v Žiline

Regionálne zástupkyne SAK pre Žilinský kraj JUDr. Andrea Havelková a JUDr. Magdaléna Hromcová vytvorili priestor na stretnutie advokátov v rámci tzv. „Advokátskeho obedu“. Ide o neformálne stretnutie a diskusiu s kolegami, ktoré slúži na vzájomnú výmenu informácií a nových podnetov pre regionálne zástupkyne.

Regionálni zástupcovia sa stretli v Košiciach

Zasadnutie členov pracovnej skupiny regionálnych zástupcov SAK sa konalo 10. a 11. novembra a organizovala ho Re-

gionálna kancelária SAK v Košiciach za účasti predsedu SAK Martina Puchallu. Po pracovnej časti nasledovalo stretnutie s dekanom Právnickej fakulty Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach doc. JUDr. Miroslavom Štrkolecom, PhD. o možnostiach ďalšej spolupráce UPJŠ a SAK.

Do konca roka ešte nezmeškajte

Tretie – Vianočné Bratislavské advokátske debaty

V predvianočnom období sa uskutočnia ďalšie, a to Vianočné bratislavské advokátske debaty, vo štvrtok **8. decembra 2022 na Kolárskej ul. 6 (UNIQA), so začiatkom o 18:00 h**. Regionálni zástupcovia tu vykonajú odpočet svojej činnosti za obdobie od septembra a predstavia plánované aktivity do budúceho roka. Srdečne sú pozvaní nielen advokáti Bratislavského a susedných krajov, ale všetci členovia komory (možnosť registrácie bola komunikovaná mailom zo strany regionálnych zástupcov).

Predvianočné stretnutie advokátov Nitrianskeho kraja

Regionálni zástupcovia pre Nitriansky kraj vás pozývajú na Vianočný večierok, ktorý sa bude konať vo štvrtok **8. decembra 2022 v Hoteli 11 na Ďurkovej ulici 11** v Nitre. Advokátky a advokáti Nitrianskeho kraja sú srdečne pozvaní. Pre viac informácií kontaktujte regionálnych zástupcov.

Predvianočné stretnutie advokátov Žilinského kraja

Regionálni zástupcovia Žilinského kraja pozývajú advokátky a advokátov na vianočný advokátsky večierok, ktorý sa bude konať v utorok **13. decembra 2022 o 17.00 h v penzióne V inom svete na ulici J. M. Hurbana 329** v Žiline.

Predvianočné stretnutie advokátov Prešovského a Košického kraja

Regionálni zástupcovia Prešovského a Košického kraja pozývajú advokátky a advokátov na predvianočné stretnutie, ktoré sa uskutoční **9. decembra 2022 v Kaviarni K na Štúrovej ulici** v Košiciach.

Vianočný tenisový turnaj Slovenskej a Českej advokácie v Trnave

Predseda pracovnej skupiny regionálnych zástupcov v spolupráci s trnavskými regionálnymi zástupcami organizujú 4. ročník medzinárodného tenisového turnaja určeného pre advokátov a advokátskych koncipientov zapísaných v SAK alebo ČAK, ktorý sa bude konať **16. decembra 2022 v Športovom komplexe Empire na J. Hajdóczyho ul. 11** v Trnave. Prihlásiť sa môžete e-mailom na kutan@sak.sk.

–mch–

Foto archív J. Kutan

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ SAK

Návšteva klienta vo výkone trestu odňatia slobody za účelom prejednávania obhajoby

Advokát, ktorý po ustanovení za obhajcu odsúdenému klientovi na základe opatrenia súdu klienta v ústave na výkon trestu odňatia slobody do termínu verejného zasadnutia v jeho trestnej veci nenavštívi ani s ním neprejedná spôsob jeho obhajoby, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené v § 18 ods. 1, 2 zákona o advokácii, § 5 ods. 2 Advokátskeho poriadku SAK.

Splnenie povinnosti podľa § 18 ods. 1 a 2 zákona o advokácii vyžaduje, aby sa advokát oboznámil s pokynmi klienta a s klientom vec v dostatočnom rozsahu a predstihu prejednal a za týmto účelom ho navštívil vo výkone trestu, pričom takéto stretnutie nemusí iniciovať len klient; práve naopak, advokát je ten, ktorý by mal takéto stretnutie iniciovať za účelom svedomitej prípravy na pojednávanie.

*Rozhodnutie VI. disciplinárneho senátu SAK zo 4. decembra 2020,
sp. zn. DS. VI.- 46/2020:962/2020*

Dotknuté ustanovenia:

- § 18 ods. 1, 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v platnom znení (ďalej len „ZoA“),
- § 5 ods. 2 Advokátskeho poriadku SAK schváleného konferenciou advokátov 10. júna 2017 (ďalej len „AP SAK“)

Rozhodnutím VI. disciplinárneho senátu SAK zo 4. decembra 2020, sp. zn. DS VI.- 46/2020:962/2020 bola disciplinárne obvinená advokátka (ďalej len „DO advokátka“)

uznaná za vinnú

z disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože zavinene závažným spôsobom porušila povinnosti advokáta podľa § 18 ods. 1, 2 ZoA, § 5 ods. 2 AP SAK,

tým, že

napriek tomu, že bola opatrením okresného súdu zo dňa 14. 1. 2020, ktoré jej bolo doručené dňa 16. 1. 2020, usta-

novená za obhajcu odsúdeného A. B. v trestnej veci vedenej pred okresným súdom, svojho klienta do termínu verejného zasadnutia (t. j. do dňa 17. 2. 2020) nenavštívila v ústave na výkon trestu odňatia slobody a ani s ním neprejedнала spôsob jeho obhajoby,

za čo jej bolo uložené

podľa § 56 ods. 2 písm. a) ZoA disciplinárne opatrenie – písomné napomenutie.

Podľa § 57 ods. 5 ZoA bola DO advokátke uložená povinnosť zaplatiť na účet SAK paušálne náklady disciplinárneho konania vo výške 580 eur v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z odôvodnenia:

DO advokátka bola sťažovateľovi ustanovená opatrením okresného súdu zo dňa 14. 1. 2020, ktoré jej bolo doručené dňa 16. 1. 2020. Napriek tomu, že DO advokátka dňa 11. 2. 2020 nahliadla do súdneho spisu vedeného na okresnom súde, a to ešte pred termínom verejného zasadnutia, z podkladov predložených DO advokátkou je zrejmé, že so

sťažovateľom sa stretla prvýkrát až dňa 17. 2. 2020, t. j. v deň verejného zasadnutia, kedy podľa vyjadrenia DO advokátky požiadala súd o možnosť porady s odsúdeným pred začatím verejného zasadnutia.

Disciplinárny senát SAK mal preto za preukázané, že DO advokátka svojho klienta v ÚVTOS v období od 16. 1. 2020 (kedy bolo DO advokátke doručené opatrenie okresného súdu zo dňa 14. 1. 2020 o ustanovení za obhajcu sťažovateľovi) až do dňa 17. 2. 2020, t. j. do konania verejného zasadnutia na okresnom súde, nenavštívila a neprejednála s ním spôsob jeho obhajoby. Okrem toho, že dňa 11. 2. 2020 DO advokátka nahliadla do spisu vedenom okresným súdom, nevykonala žiadny iný úkon.

Disciplinárny senát je toho názoru, že splnenie povinnosti podľa § 18 ods. 1 ako aj § 18 ods. 2 ZoA vyžaduje, aby sa advokát oboznámil s pokynmi klienta a s klientom vec v dostatočnom rozsahu a predtihu prejednal a za týmto účelom ho navštívil vo výkone trestu. Takéto stretnutie nemusí iniciovať len klient. Práve naopak, advokát je ten, ktorý by mal takéto stretnutie iniciovať za účelom svedomitej prípravy na pojednávanie. Pokiaľ tak neurobí, dopúšťa sa porušenia § 18 ods. 1 ako aj ods. 2 ZoA ako aj § 5 ods. 2 AP SAK.

Takýto záver je aj v súlade s doterajšou rozhodovacou praxou disciplinárnych senátov SAK, a to:

- a. Rozhodnutie predsedníctva SAK z 12. októbra 2012, sp. zn. P-41/2012:3426/2011, v zmysle ktorého: „Advokát, ktorý ako ustanovený obhajca klienta od ustanovenia za obhajcu vo väzbe ani raz nenavštívi a neprerokuje s ním obhajobu, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené v § 18 ods. 1 ZoA.“ (Zbierka disciplinárnych rozhodnutí SAK 2012-2013, str. 56, rozh. 21).
- b. Rozhodnutie II. disc. senátu SAK z 28. januára 2013, sp. zn. DS II.-167/1701/2012: „Za účelom zabezpečenia riadnej a účelnej obhajoby v trestnom konaní je nevyhnutné, aby advokát navštívil klienta vo vý-

kone väzby spravidla už pred prvým pojednávaním vo veci, v ktorej klienta zastupuje, inak vznikajú pochybnosti, či advokát môže dostatočne dobre viesť obhajobu na prvom pojednávaní a využívať všetky potrebné prostriedky na ochranu práv klienta.“ (Zbierka disciplinárnych rozhodnutí SAK 2012-2013, str. 113 – rozh. 51).

- c. Rozhodnutie II. disc. senátu SAK z 8. apríla 2014, sp. zn. DS II.-112/2013:1274/2013: „Advokát, ktorý ako ustanovený obhajca klienta v jeho trestnej veci s klientom nekomunikuje, ani ho nenavštívi v ústave na výkon väzby za účelom prejednanja jeho obhajoby, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože takým konaním porušuje povinnosti uložené mu v § 18 ods. 1, 2 a 3 ZoA a § 5 ods. 1 a 2 AP SAK.“ (Zbierka disciplinárnych rozhodnutí SAK 2014-2015, str. 104 – rozh. 39), a
- d. Rozhodnutie V. disc. senátu SAK zo 14. decembra 2016, sp. zn. DS V.-35/15:1935/2014: „Advokát, ktorý ako ustanovený obhajca obvineného klienta nenavštívi svojho klienta, ktorý sa nachádza vo väzbe, bezodkladne po tom, ako bol ustanovený klientovi za obhajcu opatrením súdu, ale až po vyše dvoch mesiacoch od tohto ustanovenia, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené podľa § 18 ods. 1 a 2 ZoA a § 6 ods. 1 písm. a) AP SAK.“ (Zbierka disciplinárnych rozhodnutí SAK 2016 – 2017, str. 145 – rozh. 42.)

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala
Mgr. Tatiana Frištková
advokátka

Clerk.

KONEČNE JEDNODUCHÝ SOFTVÉR PRE ADVOKÁTOV.

Vyskúšajte na 30 dní zdarma.
Už od 18€ mesačne pre 2 užívateľov.

www.clerk.sk

Pri registrácii do 28.2.2023

1 užívateľský účet navyč ZDARMA

Bepečná tlač? DITEC Commerce v spolupráci s lídrom Lexmark Vám predstavuje

Bezpečnosť tlače, tlačových služieb? S Lexmark – nič jednoduchšie. Zmodernizujte svoje tlačové technológie riešeniami Lexmark.

Cloudovou správou tlačových služieb, zariadení, spotrebného materiálu pomocou kompaktných a ľahkých multifunkčných zariadení zvládnete farebnú tlač, skenovanie, kopírovanie, faxovanie. Moderné zariadenia Vám prinášajú nové možnosti, určené sú pre široké spektrum pracovných skupín a podporujú:

- najvyššiu úroveň správy bezpečnosti a dôvernosti
- excelentnú šetrnosť k životnému prostrediu
- minimalizáciu nákladov na prevádzku zariadení

Uvedené technológie Vám prináša DITEC Commerce s.r.o., dcérska spoločnosť spoločnosti DITEC a.s., ktorá je dlhodobým partnerom Slovenskej advokátskej komory a spôsob, ako jednoducho, spoľahlivo a bezpečne vyriešiť vysoké požiadavky kladené na spoľahlivosť a bezpečnosť akejkoľvek časti IT zariadení, ponúka opäť so špeciálnou výhodou pre všetkých jej členov, samozrejme aj pre koncipientov už od jedného kusu.

Je to jednoduché, škálovateľné s vysokou úrovňou zabezpečenia...

Bližšie informácie získate na www.diteccommerce.sk alebo nás kontaktujte na commerce@ditec.sk.
Nájdete nás aj na LinkedIn a Instagram – DITEC Commerce s.r.o.

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ ČAK

Konflikt záujmov pri zastupovaní dlžníka a ručiteľa úveru

Je disciplinárnym previnením advokáta, ak advokát vo veci nesplácania úveru po prevzatí právneho zastúpenia ručiteľa úveru prevezme v súvisiacich veciach právne zastúpenie dlžníkov úveru a napriek zastupovaniu týchto dlžníkov podá v zastúpení ručiteľa trestné oznámenie proti dlžníkom s podozrením na úverový podvod a zároveň v rámci insolvenčného konania, začatého na návrh dlžníkov, podá v zastúpení dlžníkov bez ich splnomocnenia a pokyny odporovacie žaloby voči prihláseným pohľadávkam.

Rozhodnutie disciplinárneho senátu disciplinárnej komisie Českej advokátskej komory z 27. septembra 2021, sp. zn. K 39/2018 v spojení s rozhodnutím odvolacieho disciplinárneho senátu ČAK zo dňa 26. apríla 2022¹

Dotknuté ustanovenia:

- § 16 ods. 2, 17, čl. 19 ods. 1 písm. a) zákona č. 85/1996 Sb., o advokácii
- čl. 4 ods. 1 uznesenia predstavenstva Českej advokátskej komory č. 1/1997 Vestníka zo dňa 31. 10. 1996, ktorým sa stanovujú pravidlá profesionálnej etiky a pravidiel súťaže advokátov Českej republiky (etický kódex) v platnom znení (ďalej len „Pravidlá profesionálnej etiky“)
- **obdobné ustanovenia slovenských právnych predpisov:** § 18 ods. 2 a 3 a § 21 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení, § 2 ods. 2 Advokátkeho poriadku SAK z 10. júna 2021

Disciplinárny senát uznal disciplinárne obvineného advokáta za vinného z disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustil

tým, že

1. potom, čo vo veci nesplácania úveru, poskytnutého v roku 2020 W., stavebnou sporiteľňou, a. s., manželom J. M. a R. M., prevzal v presne nezistený deň právne zastúpenie A. D. ako ručiteľa ich záväzku a toho zastupoval v konaní vedenom na Okresnom súde v P. proti J. M. a R. M., pričom záujmy J. M. a R. M. ako dlžníkov neboli v súlade so záujmami A. D. ako ručiteľa, v presne nezistený deň prevzal v súvisiacich veciach právne zastúpenie J. M. a R. M. a tých v týchto súvisiacich veciach

zastupoval v dvoch konaniach vedených na Okresnom súde v N,

2. v rámci insolvenčného konania vedeného na Krajskom súde v P., začatého na návrh dlžníkov, manželov J. M. a R. M., podal ustanovenému insolvenčnému správcovi A., v zastúpení J. M. a R. M. odporovacie žaloby proti prihláseným pohľadávkam veriteľa W., stavebná sporiteľňa, a. s., a veriteľa Mesta N., hoci k tomu nebol J. M. a R. M. splnomocnený ani k tomu od žiadneho z nich nemal pokyn,
3. hoci od presne nezisteného dňa do 20. 12. 2017 poskytoval právne služby manželom J. M. a R. M. ako dlžníkom a v tejto veci získal množstvo informácií, v zastúpení A. D. podal dňa 15. 10. 2017 trestné oznámenie proti J. M. a R. M. s podozrením na úverový podvod, resp. na pokračovanie ich trestnej činnosti súvisiace s čerpaním úveru od W., stavebnej sporiteľne, a. s.

čím porušil

§ 19 ods. 1 písm. a), § 16 ods. 2 a § 17 zákona o advokácii v spojení s čl. 4 ods. 1 Pravidiel profesionálnej etiky.

Uložené disciplinárne opatrenie – vyčiarknutie zo zoznamu advokátov.

Z odôvodnenia:

Čo sa týka prvého skutku, senát sa stotožnil s názorom disciplinárneho žalobcu, že už z faktu, že sťažovatelia J. a R. M.

riadne nespĺacali úver a ďalší klient disciplinárne obvineného, A. D., bol v postavení ručiteľa za tento dlh, možno vyvodíť, že nutne došlo alebo dôjde medzi týmito klientmi k rozporu v ich záujmoch, inými slovami, že rozpor v záujmoch klientov zjavne hrozí. Bolo úplne zjavné, že ak nedôjde k úhrade tohto dlhu zo strany sťažovateľov, a nič nenasvedčovalo tomu, že by k tomu malo dôjsť, potom sa veriteľ nutne bude domáhať zaplataenia voči ručiteľovi, a v prípade, že ten bude nútený čokoľvek plniť veriteľovi, potom bude mať pohľadávku z titulu regresu voči dlžníkom, teda sťažovateľom.

Za tejto situácie už bolo namieste poskytnutie právnych služieb odmietnuť, a to buď sťažovateľom, alebo aj pánovi A. D., pokiaľ by všetci klienti advokáta žiadali o poskytnutie právnych služieb súčasne. Je zjavné, že tu kolízia záujmov uvedených klientov nielen hrozila, ale aj nastala, a bol to dokonca disciplinárne obvinený, kto aktívne konal tak, aby zistené skutočnosti a informácie následne využil v neprospech svojich klientov, ako senát ďalej zistil.

Vo vzťahu k druhému skutku bolo nesporné, že skutok sa stal, keď bolo preukázané nielen to, že disciplinárne obvinený sťažovateľmi na zastupovanie v konkurznom konaní splnomocnený nebol, a nebol teda splnomocnený ani na podanie akýchkoľvek odporovacích žalôb, keď navyše aj z dikcie podania advokáta možno vyvodíť, že si toho bol disciplinárne obvinený dobre vedomý a konal takto opäť v záujme svojho iného klienta, pána A. D.

Čo sa týka tretieho skutku, senát uviedol, že podanie trestného oznámenia advokátom na klienta je úplne nepochybné v rozpore so zákonom o advokácii a stavovskými predpismi, keď je nutné dodať, že disciplinárne obvinený osvedčil aj v rámci svojich písomných vyjadrení úplnú neznalosť povinností advokáta ku klientovi, a to všetko ešte pri zohľadnení skutočnosti, že pritom musel využiť informácie, ktoré sa dozvedel pri zastupovaní sťažovateľov, a trestné oznámenie podal v čase, keď jeho právne zastúpenie sťažovateľov stále trvalo. Podanie trestného oznámenia voči sťažovateľom, jeho klientom, možno zo strany disciplinárne obvineného považovať za konanie, ktoré sa disciplinárny senát neostýcha nazvať „zradou klientov“, pričom nie je úplne podstatné, že obvinený takto urobil na ochranu iného klienta (A. D.), keď sa subjektívne domnieval, že tento postup je spravodlivý a správny.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Poznámka

- 1 Preložené a spracované podľa Vrábliková, P.: Z kárné praxe.
In: Bulletin advokacie, č. 7-8/2022, s. 84 – 85.

Právnu vetu a rozhodnutie preložila a spracovala
Mgr. Tatiana Frištková
advokátka

**Realizácia dražieb pri výkone záložného práva (zmluvného alebo zákonného)
ako aj v rámci speňažovania majetku v konkurze.**

www.drazobnik.sk
drazby@drazobnik.sk

25. október – Európsky deň advokátov

Európske advokátske komory spolu so CCBE (Rada advokátskych komôr Európy) si 25. októbra 2022 už po deviatykrát pripomínajú Európsky deň advokátov, ktorý sa prelína s Európskym dňom spravodlivosti. Advokátske komory v EÚ pri tejto príležitosti realizujú rôzne podujatia a informačné kampane. Téma tento rok zaostruje na aktuálnu situáciu spôsobenú prebiehajúcim ozbrojeným konfliktom na Ukrajine a nesie názov: „Making the law prevail in times of war: the role of lawyers/Dajme prednosť právu aj v čase vojny: úloha advokátov“. Zámerom Európskeho dňa advokátov je, aby sa ľudia zamysleli nad poslaním a prínosom advokátskeho povolania a informovali sa o svojich právach.

Tohoročná téma zdôrazňuje dôležitú úlohu, ktorú advokáti a advokátske komory plnia v kontexte vojnových konfliktov. Je to príležitosť oboznámiť sa navzájom a informovať verejnosť o rôznych iniciatívach, ktoré podnikli advokátske komory, ako aj advokáti a advokátske kancelárie v reakcii na humanitárne krízy vznikajúce následkom ozbrojených konfliktov. Je dôležité pripomínať si ako advokáti chránia individuálne ľudské práva a ako zastupujú obeť vojnových zločinov a zločinov proti ľudskosti.

Advokáti plnia dôležitú úlohu aj tým, že pomáhajú zodpovedať a vyriešiť právne otázky osôb utekajúcich pred vojnou

– zastupujú žiadateľov o azyl a o inú právnu ochranu a zapájajú sa do činnosti kontaktných miest prvej právnej pomoci pro bono, čím prispievajú k ochrane práva na azyl garantovaného európskymi a medzinárodnými právnymi nástrojmi, akými sú Charta základných práv EÚ (článok 18) alebo Ženevský dohovor z roku 1951.

Pod témou sa skrývajú aj ďalšie dôležité oblasti, akými sú ochrana práv dieťaťa, zlúčenie rodiny či práva zraniteľných osôb, ktoré sú vystavené zvýšenému riziku ublíženia, zneužívania či obchodovania s ľuďmi.

V súvislosti so sankciami uvalenými vládami a Európskou úniou v kontexte vojny úloha advokátskych komôr spočíva v interpretácii práva na právnu pomoc, prístup k advokátovi a k spravodlivosti a vo vyhodnotení dopadov sankcií na právne služby.

Slovenská advokátska komora dlhodobo zastáva názor, že efektívny systém ochrany základných práv je potrebné mať nielen pre pokojné časy, ale aj do zlého počasia. „Téma Európskeho dňa advokátov v súlade s našim presvedčením pripomína, že základné princípy právneho štátu treba v čo najvyššej možnej miere chrániť aj v čase najväčších kríz,“ povedal predseda SAK Martin Puchalla.

Authority by podľa iniciatívy európskych advokátov nemali mať pokúšenie riešiť hroziace krízy vyvolané vojnovým konfliktom na úkor ochrany základných práv. Túto tému vnímať ako aktuálnu aj na Slovensku, kde síce vládne mier, no dôsledky nespravodlivej vojny u susedov pociťujeme v podobe utečeneckých vln, inflácie či energetickej krízy. „Toto všetko je a bude testom súdržnosti našej spoločnosti a vyspelosti nášho právneho poriadku. V krízových situáciách totiž prirodzene rastie dopyt aj po neštandardných riešeniach, ktoré môžu viesť k neproporcionálnym zásahom do základných práv. Advokátky a advokáti preto musia vždy v rámci svojich možností stáť na strane ochrany práv a základných pilierov právneho štátu,“ dodal predseda SAK Martin Puchalla.

Slovenská advokátska komora v tomto kontexte vzdáva hold všetkým advokátkam a advokátom, ktorí svojou každodennou činnosťou prispievajú k ochrane ľudských a základných práv.

EUROPEAN LAWYERS DAY
25 October 2022

MAKING THE LAW PREVAIL
IN TIMES OF WAR:
The role of lawyers

Council of Bars and Law Societies of Europe
The voice of European Lawyers
Rue Joseph II, 40/48 – B-1000 Brussels
+32 (0)2 234 65 10 | ccbe@ccbe.eu | www.ccbe.eu

Podpredseda SAK Ondrej Laciak ako predseda výboru CCBE pre trestné právo v článku, ktorý je základom tohoročnej informačnej kampane CCBE k Európskemu dňu advokátov pripomína úlohu advokátov v čase krízy:

„Úlohu advokátov pri presadzovaní spravodlivosti v časoch vojny možno vnímať z viacerých pohľadov.

Kríza, akou je vojna, prináša vysokú mieru právnej neistoty. Advokáti sú dobre vybavení na to, aby prekonal legislatívnu búrku, poskytl prvú právnu pomoc a vyriešili to, čo sa dá vyriešiť oboznámením ľudí s ich právami a povinnosťami. Kríza, akou je vojna, prináša rozsiahle porušovanie práv. Advokáti sú dobre odborne podkutí na to, aby pomohli zhromaždiť dôkazy, podať žaloby o náhradu škody a zastupovať obeť.

Ale kríza, akou je vojna, prináša aj tendencie, ktoré zaostávajú za princípmi právneho štátu. Advokáti by mali byť dobre vybavení na to, aby poskytovali obhajobu nielen obetiam, ale rovnako aj vojnovým zločincami, aby zabezpečili spravodlivý proces pre každého obvineného, aby stáli za princípmi právneho štátu, aj keď spoločnosť nechápe, že každý má právo na advokáta a každý si zaslúži obhajobu.“

Celý článok nájdete na podstránke k Európskemu dňu advokátov www.ccbe.eu/actions/european-lawyers-day/.

Aktivity Slovenskej advokátskej komory v kontexte témy Európskeho dňa advokátov

■ Pomoc s prístupom k právnej pomoci osobám poznačeným vojnou

Slovenská advokátska komora v reakcii na príchod vysídlených osôb z Ukrajiny vytvorila na základe ochoty svojich členov zoznam (aktuálne) **145 pro bono advokátov pre Ukrajinu** a stála infolinku v rámci kancelárie SAK na získanie informácií o právnej pomoci. Prístup k právnej pomoci v čase tejto extrémne nejistej situácie je veľkou pomocou pre ľudí, ktorí hľadajú dočasný domov či dlhodobé riešenie svojej situácie. Pre získanie aktuálnych informácií zástupkyňa komory participujú na pravidelných stretnutiach zainteresovaných subjektov, ktoré organizuje UNHCR.

■ Sankcie proti Rusku a ich dopad na právne služby

Slovenská advokátska komora prijala a dala advokátom k dispozícii Stanovisko SAK k poskytovaniu právnych služieb osobám na sankčných zoznamoch. Ide o materiál pracovnej skupiny pre veci advokátske, ktorý vznikol pod vedením predsedníčky pracovnej skupiny JUDr. Zuzany Čížovej aj na základe podnetov z advokátskej obce. Hlavným autorom materiálu je kolega JUDr. Peter Kerecman, PhD.

Materiál sa venuje otázke, či možno odmietnuť poskytovanie právnych služieb občanom určitého štátu a osobám zo sankčných zoznamov. Výsledkom analýzy je záver, že v situácii, keď zákon o advokácii neukladá advokátovi povinnosť odmietnuť poskytovanie právnych služieb osobe z tzv. sankčných zoznamov a takúto povinnosť advokátovi neukladá ani iný právny predpis, advokát nie je povinný odmietnuť poskytnutie právnych služieb takejto osobe. O jeho oprávnení odmietnuť poskytnutie právnej služby takejto osobe platí, že musí postupovať tak, aby aj takáto osoba ako záujemca o právnu službu mala rovnaké podmienky pre prístup k poskytovaným službám. Každá osoba, i tá, ktorá sama postupovala v rozpore so zákonom, má rovnaké právo na poskytnutie právnej služby ako akákoľvek iná osoba. Advokát je preto oprávnený poskytnúť právnu službu i osobe z tzv. sankčných zoznamov a to nie len vo veciach, v ktorých sa takáto osoba domáha napríklad rozhodnutia o jej vyradenie zo sankčného zoznamu alebo brojí proti dôsledkom jej zaradenia do sankčného zoznamu, ale v akejkoľvek veci. Poskytovanie právnych služieb advokátom na území Slovenskej republiky nepatrí medzi sankcionované činnosti podľa ZVMS. Ani tento zákon preto advokátovi neprikazuje na území Slovenskej republiky odmietnuť poskytovať právne služby osobám zo sankčných zoznamov.

Materiál sa ďalej venuje rozsahu povinností advokáta podľa ustanovení AML v súvislosti so sankcionovanými osobami, keďže súčasťou základnej starostlivosti povinnej osoby vo vzťahu ku klientovi je aj zistenie, či klient alebo konečný užívateľ výhod klienta je sankcionovanou osobou.

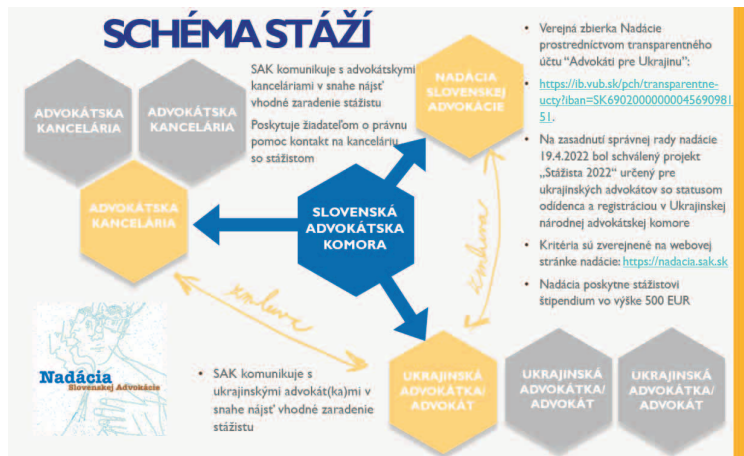
Celé znenie stanoviska bolo zverejnené 11. mája 2022 v *Aktualitách* na webe SAK

O rozhodnutí Rady (SZBP) 2022/1909 rozšíriť sankcie na niektoré právne poradenské služby SAK informovala cez svoje komunikačné kanály a v *Aktualitách* na webe SAK.

■ Pomocná ruka pre ukrajinských kolegov – mesačné stáže a semináre

Aby advokátky a advokáti z Ukrajiny nestratili kontakt s advokátskym prostredím a prekonal neľahkú situáciu, Nadácia slovenskej advokácie a Slovenská advokátska komora rozhodla zrealizovať projekt mesačných stáží v advokátskych kanceláriách pre ukrajinské advokátky a advokátov na Slovensku.

Predseda SAK Martin Puchalla adresoval advokátskym kanceláriám, ktoré sa zapojili do projektu stáží poďakovanie: „Dovoľte mi týmto poďakovať v mene celého predsedníctva Slovenskej advokátskej komory za Vašu ochotu, nasadenie

a prínos pre projekt Slovenskej advokátskej komory a Nadácie slovenskej advokácie na pomoc ukrajinským advokátkam a advokátom, ktorí v dôsledku situácie v domovine našli dočasné útočisko na Slovensku. Vaša ochota poskytnúť svoj čas, energiu a priestory Vašej advokátskej kancelárie pomohla naplniť ciele projektu, utvrdila nás v našom smerovaní a prispela k tomu, aby sme dokázali prejavíť solidaritu kolegyniam a kolegom z Ukrajiny konkrétnym spôsobom. Verím, že sa nám spoločnými silami aspoň čiastočne podarilo poskytnúť im kolegiálnu, stavovskú a ľudskú podporu v tejto bezprecedentnej situácii. V rámci projektu sme ku dnešnému dňu, aj s Vašou pomocou, zrealizovali 54 mesačných stáží pre 32 osôb v 22 advokátskych kanceláriách a 12 rôznych mestách.“

Ďalším krokom bola organizácia hybridného vzdelávacieho semináru dňa 29. septembra na témy dočasnej ochrany, daňových povinností a výkonu profesie na území Slovenska. Po šiestich mesiacoch kontaktu s kolegami z Ukrajiny a viacerých čiastkových stretnutiach, sa vykryštalizovali témy, o ktoré mali záujem a ktoré sa v priebehu mesiacov dynamicky vyvíjali. Motiváciou na organizáciu tohto podujatia bol prejav stavovskej kolegiality a solidarity, ako aj snaha o poskytnutie čo najkompletnejších informácií efektívnym spôs-

Na seminári sa zúčastnilo 23 ukrajinských kolegov a kolegyň.

Sprava: medzinárodná advokátka Olena Vyshniakova, podpredsedníčka SAK Alexandra Čižmáriková, tlmočnica Maryna Kapustina.

Podpredseda Ukrajinskej národnej advokátskej komory Valentyn Gvozdyi sa prihovril účastníkom na dialku.

bom. Podujatie by nebolo by to možné bez výborných lektoriek-advokátok – Lenka Paluchová, Miroslava Mittelmanna a Olena Vyshniakova!

■ Kurzy HELP: právo na azyl, boj proti obchodovaniu s ľuďmi, ochrana detí utečencov a migrantov

Masívny príchod vysídlených osôb na územie Slovenska po 24. februári bol novou skúsenosťou pre všetkých. Nová situácia generuje nové právne otázky, aj požiadavky na vzdelávanie. Slovenská advokátska komora v prvých dňoch oslovila Radu Európy so žiadosťou o vytvorenie priestoru na platforme HELP, ktorá ponúka vzdelávanie o témach s európskym a medzinárodným rozmerom. Vzdelávacia online platforma a HELP (*Human Rights Education for Legal Professionals*) slúži primárne pre advokátov, sudcov a prokurátorov, ale je prístupná pre všetkých právnikov.

Požiadavka sa stretla s iniciatívou Rady Európy preložiť vzdelávacie materiály týkajúce sa utečencov do jazykov krajín susediacich s Ukrajinou, teda i do slovenčiny. Postupne sa pridávali ďalšie jazyky a dnes je tzv. **e-Desk pre azyl a migráciu** prístupný bezplatne a kedykoľvek pre advokátov v mnohých jazykoch. Pozývame vás zvoliť si slovenčinu a pripojiť sa na platforme, ktorá ponúka kurzy pre samoštúdium, ale tiež aktualizované doplnkové materiály súvisiace s dočasnou ochranou. K dispozícii je v slovenskom jazyku na e-Desku aj **kurz HELP o boji proti obchodovaniu s ľuďmi**. HELP ponúka na samoštúdium aj ďalšie súvisiace kurzy: **kurz o vnútornej vysídlení a kurz HELP o problematike ochrany detí utečencov a migrantov**. Pre absolvovanie kurzu môžete požiadať o vygenerovanie potvrdenia o úspešnom absolvovaní alebo mať materiály len tak k dispozícii pre prípad potreby.

Môžete sa kedykoľvek zaregistrovať na platforme HELP alebo kontaktuje kanceláriu SAK, odbor medzinárodných vzťahov (chladekova@sak.sk).

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.

Odbor medzinárodných vzťahov SAK

Partner pre vašu advokátsku kanceláriu

Balíček
ASPI + Praetor

**Využite prepojenie
ASPI a Praetora**

+421 2 58 10 20 14
praetor-systems.sk
aspi.sk

Využite spojenie so silným partnerom

Profesionálne nástroje, ktoré zvýšia efektivitu vašej práce.

Balíček ASPI + Praetor
2 vzájomne prepojené profesionálne systémy v 1 balíčku

TIP: V ASPI jedným klikom vyhľadáte rozhodnutie a druhým si ho priradíte do spisu v Praetore. Pri Praetore oceníte veľmi jednoduchú a prehľadnú prácu s elektronickou schránkou.

ASPI – komplexný právny systém

ASPI je moderný, komplexný a vyhľadávaný online systém poskytujúci užívateľovi rýchlu orientáciu pri práci s právnymi normami a dôležitými súvisiacimi informáciami. Zákony prepája s autorským obsahom – komentármi, judikatúrou, rozhodnutiami súdov, vzormi a inými významnými právnymi dokumentmi.

Praetor – advokátsky systém pre úspešných

V jednom systéme vybavíte všetko – správu spisu, prácu s dokumentmi, preverenie klienta, splnenie evidenčných povinností, poštu, fakturáciu a veľa ďalšieho. Ušetríte hodiny času každý týždeň a neunikne vám nič dôležité. Praetor uľahčí život všetkým členom tímu.

**Pre viac informácií nás neváhajte kontaktovať:
+421 2 58 10 20 14 | obchod@aspi.sk**

Výber z medzinárodného diania

V Prahe sa stretli zástupcovia advokátskych komôr

Dňa 17. októbra 2022 sa v Prahe stretli vedúci zástupcovia advokátskych komôr Slovenska, Česka, Maďarska, Rakúska, Poľska, Nemecka, Slovinska a Chorvátska.

Podujatie každoročne slúži ako fórum na prediskutovanie najaktuálnejších tém advokácie v tomto regióne. Predstavitelia komôr primárne diskutovali o témach povinnosti mlčanlivosti advokátov, a to aj v kontexte so sledovaním advokátov, o digitalizácii a e-komunikácii so súdmi či využívaní umelej inteligencie v právnej praxi. Osobitne sa venovala pozornosť aj dopadom situácie na Ukrajine vrátane pôsobenia ukrajinských advokátov v EÚ. Na podnet SAK sa ďalej viedla samostatná diskusia aj o téme výkonu disciplinárnej zodpovednosti voči členom, ktorí čelia trestnému stíhaniu. V diskusii prevládla zhoda na tom, že komorám neprináleží zasahovať do činnosti súdov prejedikovaním viny trestne stíhaného advokáta. Rovnako nie je úlohou komôr rozhodovať o tom, či došlo k trestnému činu. V tomto smere je dôležité posilniť dôveru v rozhodovaciu činnosť súdov a v zásadu prezumpcie nevinu.

Zástupcovia komôr sa zhodli, že toto každoročné rokovanie je veľmi praktické a prínosné, keďže sa potvrdzuje, že jednotlivé advokátske komory riešia obdobné problémy

naprieč Európou. Vďaka spoločnej výmene skúseností sa tak môžu komory vzájomne inšpirovať a nachádzať riešenia aktuálnych výziev.

Foto ČAK (dole)

Medzinárodné advokátske fórum v Berlíne

Na 5. medzinárodnom advokátskom fóre v Berlíne 29. a 30. septembra 2022, ktoré organizuje Nemecká spolková advokátska komora (BRAK – *Bundesrechtsanwaltskammer*), sa zúčastnila členka pracovnej skupiny SAK pre zahraničné vzťahy JUDr. Ing. Zuzana Hnátová, LL.M.

Podujatie spája významných národných a medzinárodných predstaviteľov politickej arény, súdnictva a advokácie. Tradične ponúka pestrú škálu prednášok, seminárov a workshopov na zaujímavé a aktuálne témy a možnosť rozhovorov s kolegami v menej formálnej atmosfére počas sprievodného spoločenského programu. Ide o podujatie organizované každé dva roky.

Tentoraz sa zúčastnili zástupcovia z 37 krajín a zástupcovia medzinárodných organizácií združujúcich advokátov – CCBE, IBA, UIA, LAWASIA. Témy sa týkali najmä digitalizácie v advokácii. Väčší priestor bol venovaný digitalizácii štátnej správy, resp. súdnictva, ale čiastočne aj legal tech (teda

softvérom, ktoré by vedeli pomôcť advokátom v ich bežnej praxi). Zaujímavý bol príspevok predsedníčky Estónskej komory. Estónsko je na prvom mieste v oblasti digitalizácie štátnej správy, no napriek tomu predsedníčka skonštatovala, že ešte je tam stále veľa práce, ako stav zdokonalíť (napr. vyhľadávanie v databázach, vrátane rozsudkov). Vystúpil aj sudca Medzinárodného trestného súdu (ICC) v Haagu, kde je elektronizácia takisto na veľmi vysokej úrovni. Naproti tomu, Nemecko v tejto oblasti veľmi zaostáva. Na záver podujatia účastníkov oslovil veľmi zaujímavý príspevok advokáta, ktorý zastupoval nemeckého tureckého občana, ktorý bol zadržaný v Guantaname. Obhajobu robil advokát Bernhard Docke pro bono ako jeho osobný príspevok k právu na prístup k spravodlivosti pre každého. O prípade bol natočený aj film s názvom *Rabiye Kurnaz gegen George W. Bush*.

Foto BRAK (hore)

Stály výbor CCBE

Dňa 7. októbra 2022 sa konalo zasadnutie Stáleho výboru CCBE, na ktorom sa zúčastnili podpredseda SAK Ondrej Laciak.

Delegácie advokátskych komôr na stálom výbore diskutovali o pripomienkach niektorých komôr na margo Správy Európskej únie o stave právneho štátu v jednotlivých krajinách za uplynulý rok.

Výbor pre ľudské práva odporučil, aby tohtoročná cena za ľudské práva bola udelená jednak dvom ukrajinským advokátkam, čím chce zdôrazniť dôležitú úlohu advokátov pri obrane ľudských práv najmä v časoch vojny, ale zároveň aj samotnej Ukrajinskej národnej advokátskej komore. Cena udelená komore vyzdvihne potrebu zachovať integritu výkonu spravodlivosti a právneho štátu v čase vojny, ocení ich nepretržitú podporu advokátom a občanom Ukrajiny.

Delegácie prijali kandidatúru predsedu Slovinskej advokátskej komory za podpredsedu CCBE.

CCBE sa zapojí do verejnej konzultácie EÚ o riešení problému tzv. *enablerov*, daňových poradcov (resp. iných osôb), ktorí v rámci svojej činnosti pre klientov volia taktiky „agresívneho daňového plánovania“ čím – podľa EÚ – prispievajú k stále vysokej miere daňových únikov. Napriek legislatívnym opatreniam v uplynulých rokoch sa EÚ nedarí s *enablermi* účinne bojovať, preto otvorila verejnú konzultáciu na definovanie vhodných postupov a opatrení. Vo navrhovanej odpovedi CCBE síce odsudzuje činnosť advokátov zapojených do nezákonných aktivít, ale zároveň kategoricky odmieta všeobecné označenie advokátov ako *enablerov*. Vyjadruje názor, že „daňová optimalizácia“ alebo „agresívne daňové plánovanie“ nie sú zákonom zakázané. Daňovník môže legítimne nasledovať najvýhodnejšiu daňovú cestu pokiaľ je základná transakcia skutočná a nie fiktívna. Hranice medzi „agresívnym daňovým plánovaním“ a nezákonným umožnením „daňových únikov“ je ťažké posúdiť, pretože tieto pojmy nie sú dobre definované. CCBE tvrdí, že výraz *enabler* sa musí používať opatrne a poukazuje len na malú skupinu odborníkov zapojených do trestnej činnosti a vyzýva predovšetkým na jasnejšiu definíciu pojmov.

Výbor pre spoločenskú zodpovednosť podnikov (SZP) predložil na schválenie návrh stanoviska *Spoločenská zodpovednosť podnikov a advokácia – kľúčové úvahy pre komory a advokátov*. Dokument bol upravený v zmysle pripomienok delegácií z plenárneho zasadnutia. Poskytuje prehľad nedávneho sociálneho a politického vývoja v oblasti SZP, jeho cieľom je slúžiť ako súbor usmernení pre advokátske komory, advokátov a kancelárie. Venuje sa predovšetkým veľmi aktuálnej otázke trvalo udržateľného rozvoja. Okrem prehľadu všeobecného vývoja dáva podnety, ako môžu konkrétne advokáti prispieť k cieľom udržateľného rozvoja (v rámci poradenstva klientom v záležitostiach SZP, ale aj dialógu s klientmi ako partnermi advokátov v oblasti SZP a tiež zodpovedným obchodným správaním advokátskych kancelárií ako podnikov). Posledná časť sa zameriava na úlo-

hu advokátskych komôr vo veciach SZP a pripája zbierku dobrých príkladov od členov CCBE.

V rámci CCBE je na stole aj otázka zodpovednosti voči životnému prostrediu. Výbor CCBE pre životné prostredie a klimatickú zmenu vyzval predsedníctvo i celú CCBE, aby sa „pozrela do ekologického zrkadla“, inými slovami, posúdila vplyv fungovania CCBE na životné prostredie a vyvinula úsilie na zníženie vlastnej ekologickej stopy. Z činností CCBE najviac ovplyvňuje životné prostredie cestovanie. V tejto súvislosti výbor na diskusiu navrhol tri možnosti: znížiť počet fyzických stretnutí CCBE a/alebo upraviť Stanovy CCBE o zložení Stáleho výboru s cieľom obmedziť počet fyzicky prítomných účastníkov a/alebo adekvátne znížiť a kompenzovať uhlíkové emisie spôsobené cestovaním na stretnutia CCBE. Výbor tiež vyzval aj sekretariát CCBE na vytvorenie udržateľnej stratégie pre svoju kanceláriu v Bruseli, čím by mohol podnieť aj členské advokátske komory, aby urobili to isté. Výbor pracuje aj na stanovisku CCBE ku klimatickým zmenám a vyzýva delegácie na podnety a pripomienky.

CCBE informovala, že bola v kontakte s Európskou komisiou v súvislosti s otázkou protiruských sankcií. Poukázala na vážny problém v dôsledku nesprávneho pochopenia princípov dôvernosti a mlčanlivosti a sekretariát dúfa, že ho bude možné efektívne vyriešiť. Upozornili, že nové znenie článku 8 nariadenia o reštriktívnych opatreniach voči Rusku a výklad Komisie sú príliš reštriktívne, pokiaľ ide o uplatňovanie dôvernosti a služobného tajomstva, keďže Komisia obmedzuje dôvernosť na informácie získané v rámci právneho zastúpenia v súdnom konaní.

Foto CCBE (hore)

Jesenná konferencia ECBA

Európska komora trestných obhajcov (ECBA) zorganizovala tradičnú jesennú konferenciu na pozvanie advokátskej komory na Malte 14. a 15. októbra 2022. Na podujatí, ktoré spája európskych advokátov špecializujúcich sa na trestné právo, sa zúčastnil podpredseda SAK Ondrej Laciak, ktorý je zároveň členom jedného z orgánov ECBA – *Advisory Board* a zúčastňuje sa aj zasadnutia tohto orgánu a pracovných skupín mimo hlavného konferenčného programu. Na jesennej konferencii tiež zastupuje výbor CCBE pre trestné právo ako jeho predseda.

ECBA udelila na podujatí cenu za prínos v oblasti ochrany ľudských práv *Scott Crosby Human Rights Award*. Odborný program sa venoval ochrane finančných záujmov EÚ z pohľadu Európskej prokuratúry (EPPO) a úlohe advokátov v konaní pred EPPO, boju proti praniu špinavých peňazí, príprave záväzného dokumentu Rady Európy o povolani advokáta, procesným zárukám v trestnom konaní a súdnej spolupráci, ako aj súdnej spolupráci medzi inštitúciami EÚ a Veľkej Británie. Podpredseda SAK Ondrej Laciak vystúpil v paneli na tému: *Súdna spolupráca a procesné záruky – cesta vpred*. Prezentácie k jednotlivým témam nájdete na www.ecba.org.

Foto ECBA (vľavo)

Účasť zástupcov SAK na medzinárodných kurzoch HELP v Štrasburgu

Na pôde Rady Európy (Council of Europe) v Štrasburgu sa v októbri uskutočnili **dve zaujímavé podujatia** v rámci vzdelávacieho projektu pre advokátov, sudcov a prokurátorov (HELP – *Human Rights Education for Legal Practitioners*).

Prvým podujatím bolo spustenie **medzinárodného kurzu o advokátskej etike** pre členské komory CCBE, na ktorom slovenskú advokáciu zastúpila členka revízie komisie SAK Martina Hopferová. Medzinárodný kurz spustili 20. októbra 2022 na spoločnom úvodnom seminári CCBE a HELP, na ktorom sa zúčastnilo 30 advokátov z 24 krajín EÚ. V Štrasburgu ich privítala Eva Pastrana, vedúca oddelenia pre vzdelávanie v oblasti spravodlivosti a ľudských práv Rady Európy, a Panagiotis Perakis, prvý podpredseda CCBE. Obaja zdôraznili dôležitosť etiky pre právnikov a kľúčovú úlohu, ktorú zohrávajú pre spoločnosť, a privítali plodnú spoluprácu medzi Radou Európy a CCBE. Jean-Louis Joris, expert Výboru CCBE pre deontológiu, poskytol podrobný prehľad pravidiel modelového kódexu správania CCBE. Kľúčový prejav predniesol Raffaele Sabato, sudca Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP), ktorý hovoril o dôležitosti etiky pri zachovávaní právneho štátu, čím dal účastníkom podnet na zamyslenie, aby túto tému počas realizácie kurzu ďalej preskúmali. Lektorka kurzu Eva Massa-Arranz účastníkom predstavila stránku kurzu a poskytla podrobné vysvetlenie jeho štruktúry, doplnkových materiálov a fungovania. Po online spustení boli všetci účastníci zapísaní na špeciálnu stránku kurzu, ktorým ich prevedie lektorka v nasledujúcich mesiacoch. Tí z nich, ktorí úspešne absolvujú kurz, získajú certifikáty HELP vydané Radou Európy a CCBE.

Dňa 20. októbra 2022 sa v Štrasburgu, v sídle Rady Európy, uskutočnilo zahájenie medzinárodného kurzu **Etika pre právnikov**. Jedná sa o zaujímavú spoločnú iniciatívu Rady Európy a Rady advokátskych komôr Európy (CCBE), ktoré sa rozhodli usporiadať tento kurz pre zintenzívnenie celoeurópskej diskusie o otázkach etiky výkonu advokátskeho povolania.

Úvodný deň kurzu sa uskutočnil prezenčnou formou, zvyšok kurzu, ktorý má ako celok 5 modulov prebieha online na e-learningovej platforme Rady Európy.

Vedúcou kurzu je pani Eva Massa Arranz, ktorá má bohaté skúsenosti v danej oblasti, vyštudovala právo v Španielsku, pracovala ako advokátka v Írsku a následne v rámci kancelárie Rady Európy. Súčasťou úvodného dňa kurzu boli okrem iného prednášky Raffaella Sabata, sudcu Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj Jean-Louis Jorisa z Výboru CCBE pre deontológiu.

Na kurze sa zúčastnili zástupcovia viac ako 20 európskych štátov, v prevažnej väčšine z advokátskeho prostredia. Súčasťou úvodného dňa kurzu bol aj work-

shop k aktuálnym etickým problémom výkonu právnického povolania. Diskusia prebiehala napríklad na témy: *V ktorých prípadoch majú advokátske komory právo pozastavovať svojim členom výkon advokátskeho povolania, prípadne ich z komory vyčlárnuť, ak je voči nim vedené trestné stíhanie?; Mali by byť sudcovia volení parlamentom alebo ostatnými sudcami? (kurz totiž obsahuje aj moduly pre prokurátorov a sudcov); Nevyhnutnosť zachovania nezávislosti advokáta od klientov, súdov a iných inštitúcií.*

Napriek rozdielom v prístupe k týmto otázkam v jednotlivých európskych krajinách a tomu, že v otázkach etiky neexistuje všeobecne záväzná európska regulácia, z diskusie vyplynulo, že množstvo otázok, ktoré sa v súvislosti s výkonom právnického povolania riešia, tieto krajiny spája. Ide najmä o potrebu zachovania nezávislosti advokátov a advokátskeho povolania ako takého. Najmä zástupcovia krajín z východnej a strednej Európy poukazovali na čím ďalej tým intenzívnejšie snahy zo strany štátu o reguláciu právnických povolání a obmedzovanie nezávislosti súdov, prokurátorov a advokátov. Rozdielnosť prístupov jednotlivých krajín sa prejavila najmä v postupoch disciplinárneho konania, keď napríklad práve v súvislosti s vyššie uvedenou otázkou pozastavovania výkonu advokátskeho povolania z dôvodu trestného stíhania sú postupy jednotlivých advokátskych komôr výrazne odlišné.

Pre kolegov, ktorých by táto mimoriadne aktuálna téma zaujala, sa na <https://help.elearning.ext.coe.int> – okrem mnohých zaujímavých kurzov z viacerých oblastí – nachádza aj verejná verzia kurzu etiky pre právnické povolania v slovenskom jazyku.

JUDr. Martina Hopferová, advokátka
Foto Rada Európy

Druhým podujatím bol úvodný seminár k medzinárodnému kurzu o právach zamestnancov. Kurz sa stretol s veľkým záujmom – prezenčne alebo on-line mal viac ako 100 účastníkov. Člen komisie SAK pre pracovné právo Andrej Poruban zastupoval Slovenskú advokátsku komoru. Seminár

poskytol účastníkom príležitosť na výmenu názorov s viacerými odborníkmi. Emmanuel Simonet, právnik z kancelárie ESĽP, sprevádzal účastníkov virtuálnym prieskumom databázy HUDOC poskytujúcej prístup k judikatúre súdu. Amaya Ubeda, členka sekretariátu Európskej sociálnej charty, predstavila komplexný prehľad o ochrane pracovných práv stanovených Európskou sociálnou chartou. Polina Roussinova-Kucera, právnička oddelenia pre výkon rozsudkov ESĽP, sa zamerala na hlavné aspekty súvisiace s výkonom rozsudkov a uviedla niekoľko relevantných príkladov. Lektori kurzu poskytli krátky prehľad o vnútroštátnom kontexte problematiky a poukázali na niektoré praktické výzvy v oblasti pracovných práv, nad ktorými budú účastníci v priebehu kurzu reflektovať. Účastníci, z ktorých väčšina sa špecializovala na sociálne a pracovné práva, mali možnosť podeliť sa o svoje očakávania od kurzu a aj porozprávať sa s kolegami.

Výmena poznatkov medzi odborníkmi na európskej úrovni má veľkú cenu a sme radi, že program *Council of Europe DG Human Rights and Rule of Law HELP* vytvára nové možnosti pre vzdelávanie a medzinárodný networking. Kurzy sú k dispozícii pre advokátov a koncipentov bezplatne a neobmedzene na <https://help.elearning.ext.coe.int/>.

Ak je potrebné nastaviť budík na 4:30 stredoeurópskeho (ešte stále) letného času, tak to môže mať iba dva dôvody: buď ide o tradične vhodne nariadené pojednávanie na druhom konci republiky, alebo o snahu dostať sa na letisko s dostatočným predstihom.

Našťastie išlo o druhý prípad, a tak som sa koncom októbra vybral do Štrasburgu. Cesta bola nakoniec iba o niečo málo dlhšia ako zo západu Slovenska na východ, prípadne naopak (samozrejme, po diaľnici).

Cieľom mojej cesty bola z ľudskoprávneho hľadiska posvätná pôda Rady Európy a udalosťou networking

a otvorenie kurzu *Labour Rights as Human Rights* realizovaného v rámci programu HELP (*Human Rights Education for Legal Professionals*), na ktorom spolupracuje Slovenská advokátska komora už niekoľko rokov.

Cyklus lekcí, ktoré prebiehajú dištančne, som mal „v merku“ už niekoľko rokov, ale popri bežných povinnostiach nie je nikdy vhodný čas na ich začatie a hlavne dokončenie. Tentokrát ma však motivovalo, že ide o rozšírenú verziu s pridelenými tútormi – advokátkou Mariou-Andrianiou Kostopoulou z Grécka a sudcom Diegom Ravarom z Portugalska – ktorí v rámci sprevádzania pripravujú pre účastníkov z celej Európy tiež rôzne výzvy (čítaj: domáce úlohy). Interaktívne školenie je naplánované od novembra do apríla a pozostáva z deviatich modulov, ktoré pokrývajú všetky oblasti individuálnych a kolektívnych pracovnoprávných práv a v podstate kopírujú Európsku sociálnu chartu (revi-dovanú), pričom neopomínajú sa ani relevantné ustanovenia Európskeho dohovoru o ľudských právach a funkčné väzby na právo Európskej únie i medzinárodné právo, a to najmä na normotvorbu Medzinárodnej organizácie práce. Pridanou hodnotou je bohatá sprievodná dokumentácia (odkazy na právne normy, judikatúru, komentáre, odbornú literatúru, vysvetlivky, tematické prehľady, výbery, zhrnutia a pod.), ktorú prečítať zvládne asi len právnik s nadprirodzenými schopnosťami.

Už krátko po štarte vidím, že som urobil dobre, keď som prikývol na ponuku Slovenskej advokátskej komory participovať. Jednak som sa do kurzu konečne pustil a hlavne po publikovaní tohto textu ho už musím aj absolvovať. Mám na jednom mieste komplexne spracovanú problematiku a vždy sa nájde nejaká novinka, kontext či iný pohľad, ktorý prispieva k rozšíreniu pracovnoprávných obzorov.

Po pár týždňoch sa teda nebojím dať do pozornosti tento online kurz, ktorého základná verzia je dostupná na platforme HELP pre každého, a s čistým advokátskym svedomím môžem odporučiť aj ostatné kurzy z rôznych právnych oblastí. Všetky sú v angličtine, mnohé sú preložené aj do iných jazykov a niektoré aj do slovenčiny. Takže, smelo do toho!

JUDr. Andrej Poruban, PhD
advokát
Foto Rada Európy

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.
Odbor medzinárodných vzťahov SAK

epi monitoring

Získajte rýchle a prehľadné informácie o dianí a finančnej situácii v obchodných spoločnostiach a iných subjektoch podľa záznamov publikovaných v Obchodnom vestníku a iných verejne dostupných databázach, ako sú Obchodný register SR, Živnostenský register SR, Register účtovných závierok, Centrálny register zmlúv, v beta verzii aj dát z katastra nehnuteľností.

Monitoring

Prenehajte sledovanie subjektov na nás. O zmenách vás budeme informovať priamo do e-mailovej schránky.

Vyhľadávanie firiem

Vyhľadávajte informácie pomocou rôznych filtrov a kritérií a preverte si finančné zdravie a bonitu obchodných partnerov.

Vyhľadávanie osôb

Prostredníctvom tejto funkcie dokážete vyhľadávať osoby, pričom získate zoznam firiem, v ktorých je táto osoba zainteresovaná.

Kontrolný panel

Kontrolný panel je nástroj, ktorý slúži na porovnanie finančných ukazovateľov jednotlivých firiem, ktoré si sami zvolíte.

- Vyhľadávanie obchodných partnerov
- Sledovanie informácií o subjektoch v konkurze a likvidácii
- Lehoty spojené s uplatnením zákonných nárokov
- Rýchle a prehľadné výsledky

EPI prináša Poradca podnikateľa

+421 41 70 53 222,

objednavky@pp.sk,

www.epi.sk

YOUNG EUROPEAN LAWYERS CONTEST 2022 Finále európskej súťaže koncipientov v Trieri a v Luxemburgu

V Bulletine slovenskej advokácie č. 6/2022 ste si mali možnosť prečítať o priebehu semifinále európskej súťaže koncipientov Young European Lawyers Contest 2022 v Bratislave. Keďže slovenskí koncipienti mali zastúpenie aj vo finále súťaže, priebeh a dojmy z tohto podujatia, ktoré sa uskutočnilo v najstaršom nemeckom meste Trier a priamo v sídle Súdneho dvora EÚ v Luxemburgu, sprostredúva účastníčka súťaže advokátska koncipientka Silvia Buliščáková, LL.M.

Po úspešnom ukončení troch semifinálových kôl vo Varšave, Bratislave a v Barcelone v júni 2022, **Akadémia Európskeho práva (European Law Academy, ERA)** privítala finalistov súťaže Young European Lawyers Contest 2022 priamo vo svojom sídle, a to v najstaršom nemeckom meste – Trier. Do finále, ktoré sa konalo v dňoch 10. – 12. októbra 2022, postúpilo 6 štvorčlenných medzinárodných tímov, zložených z advokátskych koncipientov a novo kvalifikovaných advokátov v prvom roku praxe z krajín Európskej únie. Slovenská advokátska komora mala svoje zastúpenie v tíme 8 (Justine Yansenne z Belgicka, Lucie Lavergne z Francúzska, Dimitrios Karagiannis z Grécka, **Silvia Buliščáková** zo Slovenska), ktorý do finále postúpil zo semifinále v Barcelone, a v tíme 12 (Tess Bellanger z Francúzska, Martina Tarantola z Talianska, **Dušan Štric** zo Slovenska, Christophoros Losif z Cypru), ktorý do finále postúpil zo semifinále v Bratislave. Súťažiaci sa vo finále stretli so svojím tímom druhýkrát, keďže súťažné tímy sú medzinárodné a príprava na súťaž prebiehala na diaľku.

V deň príchodu finalistov do Trieru sa uskutočnilo oboznámenie sa s pravidlami a priebehom finále, ako aj rýchle zoznámenie s ostatnými súťažiacimi tímami. Pre finalistov sa konal workshop na tému pojednávania pred Všeobecným súdom Európskej únie, ktorý pripravil a prezentoval Georges Gryllos, právnik Súdneho dvora Európskej únie v Luxemburgu. Po ukončení workshopu dostali súťažné tímy čas na prípravu na prvú súťažnú úlohu a prvý deň finále bol ukončený spoločnou večerou v historickom centre mesta Trier.

Finále prebiehalo v dvoch častiach. Na prvej časti – rokovani – sa zúčastnili všetky tímy. Šesť súťažných tímov bolo rozdelených do troch dvojíc tímov a rokovali medzi sebou vo veciach práva obchodných spoločností. V každej dvojici tímov boli zastúpené rovnaké spoločnosti – jeden súťažný tím reprezentoval vedúceho svetového výrobcu a druhý súťažný tím reprezentoval rodinnú firmu, medzi ktorými sa naštrbili ich dlhoročné vzťahy a spoločnosti hľadali optimálne riešenie pre ich obchodnú spoluprácu do budúcnosti. Porotu v prvej časti finále tvorili traja porotcovia, a to prvý pod-

Účastníci YELC 2022 s porotcami a organizátormi. Zdroj: ERA

predseda Rady advokátskych komôr Európy (CCBE) Panagiotis Perakis z Grécka, profesor verejného práva z Univerzity Panthéon-Assas v Paríži Fabrice Picod z Francúzska a advokát /Avocat Honoraire, partner advokátskej kancelárie Weil & Associés Heinz Weil z Francúzska. Porotcovia mali za úlohu vybrať dva víťazné tímy. Konkurencia bola silná, tímy boli vyrovnané a skutočne zohraté. Všetci účastníci prejavili tímového ducha a nikto nesúťažil len za seba. Každý bol vo finále za svoj tím.

Porotcovia po dlhšom rozhodovaní vybrali dva víťazné tímy, ktoré na ďalší deň čakala druhá časť finále, simulovaný súdny spor v sídle Súdneho dvora Európskej únie v Luxemburgu. Postúpil tím 6 (Vlad Sulea z Nemecka, Stella Alessandrini z Francúzska, Vincenzo Maiorano z Talianska a Jan Spierzak z Poľska) a už spomínaný tím 8, ktorého som bola členkou. Druhý deň finále sa završil prehliadkou mesta Trier a spoločnou večerou, na ktorej sa finalisti mohli zabaviť a porozprávať sa s porotcami a zástupcami ERA v neformálnej atmosfére. Pre tím 6 a tím 8 sa ale druhý finálový deň ešte neskonal, pretože oba tímy čakalo niekoľko hodín prípravy na simulovaný súdny proces pred Všeobecným súdom Európskej únie v Luxemburgu.

Simulovaný súdny proces sa týkal štátnej pomoci (*state aid*). Tím 8 zastupoval francúzsku spoločnosť, ktorá bola znevýhodnená vo výberovom konaní následkom poskytnutia pomoci talianskou vládou konkurenčnej spoločnosti. Tím 6 zastupoval Európsku komisiu, ktorá povolila poskytnutú pomoc konkurenčnej spoločnosti, ktorá by za iných okolností danú zmluvu nedokázala plniť. Počas tejto prípravy sa naozaj prejavil team spirit. Už predchádzajúce dva dni finále boli vcelku náročné a súťažiaci začínali cítiť únavu, ale spolu ako tím sme sa dohodli na našej stratégii, argumentoch a vypracovaní zadania, a za niekoľko hodín sme pripravili písomné podanie na súd, ako aj prezentáciu prípadu na pojednávanie pred súdom.

Tretí deň finále začínal od včasného rána – do Luxemburgu sme odchádzali o siedmej ráno. Cestu víťazné tímy strávili finálnou prípravou na pojednávanie, takže ubehla skutočne rýchlo. Po príchode do sídla Súdneho dvora nás po bezpečnostnej kontrole uviedli do pojednávacej miestnosti. Porota sa rozrástla o troch členov – sudcov Všeobecného súdu Európskej únie: Ramona Frenzo z Malty, Ion Gâlea z Rumunska a Colm Mac Eochaid z Írska. Ešte pred začiatkom sa sudcovia a účastníci navzájom predstavili. Potom všetci zaujali svoje miesta a začal simulovaný súdny proces, ktorý prebiehal riadne podľa rokovacieho poriadku súdu.

V mene klienta – navrhovateľa som ako prvá predniesla návrh súdu. Keď si na to teraz spomeniem, uvedomím si, že stáť pred sudcami Všeobecného súdu EÚ v Luxemburgu bol zážitok, ktorý vo mne vyvolal nervozitu a napätie, ale napokon sme ako tím odvedli skvelú prácu. Následne dostal slovo agent Európskej komisie a prezentoval argumenty súperiaceho tímu. Sudcovia položili každému tímu niekoľko otázok, s ktorými sme sa museli vysporiadať. Otázky sa týkali prejednávanej veci, ale mali preveriť aj naše vedomosti v oblasti práva Európskej únie. Neskôr nasledovalo rokovanie

Tím 8 pred finálovým pojednávaním na Súdnom dvore EÚ. Prvá zľava Silvia Buliščáková. Zdroj: archív autorky

sudcov, ktorí mali rozhodnúť v predmetnej veci a vyhlásiť prvý a druhý víťazný tím. Gratulujem tímu 6 (Vlad, Stella, Vincenzo a Jan) k výhre simulovaného súdneho procesu a teda celkovému 1. miestu v súťaži. Gratulujem tímu 8 k umiestneniu na 2. mieste v súťaži YELC 2022 a ďakujem, že som mohla byť súčasťou tak skvelého tímu.

Po ukončení simulovaného súdneho sporu pred Všeobecným súdom EÚ mala príhovor zástupkyňa ERA a organizátorka súťaže Florence Hartmann-Vareilles a po nej aj zástupkyňa organizácie *The Friends of ERA* Jettie Van Caenegem. Všetci finalisti súťaže dostali ročné členstvo v organizácii *The Friends of ERA* a víťazným tímom bola odovzdaná cena za umiestnenia.

Ako členka druhého víťazného tímu by som v závere dodala pár slov. Súťaž mala od začiatku výbornú organizáciu a Florence a Tatsiana z ERA boli veľmi nápomocné. So svojím tímom sme sa prvýkrát stretli na semifinále v Barcelone a veľmi sme si od začiatku rozumeli. Bolo naozaj skvelé pracovať s ľuďmi z rôznych častí Európskej únie na zaujímavých a aktuálnych praktických zadaniach. Porotcovia boli veľmi milí a radi sa rozprávali so súťažiacimi ohľadom ich začínajúcej kariéry. Určite by som ďalší ročník súťaže odporučila všetkým advokátskym koncipientom a advokátom v prvom roku praxe, ktorých zaujíma oblasť práva Európskej únie, majú záujem získať nové vedomosti a cenné skúsenosti, a nadviazať kontakt s koncipientmi a mladými advokátmi z iných členských štátov Európskej únie.

Na záver by som sa chcela poďakovať Slovenskej advokátskej komore za nomináciu do súťaže YELC 2022 a dúfam, že Slovensko bude mať zastúpenie aj v ďalšom ročníku tejto súťaže.

P. S.: Registrácia na YELC 2023 je už otvorená!

Silvia Buliščáková, LL.M.

DO VAŠEJ KNIŽNICE

Advokácia a notárstvo v ústavnom štáte

GÁBRIŠ, Tomáš – VALOVÁ, Katarína: **Advokácia a notárstvo v ústavnom štáte. Vzťah dvoch právnických profesií na Slovensku.**

Bratislava : Nakladateľství C. H. Beck s. r. o., 2022, 176 s.
ISBN 978-80-7400- 891-7

Prerastávajúca publikácia, ktorej autormi sú vedúci vedecký pracovník Ústavu štátu a práva Slovenskej akadémie vied **prof. JUDr. PhDr. Tomáš Gábris, PhD. mult., LL.M., MA** a členka prezídia Notárskej komory Slovenskej republiky **JUDr. Katarína Valová, PhD.**, obsahuje historickú aj aktuálne platnú komparáciu dvoch obsahovo i statusom blízkych právnických povolanií na Slovensku. Po *Predhovore autorov*, *Zozname použitých skratiek* a Úvode je tvorená piatimi kapitolami, ktoré v závere publikácie dopĺňajú *Zoznam použitej literatúry* a *Vecný register*.

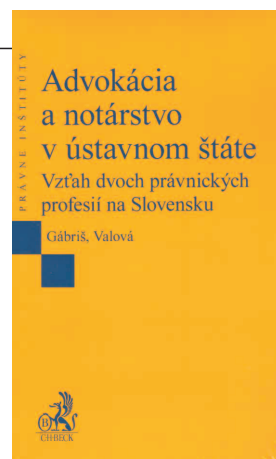
Úvodná kapitola **Advokácia a notárstvo – dve právnické profesie v ústavnom štáte** popisuje teoretický základ naznačenej matérie vrátane poukazovania na aktuálne populárny terminologický prechod od právneho štátu (pôvodne *Rechtsstaat/État de droit*) k ústavnému štátu v rámci pokračujúcej konštitucionalizácie štátu a práva. Pojmovovo je tak vláda práva nahrádzaná termínom vláda ústavy, autori sa zaoberajú aj znakmi neokonštitucionalizmu. Odlišným druhom konštitucionalizmu je zase v zmysle knižného textu garantizmus s úpravou garancí rešpektovania ústavy.

Podkapitola *Advokácia v Slovenskej republike* sa už bližšie venuje tomuto najpočetnejšiemu právnickému povolaniu na Slovensku. Rozoberá právny status advokátov, okrem poskytovania právnych služieb podľa zákona č. 586/2003 Z. z. títo pôsobia aj ako správcovia v insolvenčných konaniach podľa zákona č. 8/2005 Z. z. o správcoch, či ako oprávnené osoby podľa zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora. Zverená im bola i autorizácia zmlúv o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a pro futuro by v rámci deetatizácie štátom poskytovaných služieb mohli vykonávať zápisy do obchodného registra. Popísané sú bližšie aj korporatívny, štátny a asociatívny model vzťahu advokácie k štátu. Advokáti mali dokonca podľa pôvodného legislatívneho návrhu zákona o disciplinárnom poriadku podliehať disciplinárnej právomoci novozriadeného Najvyššieho správneho súdu – obdobne ako jej v súčasnosti podliehajú sudcovia, prokurátori, exekútori a notári. Výrazný potenciálny zásah do postavenia advokácie predstavovali v poslednej dobe i návrhy na zrušenie povinného členstva advokátov v Slovenskej advokátskej komore, či návrh poslancu Národnej rady Slovenskej republiky Petra Kremského z roku 2022 na vytvorenie profesie právnych poradcov poskytujúcich

právne služby na základe živnostenského zákona bez absolvovania odbornej praxe i skúšky. K vzťahu advokácie k ostatným právnickým povolaniam autori poukázali na knihu advokáta Emanuela Chalupného *Advokát a advokacie jako zřízení právní a sociální* z roku 1922, podľa ktorej je postavenie nestranného sudcu odlišné od stranického charakteru výkonu advokátskej profesie. Súdobý autor Jaroslav Čulík v článku *Zrušení notářství* z roku 1919 zase v svojej komparácii uvádzal, že sudca je nad stranami, advokát po boku strany a notár stojí medzi stranami. K vzťahu advokátov ku klientom sú prezentované tri fázy poskytovania právnej pomoci: fáza zisťovania, fáza tvorby zadania a fáza dosahovania cieľa. Z oblasti advokátskej deontológie sú v rámci profesijnej etiky publikované princípy dodržiavania zákonnosti, spravodlivosti a profesionálnej cti právnika, z osobitných činností sú vymenované i činnosti mediátora a rozhodcu.

V podkapitole *Notárstvo Slovenskej republiky* sú z výkonu notárskej profesie prezentované predovšetkým hereditácia, solemnizácia, vidimácia, legalizácia, verifikácia, certifikácia, archivácia, registrácia i depozitum. Z právomocí notárov však bola v roku 2021 vyňatá možnosť vydávania osvedčení o vydržaní vlastníckeho práva či práva zodpovedajúceho vecnému bremenu k nehnuteľnostiam. Z pôvodného počtu 220 štátnych notárov sa 183 z nich stalo po 1. 1. 1993 členmi Notárskej komory Slovenskej republiky. Maximálny počet notárov na Slovensku bol v roku 2004 (až 506), v roku 2021 pôsobilo u nás 333 notárov. Na rozdiel od regionálnych notárskych komôr v susedných štátoch t. j. v Českej republike, Maďarsku, Poľskej republike a Rakúskej republike na našom území pôsobí jediná centrálna komora notárov. V medzinárodnoprávnej oblasti sa slovenské notárstvo stalo členom Medzinárodnej únie latinského notárstva (*UINL – Union Internationale du Notariat Latin*) založenej v roku 1948. Z európskych štátov existuje funkcia notára napr. vo Francúzsku, Nemecku, Taliansku, Španielsku, Portugalsku, Grécku i v krajinách beneluxu, naopak absentuje vo Veľkej Británii, v Dánsku či v Írsku. Výhľad *pro futuro* prezentujú autori v podkapitole *Budúcnosť advokácie a notárstva v Slovenskej republike?*

V poradí druhá kapitola **Korene advokácie a notárstva: premeny významu a poslania právnických profesií od konca 19. storočia** sa začína podkapitolou *Rímsko-kánonické tradície v stredovýchodnej Európe*. Obdobne ako v iných

právnických povolaniach, tak možno nájsť základy jednotlivých inštitútov aj advokátskej i notárskej profesie už v dobách Antiky, napr. o náhrade trov konania pojednávali v staroveku právnici cisárskeho Ríma (Gaius). Z obdobia stredoveku je zase spomenutý jeden z autorov rímsko-kánonického procesu Tancred s jeho dielom *Libellus ordinis iudicarii* z roku 1216.

Podkapitola *Domáce uhorské tradície právnických profesií* popisuje vývoj právneho zastúpenia na našom území od stredovekého rečníka (*Fürsprecher/conlocutor*), cez prokátora (*procurator*) až po advokáta (*advocatus*) v kánonickom procese Uhorska od roku 1309. Po viacerých zákonných článkoch z čias feudalizmu sú z novovekých dejín spomenuté *Inštrukcia pre advokátov* z roku 1804 či prvý komplexný právny predpis regulujúci povolanie advokáta – *Cisársky patent č. 170/1852 Ríš. zák.*, ktorým sa predpisuje advokátsky poriadok pre Uhorsko, Chorvátsko, Slavónsko, Temešský Banát a Vojvodstvo Srbské. Počet advokátov Uhorského kráľovstva poklesol pritom po jeho prijatí aj z dôvodu zavedenia princípu *numerus clausus* zo 6 000 na iba 2 000 pravotárov. Predchodcami súčasných notárov v uhorskom štáte boli zase pristavovia (*pristaldi*) a kráľovskí muži (*homines regii*). Autori sa bližšie venujú pôsobeniu rímsko-kánonických notárov i existencii hodnoverných miest v Uhorsku.

Tretia kapitola **Hľadanie miesta pre individuálny notariát v Rakúsko-Uhorsku** mapuje vývoj notárskej profesie v Uhorskom kráľovstve, na územie ktorého bola platnosť rakúskeho notárskeho poriadku z roku 1855 (*Cisársky patent č. 93/1855 Ríš. zák.*) rozšírená cisárskym ediktom zo 7. februára 1858. Na území dnešného Slovenska tak začali prvýkrát pôsobiť cisársko-kráľovskí verejní notári, hoci inštitút verejného notárstva zrušili už v roku 1861 Dočasné právne pravidlá Judexkuriálnej konferencie. Až v roku 1874 bol prijatý zák. čl. XXXV/1874 o kráľovských verejných notároch, na základe ktorého pôsobilo v Krajínach svätoštefanskej ríše na prelome XIX. a XX. storočia 286 verejných notárov.

Nasledujúca kapitola **Vzťahy advokácie a notárstva: samostatná notárska profesia alebo zlúčenie s advokáciou?** sa zaoberá otázkami *de lege ferenda* týkajúcimi sa oboch príbuzných právnických profesií. Začiatkom dvadsiateho storočia pritom v zalitavskej časti Rakúsko-Uhorskej monarchie pôsobilo až 5 000 advokátov popri 284 kráľovských notárov. Už v tom čase sa polemizovalo o ďalšom spoločnom či rozdielnom osude oboch právnických povolání. Poukazyvalo sa na rôzne príklady z krajín Nemeckej ríše, kde napr. okrem samostatnej existencie advokátov a notárov boli v niektorých členských štátoch druhej ríše obe profesie zjednotené (Prusko, Sasko) a v iných pôsobili notári dokonca ako súčasť štátnej správy (Württembersko, Bádensko).

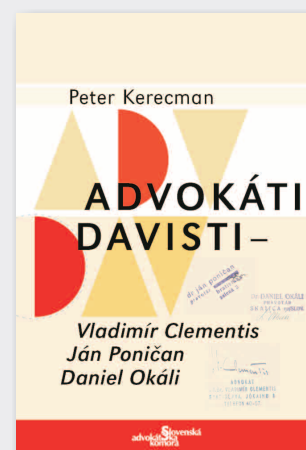
Záverečná kapitola **Deformácie právnických profesií v 20. storočí** ponúka náhľad na premeny v týchto povolaniach v minulom storočí. Štatisticky porovnáva počet advokátov na Slovensku po páde monarchie v roku 1918 (950), koncom prvej republiky v roku 1938 (1238), uprostred druhej svetovej vojny v roku 1943 (420) a po oslobodení v roku 1945 (329). Verejných notárov zostalo na území Slovenska

pôsobiť na začiatku tretej ČSR v roku 1945 iba 45. Kým z advokátskeho stavu po komunistickom prevrate v roku 1948 odišlo 90 % jeho členov, v notárstve systém etatizácie viedol ku kreácii štátnych notárov podľa sovietskeho vzoru – rovnako i v Rumunsku (1950), Poľsku (1951) a Maďarsku (1952). Po zrušení samosprávnych komôr v advokácii i notárstve dochádzalo k združstevňovaniu oboch profesií členstvom ich príslušníkov v krajských združeniach advokácie / krajských notárskych zboroch. Advokácia bola počas komunistického režimu právne regulovaná zákonmi č. 322/1948 Zb., č. 114/1951 Zb., č. 57/1963 Zb. i č. 133/1975 Zb., notárstvo zákonmi č. 201/1949 Zb., č. 116/1951 Zb. i č. 95/1963 Zb.

Kniha Tomáša Gábriša a Kataríny Valovej pri porovnaní postavenia advokácie a notárstva v Slovenskej republike predstavuje sumár zákonnej úpravy i praktickej existencie oboch právnických povolání *de lege lata* s výhľadom *de lege ferenda*. Autori do nej vniesli zjavne aj osobné poznatky, čo je zrejme z ich praktického výkonu advokátskej, resp. notárskej profesie. Nielen pre veľký rozsah použitej dostupnej literatúry zaoberajúcej sa vybranou tematikou, ale práve i pre náhľad *pro futuro* si pozornosť advokátskej a notárskej obce predkladaná monografia dozaista zaslúži. Nepochybne na ňu môžu odkazovať predkladatelia legislatívnych textov týkajúcich sa zmien v právnej úprave oboch povolání na Slovensku aj v budúcnosti. Cieľ, ktorý si autori dali pri jej písaní, tak možno po oboznámení sa s textovou časťou považovať za splnený.

JUDr. PhDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA
advokát

ADVOKÁTI DAVISTI – Vladimír Clementis, Ján Poničan, Daniel Okáli

Slovenská advokátska komora vydala v rámci svojej edičnej činnosti zameranej na významné osobnosti slovenského kultúrneho života z radov advokátov knihu **JUDr. Petra Kerecmana**, autora, ktorý už niekoľko rokov mapuje históriu slovenskej advokácie. Rozsiahla publikácia (460 strán) s bohatým obrazovým materiálom je k dispozícii **ZADARMO**.

V prípade záujmu kontaktujte e-mailom na adrese: darina.stracinova@sak.sk alebo ondrisova@sak.sk.

Sedemdesiat rokov od tragickej smrti advokáta Vladimíra Clementisa

1. časť

Vladimír Clementis – advokát, politik, publicista, diplomat – patril k významným slovenským osobnostiam 20. storočia.

Narodil sa 20. 9. 1902 v Tisovci a popravený bol ako päťdesiatročný 3. 12. 1952 v Prahe.

Pripomínáme si tak 120 rokov od jeho narodenia a zároveň 70 rokov od jeho smrti.

Vladimír Clementis pochádzal z rodiny učiteľa Ľudovíta Clementisa (1861 – 1946) rodom zo Skalice a jeho druhej manželky Márie Adely Vranej (1877 – 1943), dcéry učiteľa a múzejníka Václava Vraného. Mali spolu päť detí – tri dcéry Oľgu, Boženu a Vieru, ktorá však zomrela v mladom veku, a dvoch synov Miroslava a Vladimíra. Z prvého manželstva ich otca mali súrodenci staršieho brata Dušana. Vladimír a o dva roky starší Miroslav študovali na evanjelickej ľudovej škole v Tisovci, na gymnáziu v Skalici, kde i maturovali a neskôr na Právnickej fakulte Karlovej univerzity v Prahe. Obaja sa stali advokátmi.

Vladimír Clementis sa zapísal na právnickú fakultu v roku 1921, promováný doktorom práv bol v aule Karolína 22. 12. 1925. Jeho brat Miroslav promoval o rok skôr. V tom čase tu študovali právo aj ďalší budúci advokáti Ján Poničan, Daniel Okáli, Ľudovít Obtulovič, či Ivan Horváth. Počas štúdia absolvoval Clementis dva semestre na univerzitách v Drážďanoch a v Aix-en-Provence. Bol vzorným študentom, rigorózne skúšky zložil s vyznamenaním.

Vladimír Clementis s manželkou Lídou, rok 1933 (rodinný archív)

Už počas štúdií písal politické, filozofické a literárne články a stal sa vedúcou osobnosťou medzi študentmi. Bol členom študentského spolku *Detvan*, Voľného združenia študentov socialistov zo Slovenska, publikoval v časopise *Mladé Slovensko*. V roku 1924 spoločne s Danielom Okálím, Jánom Poničanom, Ľudovítom Obtulovičom a študentmi filozofie Eduardom Urxom a Andrejom Siráckym založil vlastný časopis *DAV*, ktorý vychádzal až do mája 1937, najprv v Prahe, neskôr v Bratislave. Graficky na *DAVe* spolupracovali Ľudovít Fulla a Mikuláš Galanda. Obsahovo sa časopis stal tribúnou ľavicovo a sociálne orientovaných autorov. S *DAVom* spolupracoval i Il'ja Erenburg.

Advokát

Po skončení právnických štúdií sa Clementis vrátil na Slovensko. Hoci predpokladal, že pre svoju ľavicovú orientáciu bude mať problém zamestnať sa, nakoniec už koncom roku 1925 nastúpil ako advokátsky koncipient k advokátovi Andrejovi Margočovi v Lučenci, kde v tom čase koncipiensku prax vykonával aj jeho brat Miroslav. Vladimír sa však chcel dostať do Bratislavy. Už vo februári 1926 preto nastúpil na súd v Bratislave. Keď vysvitlo, že sa aktívne zapája do činnosti komunistickej strany, bol prepustený.

V júni 1926 nastúpil ako koncipient k bratislavskému advokátovi Radomírovi Kubovi, pôvodom Čechovi, u ktorého pracoval do januára 1931. V júni 1930 zložil v Bratislave advokátsku skúšku. Koncipienskú prax si dokončil u advokáta Ivana Sekaninu v Prahe, s ktorým sa poznal ešte z právnických štúdií a ktorý bol i právnym zástupcom Komunistickej strany Československa. Clementis požiadal o zápis do zoznamu advokátov v Prahe, kde advokáciu začal vykonávať v máji 1931. V decembri toho istého roku presídlil ako advokát do Bratislavy. Kanceláriu i byt mal najprv v Centralpasáži, potom na Námestí republiky 3 a od júla 1937 v nárožnej budove na Jókaiho 8.

Po štyroch mesiacoch Clementis zamestnal ako koncipienta ľavicového básnika Jána Poničana, ktorý u neho pracoval sedem mesiacov. Život Clementisa bol spojený s osudmi jeho pražských spolužiakov. Nie len pre ideovú blízkosť, rovnaké povolanie a prácu pre DAV, ale napríklad aj preto, že Daniel Okáli si vzal za manželku sesternicu Vladimíra Clementisa Helenu, rod. Schulzovú. U Okáliovcov v ich byte v Živnodome Vladimír Clementis istý čas po svojom príchode do Bratislavy i býval.

Clementis počas svojej praxe obhajoval vo viacerých známych politických procesoch, zastupoval svojich priateľov a kolegov, ale aj mnohých robotníkov. Už ako koncipient Radomíra Kubu v roku 1929 obhajoval spisovateľa Mila Urbana obžalovaného za jeho protivojnový článok *Pozor na šable!* pre trestný čin podnecovania k nenastúpeniu vojenskej služby a dosiahol jeho oslobodenie spod obžaloby.¹

Zastupoval i Jána Poničana v tlačových veciach pred Krajským súdom v Bratislave. V spore proti *Slovenskému denníku*, ktorý vo svojom článku v roku 1932 ironicky informoval o Poničanovej ceste do Sovietskeho zväzu a jeho následných prednáškach verejnosti o tejto ceste, dosiahol odvolanie článku a ospravedlnenie.² V obdobnej veci proti *Národnému denníku* týkajúcej sa článku *Komunisti pripravujú nové demonštrácie* z februára 1932 došlo k zmieru.³ Clementis obhajoval Poničana i v trestnej veci pre urážku československej armády, ktorej sa mal dopustiť v roku 1932 svojou prednáškou, v ktorej sa mal neúctivo vyjadriť o československých légiách v Rusku. Poničan bol síce nakoniec uznaný vinným, no bol mu uložený iba peňažný trest.⁴

Clementis obhajoval napríklad aj redaktora Eugena Klingera na Krajskom súde v Prešove (1932), pre jeho vyjadrenia na verejných zhromaždeniach (táboroch ľudu), ktorý bol obžalovaný zo zločinu prípravy úkladov podľa zákona na ochranu republiky. Hoci bol uznaný vinným, Clementis dosiahol zmenu kvalifikácie skutku a nižší trest.⁵ Obhajoval i v trestnej veci na Krajskom súde v Ružomberku robotníkov, ktorí sa pokúsili vyslobodiť z väzenia v Lipovskom Mikuláši okresného tajomníka komunistickej strany.⁶

Jedným z najznámejších Clemenstisových procesov bol tzv. Košútsky proces vedený na Krajskom súde v Bratislave (1931) proti väzobne stíhanému poslancovi za komunistickú stranu Štefanovi Majorovi, ktorý bol obžalovaný zo zločinu násillia proti vrchnosti. Mal sa ho dopustiť tým, že poštvával v Košútoch demonštrujúcich robotníkov proti žandárom, čím mal vyvolať strelbu žandárov, ktorá si vyžiadala niekoľko mŕtvych robotníkov. Clementis pri obhajobe spolupracoval s advokátom Júliusom Zoltánom-Weichherzom, koncipientmi Jánom Poničanom a Danielom Okálím a poslal i listy viacerým svetovým osobnostiam vrátane Romaina Rollanda, či Maxima Gorkého, v ktorých popisoval udalosti v Košútoch. Na tieto udalosti reagoval aj DAV a slovenskí spisovatelia, ktorí spísali manifest *Verejnosti v Československu*. Major bol napriek snahe obhajoby uznaný vinným a odsúdený na 16 mesiacov väzenia. Clementis neskôr márne žiadal i o jeho podmienené prepustenie.⁷ Tento proces inšpiroval Mila Urbana k napísaniu románu *V osídľach* (1940).

Vladimír Clementis
v roku 1936
Foto Eislerová
(rodiný archív)

Clementis ako advokát obhajoval i v mnohých ďalších veciach, napríklad v roku 1934 advokáta Ľudovíta Bazovského obžalovaného z prípravy úkladov proti republike, ktorého stíhanie bolo nakoniec zastavené.⁸ Pomáhal v právnych veciach i viacerým svojim priateľom, napríklad lekárovi a spisovateľovi Gejzovi Vámošovi.⁹

V roku 1933 Clementis zastupoval pred Krajským súdom v Bratislave komunistického poslanca Kráľika, ktorý žaloval prezidenta Slovenskej krajiny Jozefa Országha za jeho výroky prednesené na zasadnutí krajského zastupiteľstva. Keď iný poslanec obvinil komunistickú stranu z krviprelievania v Polomke, poslanec Kráľik chcel reagovať, avšak prezident Országh mu slovo neudelil a na jeho adresu povedal, že „na jeho mieste skryl by sa ako kuvik do hory“, pretože „na jeho tvári vidno odraz zavraždených“. Krajský prezident sa bránil tým, že mal informácie, podľa ktorých krviprelievanie v Polomke skutočne zavinili komunisti. Súd ho uznal vinným a uložil mu peňažný trest alebo 6 dní väzenia podmienenčne na jeden rok.¹⁰

Tlač často útočila pre politickú činnosť i na samotného Clementisa. Keď vyšiel v auguste 1936 v novinách *Slovák* článok s názvom *Hrdina za dverami. Poslanca Clementisa voláčo veľmi trápi*, v ktorom ho autor nazval „bolševikom v rukavičkách“ a dodal, že sa ako komunistický funkcionár „vyškriabal na vedúce miesto na chrbtoch robotníctva“, začal Clementis ako súkromný žalobca tlačový spor pre prečin ohovárania tlačou, ktorým žiadal ospravedlnenie. Vec pojednával Krajský súd v Bratislave a po tom, čo noviny verejne Vladimíra Clementisa „požiadali o prepáčenie“, bolo konanie zastavené.¹¹

Clementis zamestnával okrem Poničana postupne ďalších siedmych koncipientov, medzi nimi i Jána Terebessyho – syna sudcu, ktorý neskôr pôsobil dlhé roky i na najvyššom súde v Brne a Bratislave. Posledným Clemenstisovým koncipientom bol Augustín Husák, ktorý u neho pracoval od januára 1938 do mája 1939.

V máji 1939 sa Clementis vzdal výkonu advokácie a vzhľadom na nebezpečenstvo, ktoré mu pre jeho názory v časoch

silnejúceho fašizmu hrozilo, emigroval cez Poľsko a Švédsko do Paríža. Počas vojny pôsobil v Londýne.

Kolegovia Clementisa ako advokáta uznávali. Okáli píše: „Jeho temer každodenná práca spojená s obhajobou v politických procesoch vyžadovala si úmerné štúdium zákonov, právnickej literatúry, časopisov a judikatúry. Vedel zapôsobiť i na ľudí z nepriateľského tábora: spomeniem prípad pokošústkeho procesu v roku 1931 – vtedy ho po obhajobnej reči pozval k sebe dr. Emil Stodola, aby mu vyjadril svoj obdiv.“¹²

Clementisovo ľavicové zmysľanie však viacerým kolegom prekážalo. Advokát Aristid Jamnický na neho spomína takto: „Bol veľmi milý a srdečný k ľuďom s ľavicovými názormi. K ostatným sa choval chladne, ale korektne. Bol humanista a idealista. Pre svoju mäkkú povahu nemal ako advokát dostatočnú pribojnosť. Podľa toho vyzerali aj jeho zárobky. V roku 1935 boli parlamenné voľby a Clementis získal poslanecký mandát. Poslanecký plat znížený o stranický príspevok vyriešil jeho hmotné problémy.“¹³ Aj podľa Poničana k zlomu v Clementisovej kariére došlo, keď sa stal poslancom: „Pomerne rýchlo si vybudoval slušný klientelu – k čomu prispelo, že sa stal poslancom a zatiaľ bankového riaditeľa.“¹⁴

Clementis si za manželku vzal Lídu Pátkovú (1910 – 1988). Zoznámili sa pri návšteve Ilju Erenburga a svadbu mali 24. 3. 1933. Spisovateľka Zuzka Zguriška, manželka advokáta Jaroslava Dvořáka, spomína: „Vlado sa ženil. Nikto sa však nečudoval, keď sme poznali jeho Lídu. Jozef Rybák vystihol jej výnimočný zjav – nakreslil Lídinu karikatúru a doplnil nápisom: „Oženil som sa s anjelom“. Výtvar daroval Vladovi. Boli sme aj na svadbe. Mladá pani mala schopnosť šíriť okolo seba príjemné ovzdušie. Vlado sa usmieval tým svojim charakteristickým, trochu ironickým úsmevom. Videl a cítil, že sme si všetci razom jeho zlatovlásku obľúbili a vedel, že od teraz bude patriť k nám ako on.“¹⁵ Jamnický zvyrazňuje, že „ich bezdetné manželstvo bolo pre blízkosť pováh veľmi šťastné“.¹⁶

Lída Pátková sa narodila v Prahe. Advokátkou bola aj jej sestra Božena Pátková (1907 – 1973), ktorá vydala v roku 1947 knihu *Srdce a paragraf – z denníku advokátky*.¹⁷ Keď sa zoznámila s Clementisom študovala v Bratislave na Hudobnej a dramatickej akadémii. Stala sa koncertnou a opernou speváčkou v slobodnom povolání, hosťovala v opere Slovenského národného divadla. Na jednu z jej úloh spomína Zguriška takto: „Vystúpila v *Hoffmanových poviedkach ako host. Mala čistý, zvonivý soprán a bábku hrala dokonale, akoby bola pre ňu stvorená. Obecenstvo prijalo jej výkon s nadšením a kritika tiež.*“¹⁸

Politik

Clementis sa stal populárnym svojimi obhajobami i celkovou politickou a kultúrnou činnosťou. Ako obhajca vystupoval pred desiatkami súdnych tribunálov, zastupoval robotníkov v Bratislave, ale i na Horehroní a inde. „Pre slovenských robotníkov bol tým, čím pre českých Ivan Sekanina – advokátom chudoby. Práve intenzívna práca obhajcu priniesla Clementisovi značnú popularitu a spolu s neúnavnou činnosťou medzi

robotníkmi aj poslanecký mandát za komunistickú stranu v parlamentných voľbách 1935.“¹⁹

Vladimír Clementis sa v komunistickej strane už v roku 1929 prihlásil ku krídlu Klementa Gottwalda, ktorý ho presadil za kandidáta vo voľbách. Bol zvolený za volebný kraj Lip-tovský Mikuláš. Poslancom Národného zhromaždenia bol v rokoch 1935 – 1938. Ako poslanec odmietal čechoslovakistický centralizmus, vo svojich vystúpeniach sa venoval sociálnym, ale aj právnym témam. Aj tu využil vedomosti a skúsenosti advokáta. V parlamente aktívne vystupoval v diskusiách k návrhom zákonov týkajúcich sa zmien v procesnom práve,²⁰ či predĺženia koncipientskej praxe,²¹ vždy aj zo sociálneho hľadiska. Aktívne interpeloval pre porušovanie zhromažďovacieho práva, násilie pri vyšetrovaní, potláčanie práv obhajoby, či postupy okresných náčelníkov – prinášal konkrétne prípady a žiadal nápravu.

(dokončenie v nasledujúcom čísle)

Poznámky

- 1 ŠABA, f. Krajský súd v Bratislave, sp. zn. TI 209/29.
- 2 ŠABA, f. Krajský súd v Bratislave, sp. zn. TI XIV 48/32.
- 3 ŠABA, f. Krajský súd v Bratislave, sp. zn. TI XII 3/32.
- 4 ŠABA, f. Krajský súd v Bratislave, sp. zn. Tk VI 255/32.
- 5 ŠAPO, f. Krajský súd v Prešove, sp. zn. Tk V 238/28.
- 6 HOLDOŠ, L. Rendez-vous s históriou. In.: DAV Spomienky a štúdie. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 1965, s. 452 - 465.
- 7 ŠABA, f. Krajský súd v Bratislave, sp. zn. Tk X 1154/31
- 8 ŠRÁMKOVÁ, A.: Nezlomný rodák slovenský. Proces s Ľudovíkom Bazovským a spol. In.: BYSTRICKÝ, V. – ROGUĽOVÁ, J. Storočie procesov. Veda, Bratislava, 2013, s. 83 a nasl.
- 9 SNK, LA, sign. 72 A 20
- 10 Prezident Slovenskej krajiny Jozef Országh odsúdený pre urážku komunistu Kráľika. Slováč z 25. 3. 1933, s. 3.
- 11 ŠABA, f. Krajský súd v Bratislave, sp. zn. TI 350/36
- 12 OKÁLI, D.: Pred štyridsiatimi rokmi. In.: DAV Spomienky a štúdie. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 1965, s. 283.
- 13 JAMNICKÝ, A.: Oprášené histórie. Pama, Bratislava, 2002, s. 246 – 248.
- 14 PONIČAN, J.: Búrlivá mladosť. Slovenský spisovateľ, Bratislava, 1975.
- 15 ZGURIŠKA, Z.: Strmou cestou. Československý spisovateľ, Praha, 1976, s. 164.
- 16 JAMNICKÝ, A.: Oprášené histórie. Pama, Bratislava, 2002, s. 246 – 248.
- 17 PÁTKOVÁ, B.: Srdce a paragraf. Z denníku advokátky. Práca, Praha, 1947.
- 18 ZGURIŠKA, Z.: Strmou cestou. Československý spisovateľ, Praha, 1976, s. 165.
- 19 PLEVZA, V.: Davisti v revolučnom hnutí. Vydavateľstvo politickej literatúry, Bratislava, 1965, s. 87.
- 20 Vystúpenie poslanca Clementisa v Národnom zhromaždení v rozprave 22. 4. 1937 k vládnemu návrhu zákonov o občianskom civilnom súdnom poriadku – tlač 850.
- 21 Vystúpenie poslanca Clementisa v Národnom zhromaždení v rozprave 26. 5. 1936 k správe Výboru ústavnoprávneho k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa menia ustanovenia o advokátoch (tlač 435).

Prehľad ročníka 2022

Za menom autora je uvedené číslo bulletinu, v ktorom má publikovaný článok.

AKTUÁLNE

MAJCHRÁK Tadeáš, JUDr. (1-2)
SEDLAČKO František, JUDr., PhD., LL.M.
(1-2, 3, 4, 5, 6, 7-8, 11-12)

ČLÁNKY, ŠTÚDIE

ANDREJČÍK Peter, JUDr. (7-8)
BARAN Radoslav, JUDr. Mgr. (3)
BRATKO Martin, Mgr. (11-12)
ČÍŽOVÁ Zuzana, JUDr. (1-2)
FRIEDRICH Martin, JUDr. (9-10, 11-12)
GABRIK Peter, JUDr. (7-8)
GEŠKOVÁ Katarína, JUDr., PhD. (5, 6)
HASÍKOVÁ Jitka, JUDr. (1-2)
HUŠŤÁK Milan, Ing. JUDr. (4)
KARMAN Marcela, Mgr. (7-8)
KOVÁČ Matúš, JUDr. (1-2)
KSEŇÁK Štefan, JUDr., PhD. (1-2)
KUNDRÁT Marek, JUDr., LL.M. (5)
LACIAK Ondrej, doc. JUDr., PhD. (7-8)
LUKÁČ Ladislav, Mgr. (9-10)
MARR Samuel, JUDr., LL. M (6)
MICHAĽOV Lukáš, JUDr., PhD. (6, 7-8)
MLKVÁ ILLÝOVÁ Zuzana, doc. JUDr., PhD. (3)
MOKRÁ Ivana, Mgr. (4)
NOÉ Gréta, JUDr. Ing., LL.M. (9-10)
OLEXOVÁ Cecília, Doc. Ing., PhD. (4)
ONDREJOVÁ Anna, JUDr., LL.M (5)
PORUBAN Andrej, JUDr., PhD. (3)
PUŠKÁR Adam, JUDr. (11-12)
RAMPÁŠEK Michal, JUDr. (4, 9-10)
SEMANOVÁ Martina, JUDr. (9-10, 11-12)
ŠMERINGAI Filip, JUDr. (6)
TOMAŠ Lukáš, JUDr. (6, 7-8)
TÓTH Erik, Mgr. (4)
VASILIK Lucia, Mgr. (7-8)
VRTÍKOVÁ Karin, JUDr., PhD. (11-12)

DO VAŠEJ KNIŽNICE

FILAGOVÁ Lucia, JUDr. (5)
JAKUBÁČ Róbert, JUDr., PhD. (6)
MANIK Rudolf, JUDr. PhD., MBA, MHA
(1-2, 9-10, 11-12)
MITTERPACHOVÁ Jana JUDr., PhD. (4)
NEČAS Pavel, Dr. h. c. prof. Ing., PhD., MBA (7-8)
REGULI Zuzana, JUDr. (3)

ZAÚJÍMAVOSTI

GAJDOŠOVÁ Martina, doc. JUDr. Mgr., PhD. (9-10)
KEREČMAN Peter, JUDr., PhD. (7-8, 11-12)
MANIK Rudolf, JUDr., PhD., MBA, MHA (3)
STRAKA Rastislav (6)

Obsah dvojčísła 1-2/2022

	AKTUÁLNE
4	ROZHOVOR Mojou hlavnou prioritou je ochrana advokácie ako slobodného povolania JUDr. Viliam Karas, PhD.
	DISKUSIA
6	Zodpovedanie viacerých (procesno)právnych otázok dovolacieho konania veľkými senátmi NS SR JUDr. Tadeáš Majchrák
10	Sprísnené podmienky na vydanie kontumačného rozsudku JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
	PRÁVNÁ TEÓRIA A PRAX
	ČLÁNKY
12	Dokazovanie v trestnom konaní 1. časť – Znalecké dokazovanie JUDr. Jitka Hasíková
20	(NE)Spravidlivosť v odmeňovaní advokátov ustanovených Centrom právnej pomoci? JUDr. Zuzana Čížová, JUDr. Štefan Kseňák, PhD.
28	Prečo disciplinárne a trestné stíhanie prokurátora alebo sudcu pre ten istý skutok nie je porušením zásady <i>ne bis in idem</i> ? JUDr. Matúš Kováč
	JUDIKATÚRA
35	K povinnosti advokáta používať pri elektronickej komunikácii so súdom elektronickú schránku
37	Zrušenie amnestie a právo Európskej únie
	ADVOKÁCIA
	SAK
40	Aktuálne udalosti
42	Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
43	Pýta(j)te sa predsedníctva
44	Koncipientske okienko
46	Výsledky prieskumu medzi advokátmi
50	Vyhodnotenie publikačnej súťaže za rok 2021
51	Povinnosť advokáta riadne uplatniť opravné prostriedky v prospech klienta
	ZAHRANIČIE
53	Základné pravidlá výkonu advokácie, dostupnosť a zastihnutelnosť advokáta
56	<i>Bulletin advokácie</i> prináša...
57	Výber z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni
	ZAÚJÍMAVOSTI
	LITERATÚRA
60	Trovy súdneho konania JUDr. PhDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA
62	S emeritným predsedom Maďarskej advokátskej komory odchádza kus advokátskej histórie. Dr. Jenő Horváth, 4. november 1929 – 31. december 2021
63	Spomienka na zosnulého advokáta JUDr. Ladislava Čendulu (1930 – 2022)

Obsah čísla 3/2022

	AKTUÁLNE
2	Advokáti pre Ukrajinu
4	ROZHOVOR Stotožňovanie advokáta s jeho klientom je proti zásadám právneho štátu James MacGuillo
6	DISKUSIA Bodka za témou „dovolenie proti trovám“ JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
	PRÁVNÁ TEÓRIA A PRAX
	ČLÁNKY
8	Náhrada nemajetkovej ujmy sekundárnych obetí v pracovnoprávných vzťahoch JUDr. Andrej Poruban, PhD.
14	Zodpovednosť správcu v konkurze za škodu a jej porovnanie so zodpovednosťou za škodu štatutárnych orgánov kapitálových obchodných spoločností JUDr. Mgr. Radoslav Baran
21	O magickom svete práva a vláde nad časom doc. JUDr. Zuzana Mlčková Illyová, PhD.
	JUDIKATÚRA
25	Nárok veriteľa na zaplatenie zmluvných úrokov po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru
27	Disciplinárne konanie voči advokátovi a právo Európskej únie
	ADVOKÁCIA
	SAK
30	Aktuálne udalosti
31	Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
32	Pýta(j)te sa predsedníctva
33	Koncipientske okienko
34	Povinnosť advokáta riadne a včas informovať klienta
	ZAHRANIČIE
36	Vyúčtovanie právnych služieb – použitie prostriedkov klienta v rozpore so stanoveným účelom
38	Seminár o americkom práve
39	Konanie pred Súdny dvorom EÚ (<i>Pozvánka</i>)
40	Výber z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni
42	Vyhlásenie publikačnej súťaže <i>Bulletinu slovenskej advokácie</i> pre rok 2022
44	Aký bol januárový seminár Konanie pred Súdny dvorom EÚ?
	ZAÚJÍMAVOSTI
	LITERATÚRA
60	Zákon o priestupkoch JUDr. Zuzana Reguli
46	
47	Advokáti v radoch diplomatov Slovenska z rokov 1939 – 1945 JUDr. PhDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA
51	Advokáti v sieti (<i>Pozvánka na tenisový turnaj</i>)

Obsah čísla 4/2022

AKTUÁLNE

- 2 Rozvoj činnosti Rozhodcovského súdu SAK – elektronické doručovanie prostredníctvom ÚPVS
- 4 Ku Dňu advokácie a desiatemu výročiu Dňa otvorených dverí SAK
- 6 **DISKUSIA**
Elektronické podpisovanie podania vo veci samej
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNÁ TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 8 Vyšetrovanie daňových trestných činov – vybrané aplikačné problémy
doc. Ing. Cecília Olexová, PhD., Ing. JUDr. Milan Husťák
- 16 Etický hacking a (ne)oprávnený prístup do počítačového systému
JUDr. Michal Rampášek
- 25 Dôvodnosť vznesenia obvinenia v trestnom konaní v kontexte uplatnenia inštitútu väzby
Mgr. Ivana Mokrá
- 31 Na počiatku bol ľud, a ten sa uzniesol na spoločenskej zmluve (v kontexte Nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL.ÚS 7/2021 zo dňa 7. 7. 2021)
Mgr. Erik Tóth

JUDIKATÚRA

- 36 Cloudové úložisko a autorské práva
- 38 Porušenie základných práv advokáta odopretím odmeny za zastupovanie v nezanedbateľnej sume

ADVOKÁCIA

SAK

- 40 Aktuálne udalosti
- 42 Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
- 43 Koncipientske okienko
- 44 7 dobrých dôvodov pre voľbu Rozhodcovského súdu SAK
- 46 Nečinnosť advokáta po prevzatí zastupovania
- 47 Pýta(j)te sa predsedníctva

ZAHRANIČIE

- 50 Výber z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni
- 51 LAWYEREX II.
Ponuka krátkodobej stáže v zahraničí pre advokátov
- 52 Povinnosť advokáta riadne a včas informovať klienta – nečinnosť advokáta

ZAUJÍMAVOSTI

- 53 Vyhlásenie publikačnej súťaže
Bulletinu slovenskej advokácie pre rok 2022

LITERATÚRA

- 55 Zákon o samosprávnych krajoch. Komentár
JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.

Obsah čísla 5/2022

AKTUÁLNE

- 4 **DISKUSIA**
Anonymita diskutujúcich na internete z pohľadu ESLP
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNÁ TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 6 Princíp subsidiarity určovacej žaloby (1. časť)
JUDr. Katarína Gešková, PhD.
- 14 Postavenie informačného modelu v právnej úprave Slovenskej republiky
JUDr. Marek Kundrát, LL.M.
- 24 Zohľadňovanie rozhodnutí iných členských štátov Európskej únie v trestných veciach
JUDr. Anna Ondrejová, LL.M.

JUDIKATÚRA

- 32 Správny orgán ako vnútroštátny súdny orgán oprávnený na kladenie prejudiciálnych otázok
- 34 Následky uznania pohľadávky v dedičskom konaní na plynutie premlčacej doby

ADVOKÁCIA

SAK

DEŇ ADVOKÁCIE 2022

- 36 Advokáti a koncipienti pomáhali pro bono v krajských mestách
- 38 Tradičné šachové podujatia
- 39 Z jubilejného 10. galavečera Slovenskej advokátskej komory
- 42 Aktuálne udalosti
- 44 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 48 Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
- 50 Koncipientske okienko
- 52 NEPREHLIADNITE – VÝZVA
- 53 Verejné napomenutie
- 54 Povinnosť advokáta informovať klienta o termíne pojednávania a zabezpečiť účasť na pojednávaní

ZAHRANIČIE

- 57 Výber z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni
- 59 Stage International 2022 (Pozvánka na stáž)
- 60 Prevzatie zastúpenia advokátom, porušenie povinností voči klientovi
- 61 XXIX. Konferencie Karlovarské právnické dny

ZAUJÍMAVOSTI

- 62 **LITERATÚRA**
Oprava chyby v katastrálnom operáte
JUDr. Lucia Filagová

Obsah čísla 6/2022

	AKTUÁLNE
4	DISKUSIA Ukončenie polemiky o „vymáhateľnej“ pohľadávke JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
	PRÁVNA TEÓRIA A PRAX
	ČLÁNKY
6	Princíp subsidiarity určovacej žaloby (2. časť) JUDr. Katarína Gešková, PhD.
14	Keď sa ústavný súd a prokuratúra nevedia dohodnúť o trovách trestného konania JUDr. Lukáš Michalov, PhD., JUDr. Lukáš Tomáš
19	K investigatívnej povinnosti nadobúdateľa vlastníckeho práva pri kúpe nehnuteľnosti JUDr. Filip Šmeringai
28	Prípravné konanie v kontexte problémov aplikačnej praxe JUDr. Samuel Marr, LL.M.
	JUDIKATÚRA
37	Preskúmanie nekalosti zmluvných podmienok v exekučnom konaní
39	Procesné nástupníctvo v civilnom sporovom konaní v prípade zastavenia konania o dedičstve
	ADVOKÁCIA
	SAK
42	Aktuálne udalosti
44	Zo zasadnutia Predsedníctva SAK
45	Spoločné vyhlásenie ČAK a SAK k množiacim sa prípadom kriminalizácie výkonu advokácie
45	Pýta(j)te sa predsedníctva <i>Young Lawyers Contest 2022</i> .
46	Semifinále európskej súťaže koncipientov v Bratislave
48	Povinnosť advokáta pri autorizácii zmluvy o prevode nehnuteľnosti
	ZAHRANIČIE
50	LAWYEREX II. Ponuka krátkodobej stáže v zahraničí pre advokátov
52	Povinnosť advokáta predniesť záverečnú reč
	ZAÚJÍMAVOSTI
	LITERATÚRA
54	Nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti od nevlastníka JUDr. Róbert Jakubáč, PhD.
55	Oprášime ruštinu? Za rohom je vojna... Rastislav Straka

Obsah dvojčísla 7-8/2022

	AKTUÁLNE
2	Zvoľte si spôsob zasielania <i>Bulletinu slovenskej advokácie</i>
	DISKUSIA
4	Je kontumačný rozsudok na pojednávaní fakultatívny? JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
7	Spoločné vyhlásenie zástupcov NS SR, GP SR, SAK a právnických fakúlt
	PRÁVNA TEÓRIA A PRAX
	ČLÁNKY
8	Je cesta znovuzavedenia a rozširovania možnosti využitia inštitútu mimoriadneho kasačného oprávnenia v Českej republike adekvátna? Mgr. Marcela Karman
15	Paradox úpravy predkupného práva v činnosti Slovenského pozemkového fondu JUDr. Peter Gabrik
21	Kontradiktórnosť v trestnom konaní USA ako inšpirácia pre slovenský trestný proces? doc. JUDr. Ondrej Laciak, PhD., Mgr. Lucia Vasilik
28	Vybrané rozhodnutia v konaniach o nahradenie súhlasu rodiča s očkovaním maloletého dieťaťa JUDr. Peter Andrejčík
36	Doktrína plodu otráveného stromu v aktuálnej ústavnej súdnej praxi JUDr. Lukáš Michalov, PhD., JUDr. Lukáš Tomáš
	JUDIKATÚRA
45	Zodpovednosť leteckého dopravcu za zranenie cestujúcich
47	Začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby pri bezdôvodnom obohatení u spotrebiteľského úveru, ktorý je bezúročný a bez poplatkov
	ADVOKÁCIA
	SAK
50	Aktuálne udalosti
52	Zo zasadnutia Predsedníctva SAK
53	Koncipientske okienko
54	Povinnosť advokáta finančne vysporiadať vec s klientom
55	Pýta(j)te sa predsedníctva
	ZAHRANIČIE
56	Povinnosť advokáta riadne a včas informovať klienta a povinnosť mlčanlivosti
57	Výber z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni
	ZAÚJÍMAVOSTI
	LITERATÚRA
60	Bezpečnosť. Teoreticko-metodologické východiská Dr. h. c. prof. Ing. Pavel Nečas, PhD., MBA
62	Poviedky o advokátoch a spravodlivosti – hľadanie advokáta a spravodlivosti v slovenskej literatúre JUDr. Peter Kerecman, PhD.

Obsah dvojčísła 9-10/2022

	AKTUÁLNE
4	DO KONCA NOVEMBRA! Zvoľte si spôsob zasielania <i>Bulletinu slovenskej advokácie</i>
	PRÁVNA TEÓRIA A PRAX
	ČLÁNKY
6	Vybrané aspekty elektronického podpisovania a elektronickej kontraktácie 1. časť: Elektronické podpisovanie JUDr. Martin Friedrich, JUDr. Martina Semanová
15	Kolúzna väzba a zásada „čo nie je dovolené, je zakázané“ JUDr. Ing. Gréta Noé, LL.M.
23	Vecná odôvodnenosť odporu Mgr. Ladislav Lukáč
30	Etický hacking a výskum kybernetickej bezpečnosti JUDr. Michal Rampášek
	JUDIKATÚRA
38	Nepripustnosť uplatnenia podstatnej argumentácie strany sporu až v rámci dovolacieho konania
40	Štrasburský súd odsúdil verejné urážky voči advokátom
42	Ako niektoré slovenské súdy chápu pojem spolupráca
	ADVOKÁCIA
	SAK
44	Správy a udalosti
46	Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
47	Pýta(j)te sa predsedníctva
49	Povinnosť advokáta odpovedať klientovi na sťažnosť o prešetrenie postupu advokátskeho koncipienta
	ZAHRANIČIE
52	Konferencia o histórii advokácie opäť prezenčne
53	Povinnosť advokáta oznámiť ukončenie zastúpenia po vypovedaní zmluvy o právnej pomoci
55	Výber z aktuálneho medzinárodného diania
	ZAÚJÍMAVOSTI
	LITERATÚRA
59	Zákon o advokácii. Komentár JUDr. PhDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA
62	Medzištátny futbalový turnaj Šamorín Cup 2022
63	Golfový turnaj právnických profesií
64	Význam advokácie pre koncept záujmovej samosprávy doc. JUDr. Mgr. Martina Gajdošová, PhD.

Obsah dvojčísła 11-12/2022

	AKTUÁLNE
4	ROZHOVOR Mojím cieľom je ochrana identity, integrity a autority advokátskeho povolania JUDr. Martin Puchalla, PhD.
6	DISKUSIA Ústavnoprávny prieskum prvoinštančného uznesenia, ktoré predchádza konečnému rozhodnutiu JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
	PRÁVNA TEÓRIA A PRAX
	ČLÁNKY
8	Vybrané aspekty elektronického podpisovania a elektronickej kontraktácie 2. časť: Elektronická kontraktácia JUDr. Martin Friedrich, JUDr. Martina Semanová
16	Ochrana vlastníckeho práva účelovej komunikácie z pohľadu aplikačnej praxe Mgr. Martin Bratko
21	Úskalia inštitútu spolupracujúceho obvineného JUDr. Karin Vrtíková, PhD.
30	Právo odsúdeného na právnu pomoc v disciplinárnom konaní JUDr. Adam Puškár
	JUDIKATÚRA
39	Porušenie práva na spravodlivý súdny proces nedostatočným odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu
41	Sarkazmus v súdnej sieni a sloboda prejavu advokáta
	ADVOKÁCIA
	SAK
44	Správy a udalosti
46	Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
47	Pýta(j)te sa predsedníctva
48	Koncipientske okienko
50	Správy z regiónov
53	Návšteva klienta vo výkone trestu odňatia slobody za účelom prejednávania obhajoby
	ZAHRANIČIE
56	Konflikt záujmov pri zastupovaní dlžníka a ručiteľa úveru
58	25. október – Európsky deň advokátov
62	Výber z medzinárodného diania
68	YOUNG EUROPEAN LAWYERS CONTEST 2022 Finále európskej súťaže koncipientov v Trieri a v Luxemburgu
	ZAÚJÍMAVOSTI
	LITERATÚRA
70	Advokácia a notárstvo v ústavnom štáte JUDr. PhDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA
72	Sedemdesiat rokov od tragickej smrti advokáta Vladimíra Clementisa 1. časť JUDr. Peter Kerecman, PhD.

Bulletin slovenskej advokácie

CENNÍK INZERCIE platný od 1. januára 2022

Charakteristika

Bulletin slovenskej advokácie je **odborný recenzovaný časopis pre právnu vedu a prax** vydávaný Slovenskou advokátskou komorou.

V tlačenej podobe je distribuovaný do všetkých advokátskych kancelárií na Slovensku, poslancom NR SR, na súdy a ďalšie inštitúcie.

V elektronickej podobe je zasielaný advokátom s pozastavenou činnosťou, ako aj budúcim advokátom – advokátskym koncipientom.

Mesačný náklad je 5 000 ks, spolu s elektronickou podobou **zasahuje takmer 8 000 osôb**. Z marketingového hľadiska je *Bulletin slovenskej advokácie* **najväčším právnickým médiom s dobre definovanou cieľovou skupinou**.

Špecifikácia

Periodicita: mesačník (8 čísel + 2 dvojčísla)

Náklad: mesačne 5 000 ks výtlačkov + 3 000 ks zasielaných elektronicky

Formát: A4 (210 × 297 mm)

Rozsah: 64 – 96 strán + obálka

Ceny inzercie

Vnútorne strany

– vid' obrazové schémy

2./3. strana obálky – 1 000 eur

rozмеры: 210 × 297 mm

(+ 3 mm dookola na orez)

Farebnosť inzerátu nerozhoduje.

4. strana obálky – 1 400 eur

rozмеры: 210 × 297 mm

(+ 3 mm dookola na orez)

Farebnosť inzerátu nerozhoduje.

Vkladaná inzercia – 0,15 eura/ks

Ide o distribúciu inzerentom dodaných tlačovín spolu s bulletinom.

Maximálna veľkosť je A4.

Špeciálny inzerát – 17 eur

Výlučne pre advokátov a advokátske kancelárie, ktorého účelom

je ponuka práce pre koncipienta/koncipientku, má jednotnú úpravu a rozmer štvrtiny strany (kvadrant).

Inzerát pre koncipientov/ky,

ak si hľadajú prácu v AK – zadarmo

Riadková inzercia sa neuverejňuje.

Zľavy z opakovania

Ceny sú uvedené bez DPH 20 %

a sú zmluvné, pre množstevné zľavy sa informujte na ondrisova@sak.sk alebo telefonicky: **02 204 227 28**.

Podklady

v elektronickej podobe musia byť definitívne spracované pre tlač vo formátoch EPS, PDF, JPG, TIF... a spĺňať **technické parametre**:

nedegradované fotografie s rozlíšením cca 300 dpi, farebnosť CMYK, texty v krivkách. Pri osobitnej požiadavke na vernosť reprodukcie musí inzerent dodať nátláčok.

Materiál na vkladajúcu inzerciu si zabezpečí inzerent a doručí ho na adresu, ktorú mu oznámi redakcia. Inzerent zodpovedá za obsah inzerátu i za kvalitu podkladov.

Osmina strany
83 x 58 mm (š x v)

čb 50 eur
cmyk 100 eur

Štvrtina strany
– kvadrant
83 x 123 mm
(š x v)

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Štvrtina strany – vodorovný pás
174 x 58 mm (š x v)

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Vodorovná
polovica strany
spadavka
210 x 145 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Vodorovná
polovica strany
zrkadlo
174 x 123 mm
(š x v)

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Zvislá
polovica strany
zrkadlo
83 x 254 mm
(š x v)

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Zvislá
polovica strany
spadavka
101 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Celá strana
zrkadlo
174 x 254 mm
(š x v)

čb 400 eur
cmyk 800 eur

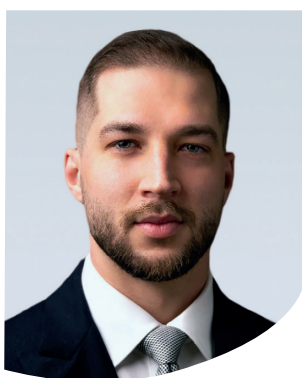
Celá strana
spadavka
210 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 400 eur
cmyk 800 eur

beck-online

rýchlosť | spoľahlivosť | kvalita

Ján Dulovič

advokát

大成 DENTONS

„Beck-online považujem za osvedčený a najúplnejší zdroj právnych informácií na aktuálnom trhu. Moja práca pre klientov je efektívnejšia, je to pre mňa každodenný pomocník.“

Jednoducho si to vyskúšajte

na www.beck-online.sk